

SUURSUON SAIRAALA VIIHTYISYYS JA LOHTU SAATTOHOITO YMPÄRISTÖSSÄ

LARA STENIUS OPINNÄYTETYÖ KEVÄT 2017 MUOTOILUN
KOULUTUSOHJELMA SISUSTUSARKKITEHTUURI KQ13S1SA
METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

TEKIJÄ

Lara Stenius

OTSIKKO

Suursuon sairaala
viihtyisyys ja lohtu
saattohoito ympäristössä

SIVUMÄÄRÄ

79+ Liitteet

PÄIVÄYS

18.04.2017

TUTKINTO

Muotoilija AMK

KOULUTUSOHJELMA

Muotoilun koulutusohjelma

SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO

Sisustusarkkitehti

OHJAAJAT

Lehtori Annaleena Lahtinen
tuntiopettaja Ville-Matti Vilkkä

AVAINSANAT

Lohtu, saattohoitoympäristö,
hygienia, kivun lievitys,
muotoilu

Suunnittelin opinnäytetyökseni tila- ja valaistussuunnitelman Suursuon sairaalan saattohoito-osastolle, joka on ensimmäinen Helsingin kaupungin oma saattohoito-osasto. Työni toimeksiantajana toimi Saattohoidon tukiyhdistys ry, joka toimii yhteistyössä vapaaehtoisten ja Helsingissä toimivien hoitolaitosten kanssa.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella saattohoitoympäristö, joka on viihtyisä, avoin, mutta yksityinen ja samalla yksilön tarpeet huomioon ottava ja lohduttava hoivaympäristö. Näitä tavoitteita silmällä pitäen tutustuin Suomessa toimiviin saattohoidollisiin tiloihin, ja etsin hyviä esimerkkejä myös ulkomaalaisista saattohoitoympäristöistä. Vierailin kahdessa referenssikohteessa Espoon sairaalassa ja Terhokodissa, jotka ovat tunnelmaltaan hyvin erilaisia. Espoon sairaalassa tunnelma on hotellimainen, kun taas Terhokoti on hyvin kodikas ja lämmin.

Kartoitin myös muita saattohoitokoteja Suomessa, joita ovat muun muassa Tampereella Pirkanmaan hoitokoti, Turussa Karinakoti ja Hämeenlinnassa Koivikkokoti. Analysoin heidän tilojaan saamieni kuvien perusteella.

Pidin Suursuon sairaalan saattohoito-osaston henkilökunnalle työpajan ja osallistuin Hygienian sisätilassa seminaariin, joista sain hyviä lähtötietoja suunnittelun tueksi. Näiden tutkielmien pohjalta tein listan hyvän saattohoitoympäristön osatekijöistä, joka toimii peilinä suunnittelutyöni tavoitteiden saavuttamisessa.

Suunniteltavaa tilaa oli paljon, yhteensä noin 1000 m², jotka sijoittuvat haastavaan L-kirjaimen muotoiseen rakennuksen kahteen osaan. Haasteita suunnittelulle asetti myös rakennuksen tukipilarit ja ilmahormit.

Opinnäytetyön lopussa esittelen suunnittelutuloksen, jossa onnistuin luomaan viihtyisän ja avoimen saattohoitoympäristön, jossa yksityisyys ja yksilön tarpeet on huomioitu. Suunnittelemani tilat tarjoavat käyttäjille lohtua ja aistielämyksiä, ja ne ovat myös hygieenisia, helppohitoisia ja turvallisia.

ABSTRACT

AUTHOR	Lara Stenius
TITLE	Suursuo hospital comfort and consolation in hospice
NUMBER OF PAGES	79+Attachments
DATE	18.04.2017
DEGREE	Bachelor of Culture And Arts
DEGREEE PROGRAMME	Design
SPECIALISATION OPTION	Interior Architecture
INSTRUCTORS	Lector Annaleena Lahtinen part-time teacher Ville-Matti Vilkkä
KEYWORDS	Comfort, hospice, end of life care environment, hygenic, paint control, desing

For my thesis I designed a spatial and lightning design for the Suursuo hospital hospice ward, which is the first hospice for City of Helsinki. The project was ordered by the End of life care support society, that works with volunteers and welfare institutions in Helsinki .

The goal was to design hospice environment, that is cozy, open, but at the same time private and takes care of individuals needs and is also comforting care environment. Keeping all of these goals in mind I started the project by researching good examples of hospices in Finland and abroad. I visited two different reference destinations, the hospital of Espoo and Masthome, which vary a lot from each others by they atmosphere. The hospital of Espoo has a kind of hotel feel and looks in it's desing whereas Masthome is cosy and warm.

I mapped a few hospices from Finland, which are in Tampere Pirkanmaa hospice, in Turku Karinahome and in Hämeenlinna Koivikkohome. I analysed the premissis by the photos I had.

I also had the opportunity to arrange a workshop for the Suursuo hospital employees and I took a part of a seminar which covered a topic of The hygene in interiors. All the actions gave me good information which was beneficial for the design project. Based on my researches I did a list of elements that makes a good hospice environment. This list functioned as a mirror for my designing goals.

I had a lot of designing ground to cove, approximately 1000 m², which is situated on two building parts with a challenging shape of letter L. There was also a another challenging architectual designing farctor, which was the pillars and the airflues of the building.

In the end of my thesis I inrtoduce the final result of my interiordesign for the hospice. The result is a cozy and open care environment which takes care of individuals needs. The spatial design result offers comfort, care and stimulations for the users. The spatial design is also hygienic, easy to maintain and safe to use.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO

1.1	ALKUSANAT	6
1.2	TOIMEKSIANTO	7
1.3	TAVOITTEET JA HAASTEET	8
1.4	SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOPAS	9
1.5	SAATTOHOITO SUOMESSA	10
1.6	SAATTOHOITO TULEVAISUUDESSA	11

2 YMPÄRISTÖ JA IHMINEN

2.1	YMPÄRISTÖN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ	13
2.2	ESTEETTISYYS HYVINVOINNIN EDISTÄJÄNÄ SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ	14
2.3	HYVINVOINTI KESKIÖSSÄ	15

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1	SUURSUON SAIRAALA	17
3.2	SUURSUON SAIRAALAN POHJAPIIRROS	18
3.3	KUVIA SUURSUON SAIRAALASTA	19
3.4	SUUNNITTELUTARPEET	24

4 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ ETSIMÄSSÄ

4.1	SAATTOHOITOKOTIEN PIIRTEITÄ	26
4.2	PIRKANMAAN HOITOKOTI	27
4.3	KOIVIKKOKOTI	28
4.4	KARINAKOTI	29
4.5	ESPOON SAIRAALA	30
	4.5.1 ESPOON SAIRAALAN POHJAPIIRROS	31
	4.5.2 ESPOON SAIRAALA KUVIA SISÄTILOISTA	32
4.6	TERHOKOTI	37
	4.6.1 TERHOKODIN POHJAPIIRROS	38
	4.6.2 TERHOKOTI KUVIA SISÄTILOISTA	39
4.7	SAATTOHOITOKOTI DJURSLAND	43
4.8	SEMINAARI HYGIENIA SISÄTILOISSA	45
4.9	TYÖPAJA	47

5 HAVAINNOT JA LÖYDÖKSET

5.1	PÄÄTELMIÄ	49
5.3	TYÖPAJAN JOHTOPÄÄTÖKSET	50
5.2	HYVÄN SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN TEKIJÄT	51

6 SUUNNITELMA JA PROSESSI

6.1	SUUNNITTELUPROSESSI	54
6.2	TILAOHJELMA	55
6.3	PURETTAVAT SEINÄT	56
6.4	PINTAVÄRIT JA MATERIAALIT	57
6.5	KALUSTEET JA VARUSTELU	59
6.6	I SIIPi KALUSTEPOHJAPIIRROS	60
6.7	II SIIPi KALUSTEPOHJAPIIRROS	61
6.8	VALAISTUSSUUNNITELMA	62
6.9	VALONJAKOKAAVIO	63

7 VISUALISOINNIT

7.1	SISÄÄNTULOALA	65
7.2	KÄYTÄVÄ	66
7.3	PÄÄTYAULA	67
7.4	HILJAINEN HUONE	69
7.5	SAATTOHUONE	70
7.6	OLESKELUTILA	71
7.7	TAKKAHUONE	72
7.8	KOLMEN HENGEN POTILASHUONE	73
7.9	YHDEN HENGEN POTILASHUONE	74
7.10	PARVEKE	75

8 YHTEENVETO

8.1	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA JATKOKEHITTELY	78
8.2	KIITOKSET	79

LÄHTEET

KUVALÄHTEET

LIITTEET

80
82
86

JOHDANTO

1.1 ALKUSANAT

1.2 TOIMEKSIANTO

1.3 TAVOITTEET JA HAASTEET

1.4 SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOPAS

1.5 SAATTOHOITO SUOMESSA

1.6 SAATTOHOITO TULEVAISUUDESSA

1.1 ALKUSANAT

Suunnittelen opinnäytetyökseni tilasuunnitelman Suursuon sairaalan saattohoito-osastolle, jota he voivat hyödyntää tulevaisuuden hankinnoissaan ja saneerauksissaan. Aihe on ajankohtainen, sillä sosiaali- ja terveyshuoltopalvelut ja etenkin saattohoidon palvelut ovat murroksessa kansalaisaloitteen vaatiessa saattohoitolain lisäämistä perustuslakiin. Saattohoidon saatavuutta ja laatua on myös alettu viime aikoina pohtia yhä enemmän.

Vuonna 2015 The Economist Intelligence Unit teetti tutkimuksen, jonka mukaan Suomi on saattohoidossa pohjoismaiden heikoin ja 80 maan vertailussa sijalla 20. Tämä sija oli vielä vuonna 2000 sijaluku 28, joten edistystä on tapahtunut nopeasti. Hoidon laatua vertailtaessa Suomi päätyi sijalle 15. (potilaanlääkärilehti/Hertta Vierrula 2017.) Saattohoidon saatavuus on heikompaa etenkin pohjoisosissa, mikä on varmasti vaikuttanut tutkimustuloksiin, mutta myös laadussa on paljon parantamisen varaa.

Aihe on kiinnostava, sillä pääsen yhdistämään kuuden vuoden sisustusalan opintoni sekä yli kymmenen vuoden sairaalassa työskentelystä saamani käytännönläheisen työkokemukseni laitoshuoltajana. Työn kautta olen saanut kokemusta materiaalien toimivuudesta, toimintojen sijoittelusta ja asiakaspalvelusta sairaalaympäristössä ja osaan nähdä tilat asiakkaan näkökulmasta. Tämä tieto saattaa poissulkea joitakin ratkaisuja siivottavuuden takia, mutta toisaalta saatan löytää juuri sopivan ratkaisun, jossa viihtyisyys ja helppohoitoisuus kulkevat käsikädessä. Näen myös aiheessa uutuuden viehätystä, sillä sitä ei ole käsitelty laajasti tilasuunnittelun näkökulmasta. Saattohoito opinnäytetyön aiheena ei ole trendikäs, mutta se on sitäkin ajankohtaisempi aihe, sillä se koskettaa valtaosaa ihmisistä jossain vaiheessa heidän elämänsä aikana.

Tavoittelen opinnäytetyölläni tilasuunnitelmallisesti viihtyisää ja tarkoitukseensa nähden sopivaa lopputulosta saattohoidollisiin tiloihin sairaalaympäristössä. Suunnitelmaa, jota voidaan hyödyntää soveltaen myös muissakin saattohoidollisissa kohteissa. Keskityn suunnitelmassani potilaan ja hänen läheistensä viihtyvyyteen sekä osaston toimintojen ja tilojen sijoitteluun. Käytyäni kohteessa huomasin, että niiden olevan juuri ne osa-alueet, jotka kaipaavat eniten muutosta. Tutkin tässä opinnäytetyössä myös ympäristön merkitystä kivun lievittämisessä.

Jotta pääsen tavoitteeseeni haastattelen työntekijöitä ja havainnoin tilaa ja niiden käyttäjiä viettämällä aikaa suunnittelukohteessa ja järjestämällä työpajan osaston henkilökunnalle, jossa he voivat tuoda esiin osaston tarpeita ja toiveita suunnittelulle. Tavoitteenani on saada henkilökunta pohtimaan tilojen toiminnallisia tarpeita ja niiden sijoittumista osastolla. Jokaisen työyhteisön jäsen voi antaa uusia näkökulmia suunnittelukohteesta, joka on hyvin tärkeää tietoa suunnittelijalle. Erilaiset tilamallennusohjelmat auttavat visualisoimaan lopullista suunnitelmaa, joka mahdollistaa asiakkaan näkemään lopputuloksen jalostettuna teoreettiselta tasolta pidemmälle.

Työn alussa esittelen toimeksiantajan ja kartoitan tiloja, joissa tarjotaan saattohoitoa ja tarkastelen saattohoidon tulevaisuutta Suomessa. Tämän jälkeen pohdin ympäristön vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin, josta siirryn esittelemään suunnittelukohteen nykytilat ja käyn läpi niiden suunnittelutarpeet. Luvusta neljä alkaen esittelen vierailukohteeni Espoon sairaalan ja Terhokodin, sekä esittelen kuvin referenssikohteet Djurslandin, Karinakodin, Koivikkokodin ja Pirkanmaanhoitokodin. Esittelen myös työpajasta ja seminaarista saamani tiedon, jonka jälkeen teen yhteenvedon hyvän saattohoitoympäristön osatekijöistä. Näistä päästään itse suunnittelemaan ja tilavisuaalisointeihin.

1.2 TOIMEKSIANTO

Kuva 1. Hoivaavat kädet (Helsingin saattohoidon tukiyhdistys ry 2017).

Helsingin saattohoidon tukiyhdistys ry on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka toimii yhteistyössä vapaaehtoisten ja Helsingissä toimivien hoitolaitosten kanssa. Yhdistyksen tarkoitus on tukea saattohoidon potilaita ja heidän omaisiaan sekä parantaa potilaiden elämänlaatua vapaaehtoisten voimin. Yhdistys perustettiin heinäkuussa 2016, ja se on opinnäytetyöni toimeksiantaja.

Saattohoidolla ja palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan eri asioita. Palliatiivisen hoidon pääasiallinen tarkoitus on kivun lievitys ja henkinen tuki. Palliatiivinen hoito aloitetaan silloin, kun potilaan sairaus on edennyt siihen pisteeseen, että sitä ei voida enää lääketieteellisesti parantaa. Saattohoito on kuolevan potilaan hoitoa, minkä tarkoitus on helpottaa ja parantaa potilaan jäljellä olevaa elämänlaatua ja tukea potilaan läheisiä. (Käypähoito 2012.) Suursuon sairaalassa palliatiivinen hoito ja saattohoito toimivat eri kerroksissa, omina osastoina. Osa saattohoito-osaston potilaista on kuitenkin kohtuullisen hyvässä kunnossa, ja he kotiutuvat vielä hoitajakson päätyttyä. Kaikki potilaat eivät siis ole tulleet osastolle kuolemaan.

Suunnittelutyöni kohteena on Suursuon sairaala, joka on rakennettu 1960-luvulla ja sijaitsee Maunulassa. Se on yksi Helsingin kaupungin tilahallinnon omistamista kiinteistöistä, joita sosiaali- ja terveysvirasto vuokraa. Sairaalassa on kahdeksan eri vuodeosastoa, joista suurin osa on kuntoutusosastoja. Osasto 11 muutettiin vuonna 2013 saattohoito-osastoksi, ja se on ensimmäinen Helsingin oma saattohoito-osasto. Sen pääasialliset saattohoitopotilaat ovat iäkkäitä syöpäsairaita, joiden arvioitu elinaika on lyhyt. (Saija Nironen/Yle Uutiset 2012.) Sote-uudistuksen myötä rakennuksen tulevaisuuden käyttötarkoitus saattaa muuttua, sillä sairaalatoimintoja keskitetään ja tehostetaan tulevaisuudessa.

1.3 TAVOITTEET JA HAASTEET

Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella hoitoympäristö, joka on mahdollisimman viihtyisä, avoin, mutta yksityinen ja samalla yksilön tarpeet huomioon ottava ja lohduttava. Sairaalaympäristön suunnittelussa tulee ottaa myös huomioon hygienisyys, siivottavuus ja turvallisuus. Potilashuoneet ja oleskelutilat ovat suunnittelutyöni pääkohteena.

Suursuon saattohoito-osasto on melko suuri vuodeosasto, jossa on tuhat neliömetriä pinta-alaa. Helsingin kaupunki maksaa suursuon sairaalalle 25 sairaansijan hoidosta ja ylläpidosta, joiden lisäksi varapaikkoja tulee olla kaksi. Suurinosa neliöistä kuluukin potilashuoneisiin, jolloin oleskelutiloihin ei jää paljon neliöitä. Myös pitkät ja leveät käytävät vievät paljon tilaa, mutta niiltä ei voi välttyä rakennuksen muodon sekä potilasänkyjen mahdollisimman nopean kuljetuksen takia esimerkiksi hätätilanteessa.

Melkein kaikki potilaat jakavat kylpyhuoneen viereisen potilashuoneen kanssa, ja osassa huoneista ei ole kylpyhuonetta tai wc:tä ollenkaan. Tämä aiheuttaa haasteita yksityisyyden ja hygieniyyden saavuttamiselle. Sairaalaympäristössä yksityisyys on tärkeää, niin potilaan kuin omaisenkin näkökulmasta. Haavoittuvassa mielentilassa ihminen hakeutuu usein suojaisaan paikkaan, joka mahdollistaa omien tunteiden käsittelyn ja antaa turvaa keskustella yksityisistä asioista. Julkisissa rakennuksissa on harvoin huomioitu tilallisesti tällaisia mahdollisuuksia, ja siksi ne koetaan usein lohduttomiksi. Kuitenkin sairaalat ovat juuri niitä paikkoja, joissa ollaan usein erittäin tunteellisten ja henkilökohtaisten asioiden äärellä. Sairaalaympäristön ja etenkin saattohoito-osaston tulisi tarjota käyttäjille vetäytymistiloja, jotka tukevat ihmisiä niin henkisesti kuin fyysisestikin.

Suunnitelmassani pyrin huomioimaan yksityisyyden lisäksi nykytilojen olemassa olevat seinät mahdollisuuksien mukaan, niin että osaston toiminta pystyy jatkumaan mahdollisista remonteista huolimatta.

Kuva 2. Sairaala tunnelmaa (500px 2017).

1.4

SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOPAS

Pohjois-Karjalan aikuisopiston ammatillinen opettaja ja Paletti-hankeen (Palliativisen- ja saattohoidon osaamisen vahvistaminen ja rakenteiden kehittäminen asiantuntijayhteistyönä Pohjois-Karjalan maakunnassa) asiantuntija Katja Väyrynen on tehnyt saattohoitotilojen suunnitteluoppaan, Hyvä saattohoitoympäristö on kaikkien etu. Oppaassa otetaan kantaa sairaalaympäristön viihtyvyyteen ja annetaan ohjeita sen parantamiseksi. Suunnitteluoppaassa käydään läpi eri osa-alueita, jotka tulisi huomioida saattohoidon ympäristön suunnittelussa, kuten valaistus, värisävyt, taide, luontoelementit, yksilöllisyys ja yksityisyys. (Hyvä saattohoitoympäristö 2015, 13.)

Suunnitteluoppaassa on 3D-mallinnus esimerkkihuoneesta, johon seinien väreiksi on valittu vaalean vihreä ja vaalean sininen, jotka saattavat olla liian energisiä värejä lohtua ja rauhaa kaipaavalle saattohoitopotilaalle. Muita pintavärejä ovat beige, harmaa, musta ja valkoinen. Esimerkkihuone on hyvin tilava ja se sisältää myös mini-keittiön. Tämä tukee hyvin omaisen ja potilaan tarpeita, mutta keittiöstä kantautuvat tuoksut saattavat aiheuttaa potilaalle pahoinvointia, joka tulisi huomioida suunnittelussa. Keittiön sijoittaminen potilashuoneen yhteyteen on haastava toteuttaa, niin ettei siitä ole haittaa potilaalle. (Hyvä saattohoitoympäristö 2015, 14.)

Suunnitteluoppaassa on kuitenkin mielenkiintoinen ja nerokas ratkaisu esteettömästä kylpyhuoneesta, jossa on kulmaliukuovi. Tämä mahdollistaa kylpyhuoneen sijoittamisen kapeaan huoneeseen, sillä kulkuaukko on esteetön, josta suihkusänky on myös helposti kuljetettavissa. (Hyvä saattohoitoympäristö 2015, 17)

Oppaassa suunnittelu keskittyy potilashuoneen tilasuunnitteluun, johon on tuotu luontoa, sen symbolisessa merkityksessä silkkikukkien muodossa sekä paneelihin printatuissa maisemissa (Hyvä saattohoitoympäristö 2015, 17). Tämän kaltaiset virikkeelliset aistiärsykkeet ovat hyväksi pitkiä aikoja paikoillaan makaavalle potilaalle, mutta aidon kasvin tuoksu, väri ja sisäilman puhdistavat ominaisuudet ovat korvaamattomia myös sairaalaympäristössä, jossa ihmisen yhteys luontoon usein katkeaa.

Ympäristöministeriön asettamat vaatimukset infektioriskien ja allergiariskien minimoimiseen sairaalaympäristössä ovat muokanneet sairaaloista kolkkoja ja laitospomaisia, muun muassa multakasvit ovat kiellettyjä juuri näistä syistä. Laitosmaisuuksia ja kontrolloitu ympäristö sekä yksilöllisyyden puute ovat ominaispiirteitä sairaalaympäristössä, jossa ihmisen tulisi voida saada mahdollisimman hyvää hoitoa. Hyvään hoitoon kuuluvat myös tilallisesti hyvää hoitoa tukevat tilat, niin henkisesti kuin fyysisestikin, ja juuri tilallisesti nämä ovat ristiriidassa keskenään useimmissa sairaanhoidollisissa yksiköissä. Katja Väyrysen tekemässä saattohoidon suunnitteluoppaassa on otettu huomioon ihmisen henkinen hyvinvointi erilaisten näkymien ja luontoelementtien kautta (Hyvä saattohoitoympäristö 2015).

Kuva 3. Karelia-ammattikorkeakoulun suunnittelema potilashuone (Hyvä saattohoitoympäristö, 2015, 24).

1.5 SAATTOHOITO SUOMESSA

Suomessa saattohoitokoteja ovat muun muassa Helsingissä Terhokoti, Tampereella Pirkanmaan hoitokoti, Turussa Karinakoti ja Hämeenlinnassa Koivikkokoti. Esittelen näitä kohteita tarkemmin tässä opinnäytetyössä.

Terhokoti on ensisijainen paikka Helsingissä nuorille sekä vaativimmille saattohoitopotilaille, jotka saapuvat yleensä läheteellä (Saija Nironen/Yle Uutiset, 2012). Saattohoitoa saa myös useissa terveyskeskuksissa ja sairaaloissa, mutta palliativista- ja saattohoitoa ei ole virallisesti organisoitu terveydenhoitojärjestelmään (Terhokoti Yhteisvastuu 2014). Saattohoidon saatavuus on heikointa Itä-Suomessa, eikä monissa kunnissa yltetä edes suositusten tasolle. Yle Uutiset kirjoittaa, että vuoteen 2020 mennessä kunnissa, joissa on 50 000–100 000 asukasta on oltava saattohoito-osasto, sosiaali- ja terveysministeriön vaatimuksesta. (Pisto/YleUutiset 2017.) Tämä aiheuttaa mittavia toimenpiteitä toimitilojen perustamiselle ympäri Suomea, mutta voi säästää paljon yhteiskunnan varoja, mikäli tilat suunnitellaan ihmisen hyvinvointi keskiössä.

Saattohoito kestää tavallisesti kahdesta kolmeen viikkoon, mutta saattaa joskus pitkittyä vuosiksi. Tällöin tilojen viihtyisyyden tarve korostuu entisestään ja erilaiset virikkeelliset tilat tukevat potilaan henkistä hyvinvointia laitoksessa.

Saattohoito ei ole halpaa. Terhokodissa yksityispotilaalle hoitovuorokausi maksaa 400 €, mutta läheteellä saapunut potilas maksaa vain omavastuun 38,10 €, joka on sama hinta kuin julkisen sektorin sairaaloissa, kuten Suursuon sairaalassa (Terhokoti Hinnasto 2016).

Kuva 4. Pirkanmaan hoitokoti (Kun ei ole enää mitään tehtävissä, on vielä paljon tekemistä).

Kuva 5. Koivikkokoti (koivikkokoti 2013).

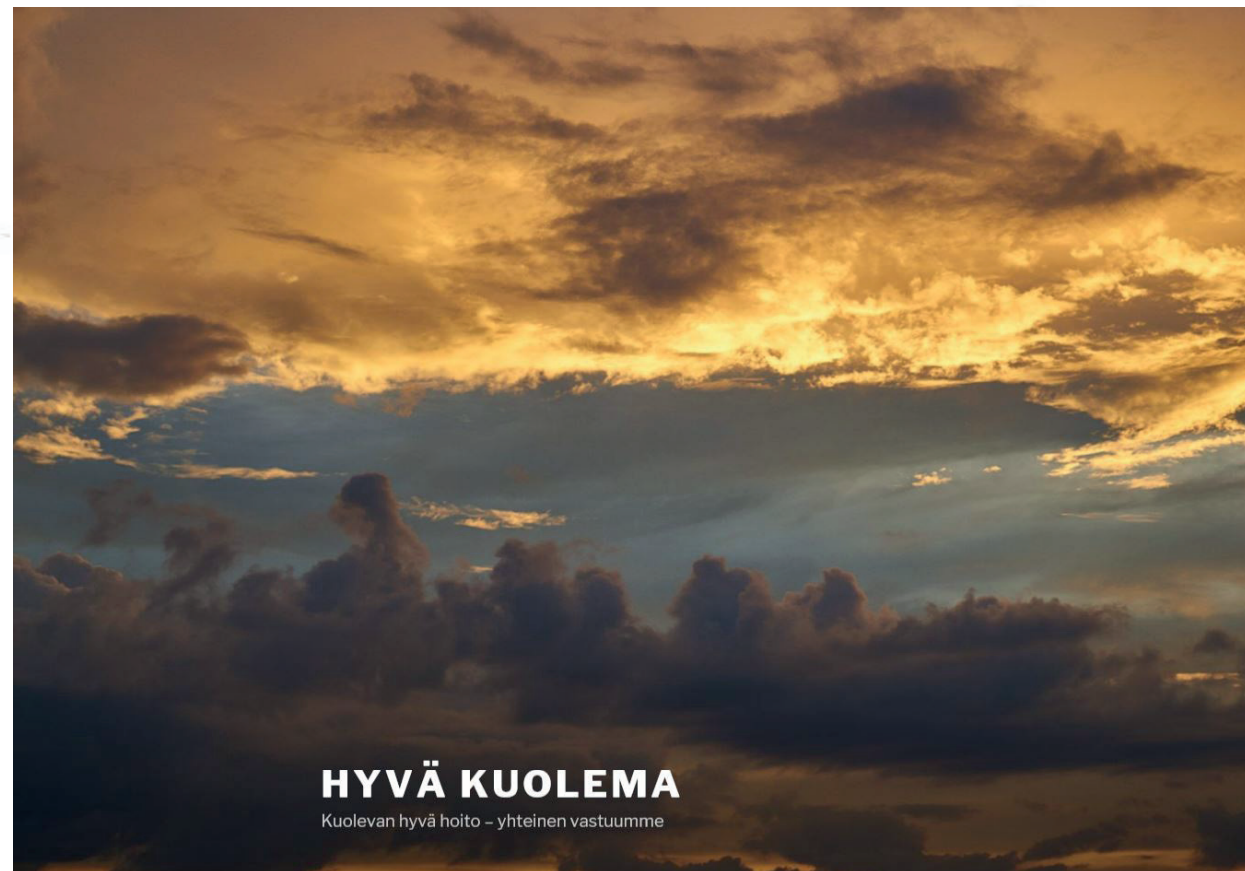
Kuva 6. Karinakoti (lounais-suomen syöpäyhdistys).

Kuva 7. Terhokoti (PI omat kuvat).

1.6 SAATTOHOITO TULEVAISUUDESSA

Kuva 8. Yhteisvastuukeräys (hyväkuolema 2017).

Vuonna 2014 aloitettu Hyvä kuolema -yhteisvastuukeräys tuotti noin 570 000 euroa saattohoidon kehittämiseen Suomessa. Keräyksen avulla käynnistyi 2015 saattohoitohanke, joka pyrkii parantamaan saattohoidon laatua ja tavoitettavuutta (hyvä kuolema on jokaisen oikeus 2014). Hyvä kuolema -saattohoitohankkeen järjestämät seminaarit ja koulutukset ympäri Suomea ovat kehittäneet saattohoidon laatua hyvin lyhyessä ajassa. Aihe onkin erittäin ajankohtainen, sillä tällä vuosikymmenellä saattohoitoon on kiinnitetty yhä enemmän huomiota ja ajatellaan, että hyvään elämään kuuluu myös hyvä kuolema.

Suomessa on aloitettu vuonna 2014 kansalaisaloite saattohoitolain saamiseksi perustuslakiin. Mikäli tämä aloite lisätään perustuslakiin, se velvoittaa terveyskeskuksia perustamaan vähintään kymmenen saattohoito vuodepaikkaa, jokaista 100 000 asukasta kohden (Kansalaisaloite 2014). Tämä tarkoittaisi jo pelkästään pääkaupunkiseudulla mittavia tilamuutoksia sosiaali- ja terveyskeskusten kiinteistöihin.

Helsingin kaupunki pyrkii kuitenkin siihen, että ihmiset kuolisivat pääsääntöisesti kotonaan ja se on myös useiden kuolevien ihmisten toive. Tämä ei kuitenkaan ole aina mahdollista, sillä se edellyttää omaisen täysipäiväistä hoitoapua ja useimmiten työelämästä pois jäämistä. Vuonna 2013 tehdyn selvityksen mukaan 76 % ihmisistä kuoli sairaaloissa, kuolemaan päättyneessä hoitojaksossa ja 16 % kotona. Tämä kertoo siitä, että sairaalat ovat vielä ensisijaisia paikkoja kuolla (Kinnula, Malmi, & Vauramo, 2015, 60).

2 YMPÄRISTÖ JA IHMINEN

- 2.1 YMPÄRISTÖN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ
- 2.2 ESTEETTISYYS HYVINVOINNIN EDISTÄJÄNÄ SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ
- 2.3 HYVINVOINTI KESKIÖSSÄ

2.1

YMPÄRISTÖN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ

Hyvinvointia edistävään ympäristöön tarvitaan alati muuttuva ja kehittyvä ympäristö, joka muuntautuu yksilön tarpeiden mukaisesti. Ihmisen hyvinvointi koostuu monesta eri osa-alueesta ja sen takia se on monimutkainen kokonaisuus. Toiset viihtyvät ja voivat hyvin kiireisessä kaupunkiympäristössä, kun taas toisille luonnonläheisyys ja hiljaisuus ovat välttämättömyys hyvinvoinnin saavuttamiselle. Sairaalaympäristössä erilaisilla osatekijöillä on kuitenkin samanlaiset vaikutukset kaikille hyvinvoinnissa ja etenkin kivun kokemisessa. Sairaalaympäristö voi joko edesauttaa hyvinvointia ja jopa nopeuttaa paranemista tai se voi korostaa kivun tuntemuksia ja pitkittää toipumista. Saattohoito on suurelta osin kivun lievitystä ja jäljellä olevan elämänlaadun parantamista, siksi katson perustelluksi ottaa huomioon kivun lievityksen mahdollisuudet ja osa-alueet suunnittelussa.

VALO

Valon positiivinen vaikutus ihmiseen on kiistaton. Pimeä loppusyksy ja pahimmillaan lumeton talviaika osoittaa sen meille Suomessa asuville joka vuosi, ja siksi monet varaavatkin lomamatkan etelään jo hyvissä ajoin ennen seuraavaa talvea. Auringonvalolla on parantavia vaikutuksia ja nämä vaikutukset on todistettu myös tutkimuksilla. Walch JM. osoitti auringonvalon merkityksen potilaan hyvinvointiin tutkimuksellaan, jossa tutkittiin 89 selkärankaleikkauksesta toipuvan potilaan kipulääkityksen tarvetta. Potilaat jaettiin sattumanvaraisessa järjestyksessä hämääseen tai valoisaan huoneeseen. Valoisa potilashuone oli altistunut 46 prosenttia enemmän auringonvalolle, kun hämää potilashuone. Tutkimus osoitti, että valoisaan potilashuoneeseen sijoitetut potilaat pyysivät 22 prosenttia vähemmän kipulääkitystä, kun hämääseen sijoitetut potilaat. Tämä alensi lääkekustannuksia 21 prosentilla ja paransi potilaiden olotilaa, sillä kipulääkityksestä johtuvat sivuvaikutukset olivat vähäisempiä. (Walch & Rabin & Williams/ NCBI, 2005.)

LUONTO

Luonnon vaikutuksista ihmiseen on lukuisia tutkimuksia. Luonnossa oleskelun positiiviset vaikutukset, kuten stressin ja pulssin laskeminen alkaa jo 15 minuutin luonnossa oleskelun jälkeen. Aivot tekevät jatkuvaa alitajuntaista työskentelyä ympäristön analysoimisessa etenkin kaupunkiympäristössä, joka on suunniteltu noudattamaan tiettyjä kaavoja ja etäisyyksiä. Luonto sen sijaan ei ole ihmisen suunnittelema tai järjestelmällinen ympäristö, vaan hallitsematon, epäjärjestelmällinen ja orgaaninen, jonka kokemiseen tarvitaan aisteja. Tästä johtuen ihmisen aivot luovuttavat alitajuntaisen laskennan ja siirtyvät niin sanottuun lepotilaan luonnossa.

Luonnon positiivisia vaikutuksia sairaalaympäristössä tutki jo vuonna 1984 Roger S. Ulrich. Tutkimuksesta selvisi, että potilaat jotka sijoitettiin huoneisiin, joissa avautui ikkunanäkymä luontoon, paranivat nopeammin ja tarvitsivat vähemmän kipulääkitystä (Ulrich, 1984).

Tuoreempi tutkimus vuodelta 2003 osoitti, että toimenpiteen aikana luonnon äänien kuuntelu ja pelkkien luontokuvien katselu auttoivat potilaita kestämaan toimenpiteestä aiheutuvaa kipua paremmin (Diette & Lenchtzing & Haponik & Devrotes & Rubin, 2003).

AISTIÄRSYKKEET

Elämme maailmassa, joka on täynnä ärsykeitä. Osa niistä on miellyttäviä ja osa ei. Ihmisen aivot tarvitsevat kuitenkin erilaisia aistiärsykeitä, sillä ihminen peilaa omaa sisäistä tuntemustaan ympäristöstä saatuun tietoon, jonka avulla se pyrkii sopeutumaan ympäristöönsä. Virikkeettömässä ympäristössä ei ole tarpeeksi ärsykeitä aivoille, mikä aiheuttaa sen, että pienetkin muutokset ympäristössä ja omassa olo-tilassa korostuvat.

Aistiärsykkeiden laatua ja määrää on tutkittu sairaalaympäristössä potilailla, jotka joutuivat paksusuolen tähytykseen. Ensimmäiselle ryhmälle tarjottiin auditiivisia ärsykeitä, kuten musiikkia, toiselle ryhmälle tarjottiin pelkästään visuaalisia ärsykeitä, kuten maisemakuvia ja kolmannelle ryhmälle tarjottiin sekä visuaalisia että auditiivisia ärsykeitä toimenpiteen ajaksi. Tutkimustuloksesta selvisi, että kolmas ryhmä tarvitsi huomattavasti vähemmän raihoittavaa lääkitystä muihin ryhmiin verrattuna. (Lee & Chan & Wong & Fung & Li & Chan & Mui & Li & Ng & Chang, 2004.)

2.2

ESTEETTISYYS HYVINVOINNIN EDISTÄJÄNÄ SAIRAALAYMPÄRISTÖSSÄ

Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys on ihmisen hyvinvointi ja sairaalaympäristön estetiikka ja sen tuoma lohtu ja viihtyisyys. Sairaalaympäristöt ovat useimmiten hyvin toimintakeskeisiä, eikä niiden suunnittelussa edetä esteettiset arvot edellä. Kuitenkin tiedämme, että ihmisen hyvinvointiin vaikuttaa ympäristö, joka voi parhaimmillaan nopeuttaa potilaan paranemista ja lievittää stressiä. Miksi siis sairaalan esteettiseen ympäristöön ei panosteta enemmän?

Esteettinen ympäristö mielletään usein kauniina ympäristönä, jonka ajatellaan olevan toissijainen arvo muiden rinnalla. Esteettinen ympäristö on miellyttävä ja antaa sen käyttäjälle miellyttäviä aistielämyksiä ja kokemuksia ja tätä kautta hyvinvointia. Esimerkiksi sairaaloihin on sijoitettu taidetta, koska on huomattu niiden tuovan viihtyisyyttä ja hyvinvointia. Monroe C. Beardsley kuvaa esteettistä arvoa artikkelissaan *Aesthetic Welfare, Aesthetic Justice, and Educational Policy* seuraavanlaisesti: "Ymmärtääkseni kaikkein selkein tapa puhua esteettisestä arvosta on seuraava: Kohde on tiettyjä ominaisuuksia (värejä ja muotoja). Näiden ominaisuuksien ansiosta kohde kykenee herättämään tietyn aistimusten ja tunteiden kokemuksen. Olettaen, että näin syntynyt kokemus on arvokas, voimme sanoa, että tämä kyky on jonkinlainen arvo-esteettinen arvo". (Beardsley 1983,68).

Ihmiset kokevat ympäristön esteettisyyden eri tavalla ja antavat sille erilaisia esteettisiä arvoja omien mieltymystensä mukaisesti. Kulttuuri eroista huolimatta valtaosa ihmisistä kokee sairaalat epäesteettisinä, epäviihtyisinä ja kolkkoina julkitiloina. Tähän voi vaikuttaa erinnäiset henkilökohtaiset kokemukset sairaaloista, jotka muokkaavat mielleyhtymiä, mutta myös tietyt elementit ovat sairaaloissa ja laitoksissa useimmiten samat, kuten valkoiset seinät, tasaväriset muovilattiat ja loisteputkivalaisimet, jotka luovat osaltaan tilojen tunnelmaa.

Luonto koetaan usein kulttuuritekijöistä riippumatta kaikkein esteettisimpänä ja rauhoittavana elementtinä ja siksi ihminen pyrkii useimmiten luontoon rentoutuakseen ja virkistyäkseen. Patikointi metsässä tai mökin rauha ovat asioita, jotka kuuluvat useiden ihmisten tapaan rentoutua ja purkaa stressiä. Tätä elementtiä voisi hyvin hyödyntää myös sisätiloissa, etenkin sairaaloissa.

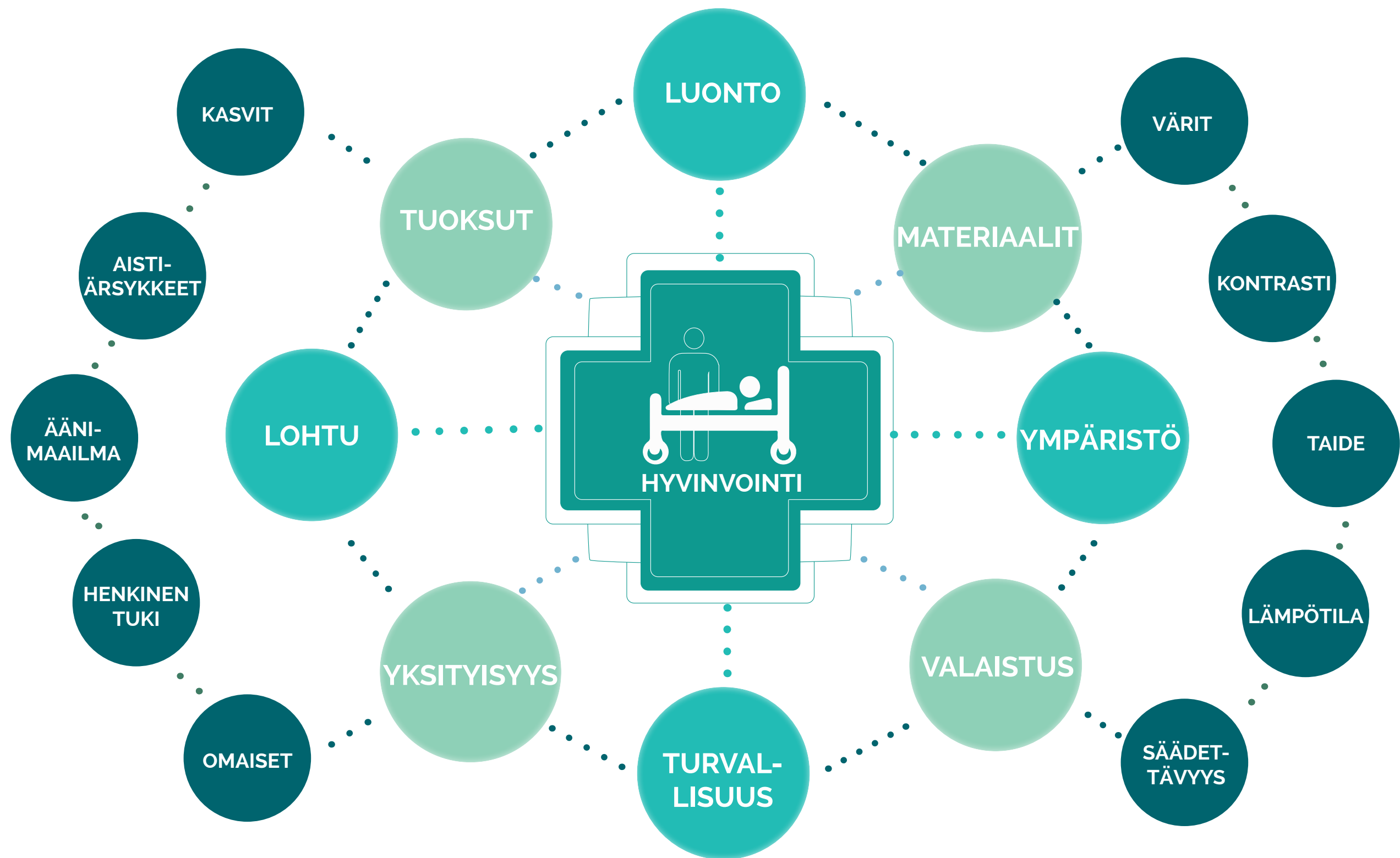
Ympäristö ja sen esteettinen taso vaikuttaa ihmiseen positiivisesti tai negatiivisesti riippuen siitä, kuinka paljon ihminen kokee yhteenkuuluvuutta ympäristöönsä. Näin ollen panostamalla ympäristön esteettiseen tasoon, voidaan edistää ihmisen kokonaishyvinvointia ja eheyden tunnetta. (Haapala, Puolakka & Rannisto 2015, 11–12.)

Sairaaloissa tyypillinen potilashuone on kalustettu niukasti, sen seinät ovat maalattu valkoisiksi ja useimmiten huone jaetaan toisen tai useamman potilaan kanssa. Ulkoisten aistiärsykkeiden määrän ollessa minimissä, potilaan oman kehon tunteukset korostuvat. Tällöin esimerkiksi viereisen potilaan kipuilusta johtuva ääntely saattaa vaikuttaa toisen potilaan kokemaan kiputilaan negatiivisesti. Näin ollen ympäristöllä on myös merkitys kivunlievitykseen.

Tässä opinnäytetyössä pyrin vastaamaan kysymyksiin; Miten julkitila voi tarjota lohtua sen käyttäjille, miten luontoa voi tuoda julkitilaan ja miten julkitilasta voi luoda intiimin ja lämpimän, jossa on huomioitu yksityisyys? Opinnäytetyöni keskiössä on ihmisen hyvinvointi, johon vaikuttaa psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset osa-alueet ja nämä kolme ovat kytköksissä toisiinsa. Huono terveys voi vaikuttaa mielialaan ja huono mieliala terveyteen, mikä aiheuttaa sosiaalista eristäytymistä, kun taas miellyttävä ympäristö voi nostaa mielialaa ja lisätä sosiaalista kanssakäymistä. (Rappe, Linde'n & Koivunen 2003).

2.3 HYVINVOINTI KESKIÖSSÄ

3

LÄHTÖKOHDAT

- 3.1 SUURSUON SAIRAALA
- 3.2 SUURSUON SAIRAALAN POHJAPIIRROS
- 3.3 KUVIA SUURSUON SAIRAALASTA
- 3.4 SUUNNITTELUTARPEET

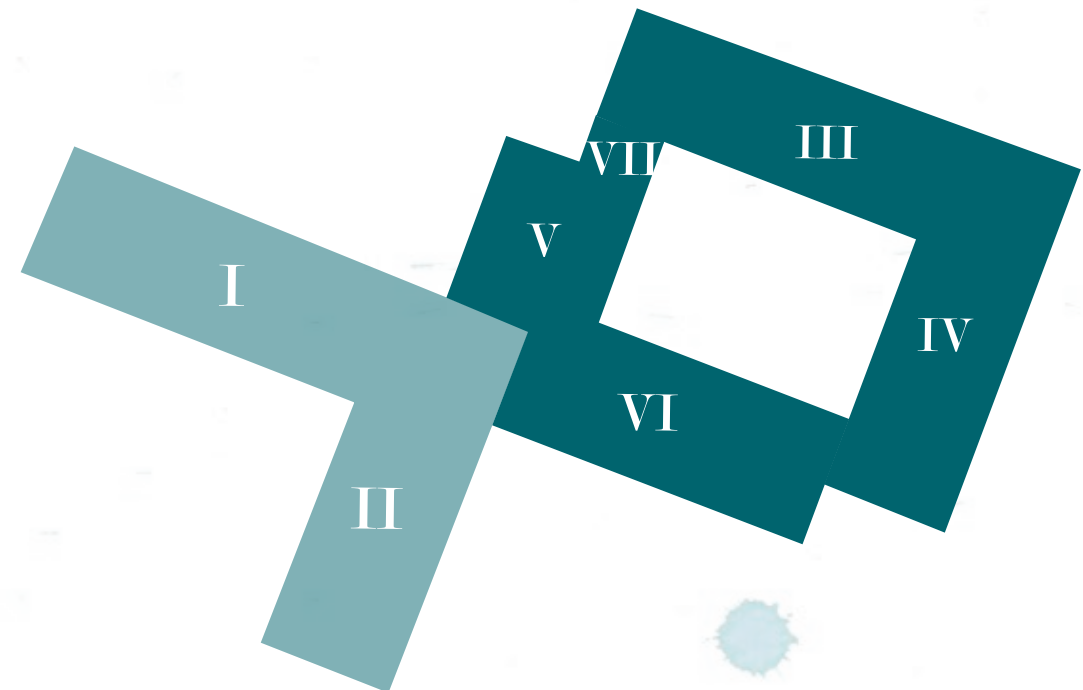
3.1 SUURSUON SAIRAALA

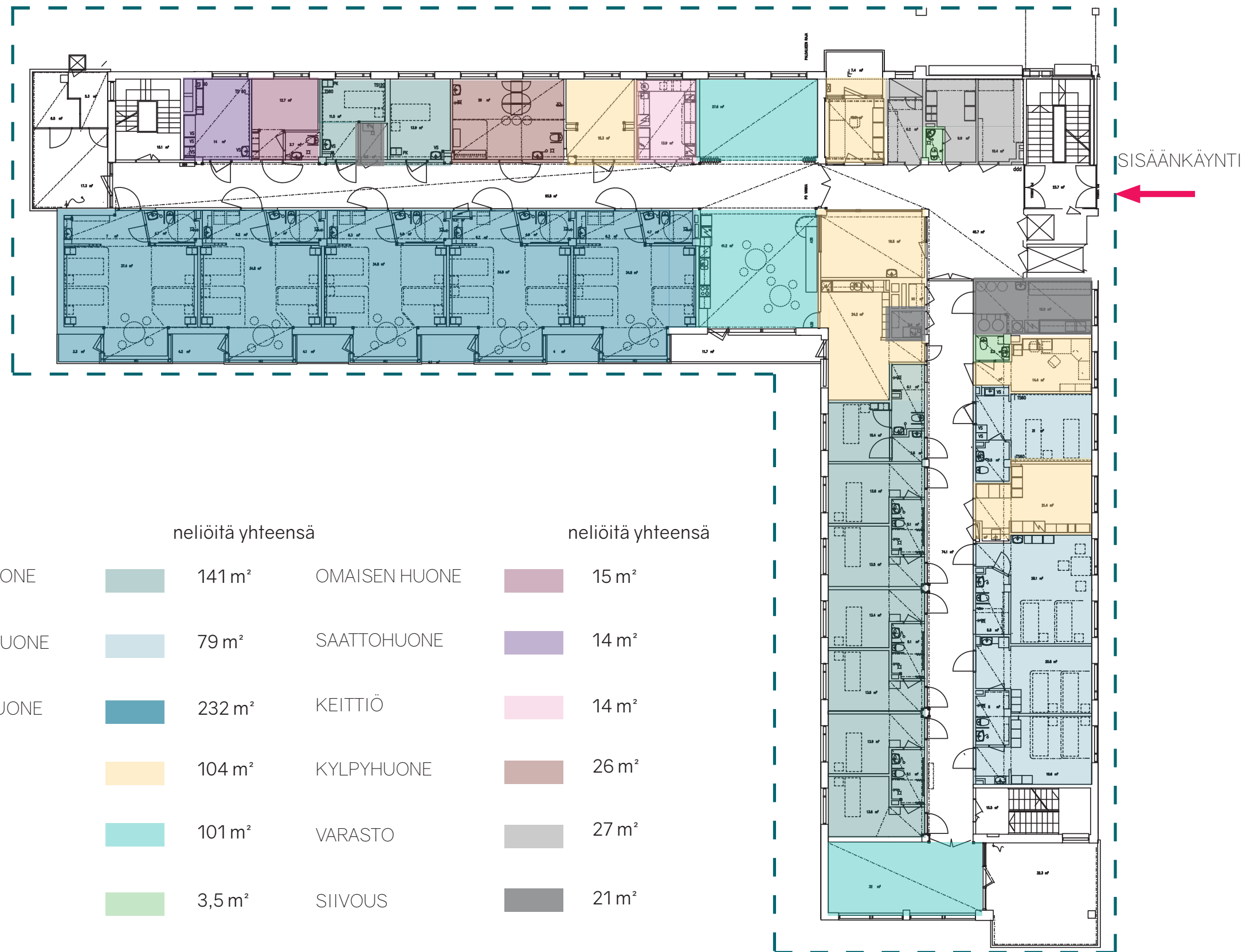
Kuva 9. Suursuon sairaala, näkymä pakilantieltä (waarbenijj.nu 2017).

Rakennus koostuu seitsemästä laajennusosasta. Saattohoito-osasto 11 sijoittuu rakennuksen osiin I ja II. Osasto on toisessa kerroksessa, josta näkymät avautuvat pakilantielle ja rakennuksen takana sijaitsevaan metsään. L-kirjaimen muotoisen rakennusosan päädyissä on isot lasitetut parvekkeet.

Rakennus on iäkäs ja tarvitsee lähitulevaisuudessa kokonaisvaltaista saneerausta. Sairaalarakennusten korjausrakentaminen on kuitenkin erittäin haastavaa, sillä useimmiten sairaalatoiminnan on jatkuttava ainakin osittain, ja potilaat ovat erittäin herkkiä saneerauksesta ilmaan joutuville mikrobipitoisuuksille. Useimmiten osa potilaista joudutaan siirtämään väistötiloihin saneerauksen ajaksi.

3.2 SUURSUON SAIRAALAN POHJAPIIRROS

3.3 KUVIA SUURSUON SAIRAALASTA

ETEISAULA

Kuva 10. Vanhat kattopaneelit ovat harmaantuneet luoden ”tilkkutäkkimäisen” ja raskaan kokonaisuuden alakattoon.

Kuva 11. Näkymä osastolle mentäessä. Sisääntulo ei toivota tervetulleeksi, eikä anna vinkkiä kenelle voi esittää asiansa.

Kuva 12. Kiiltävät lattiat heijastavat kattovalaistimien valon häikäisevästi. (Kuvat 10-12 PI omat kuvat).

PÄIVÄSALIT

Kuva 13. Marian sairaalasta lahjoituksena saadut kodikkaat kalusteet luovat lämmintä tunnelmaa päiväsalin.

Kuva 14. Toisen päiväsalin seinämä on varattu keittiötoiminnoille, jotka ovat vähäisessä käytössä. (Kuvat 13-14 PI omat kuvat)

OMAISTEN HUONE

Kuva 15. Ensivaikutelma on komeromainen ja saa käyttäjän miettimään huoneen todellista käyttö-tarkoitusta.

Kuva 16. Tilan tunnelma on ankea ja eristäytynyt. Seinien iskunsuojukset muistuttavat laitoksesta. Lahjoituksena saadut kalusteet eivät houkuttele istumaan.

Kuva 17. Omaisten huoneesta löytyy vain tarvittavat toiminnot, joka viestii siitä ettei tilassa ole tarkoitus viettää aikaa pidempään.
(Kuvat 15-17 PI omat kuvat)

YHDEN HENGEN POTILASHUONE

Kuva 18. Potilashuoneiden valaistus on kelmeä, eikä se ole säädettävissä.

Kuva 19. Potilashuoneiden massiiviset kalusteet luovat ahtaan tunnelman pieneen tilaan. Valkoiset tyhjät seinäpinnat eivät tuo käyttäjille riittävästi virikkeitä.

Kuva 20. Jaetut kylpyhuoneet viereisen potilaan kanssa on hygienisyyshriski, eikä anna yksityisyyttä. (Kuvat 18-20 PI omat kuvat)

SAATTOHUONE

Kuva 21. Entinen varastohuone on nykyään myös vainajan saattohuone.

KEITTIÖ

Kuva 22. Osaston keittiössä on paljon avohyllyjä, joka ei ole hygieenistä sairaalaympäristössä.

NEUVOTTELUTILA/ PÄIVÄSALI

Kuva 23. Parvekkeen viereinen päiväsalii toimii usein henkilökunnan kokoustilana. Kalusteet ovat lahjoituksena saatuja.
(Kuvat 21–23 PI omat kuvat)

3.4 SUUNNITTELUTARPEET

Tutustuin suunnittelukohteeseen havainnoimalla tiloja ja niiden käyttäjiä sekä haastattelin osastonhoitaja Paula Lagerstamia, apulaisosastonhoitaja Ann-Mari Öhman ja osaston lääkäri Kati Pupitaa. Haastatteluissa selvisi, että nykytilojen avaruus, materiaalien kunto ja runsas luonnonvalo, jota tulvi sisään rakennuksen monista ikkunoista, koettiin positiivisiksi asioiksi. Huonoina puolina mainittiin lahjoituksena saatujen kalusteiden runsas kirjo, häikäisevät loisteputkivalaisimet ja ankeat valkoiset seinät, jotka luovat osaltaan tiloihin laitospäisen tunnelman.

Osaston materiaalit ovat peräisin 90-luvulta, jolloin osasto toimi kuntoutusosastona. Vaikka materiaalit ovat suhteellisen hyvässä kunnossa, ne edustavat 90-luvun tyyliä, jolloin sairaaloita suunniteltiin käytännöllisyyden näkökulmasta. Kehitys on tuonut materiaaleihin myös paljon valinnanvaraa ja ominaisuuksia, jotka helpottavat siivottavuutta ja ovat visuaalisesti myös käyttäjäystävällisempiä.

Nykytilat eivät täytä kaikkia saattohoidollisia tilatarpeita ja niitä pyritäänkin muokkaamaan aina tilanteen ja tarpeen mukaan. Esimerkiksi muutamista varastoista on tehty yhden hengen potilashuoneita, joita osastolle kaivataan lisää yksityisyyden lisäämiseksi. Näistä huoneista puuttuu kuitenkin kylpyhuoneet ja ne ovat hyvin ahkaita. Myös saattohuone on entinen varasto, joka toimii nykyiselläänkin myös osaksi varastona. Tilallisesti tämä ratkaisu ei kunnioita vainajaa. Tilamuutoksista johtuen varastotilaa on vähemmän ja tästä johtuen osaston käytäville on sijoitettu lahjoituksena saatuja kaapistoja, jossa säilytetään hoitotarvikkeita.

Osastolla ei ole kappelia tai muuta uskontoon viittaavaa tilaa, vaan uskonnolliset tarpeet pyritään täyttämään mahdollisuuksien mukaan asiakkaan pyynnöstä. Esimerkiksi erilaiset rituaalipesut toimitetaan osaston kylpyhuoneessa, joka varataan siksi ajaksi vain tätä tilaisuutta varten. Tällöin potilaat, jotka on sijoitettu potilashuoneisiin, joissa ei ole kylpyhuonetta joutuvat odottamaan kylpyhuoneen vapautumista. Kylpyhuone on muutoin vähäisellä käytöllä ja siksi sinne on sijoitettu myös hoitotarvikkeita säilytykseen.

Osaston henkilökunta toivoo tilojen välittävän avoimuutta ja ystävällisyyttä, mutta samalla niiden tulisi korostaa sairaalaolosuhteiden tuomaa turvaa ja ammattitaitoa ilman laitospäistä tai kliinistä tunnelmaa.

Osastolla työskentelee 26 hoitajaa, kolme lääkäriä, neljä laitoshuoltajaa ja osastosihteeri. Muita vierailevia työntekijöitä ovat fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä, virike-työntekijä ja toimintaterapeutti sekä vapaaehtoiset työntekijät. Osastolla käy myös paljon alan opiskelijoita. Työntekijöiden määrään nähden osastolla ei ole riittävästi toimintaa tukevia tiloja, esimerkiksi kokousten pitämiseen tai omaisten henkiseen tukemiseen.

Tukitiloja suunniteltaessa on muistettava potilastietoturvallisuus ja tilojen sijoittelu, niin että turhilta askelilta vältytään. Pyrin myös tehostamaan tilojen käyttöasteen, mikä saattaa muuttaa sairaalaympäristön perinteistä hierarkista toimintamallia.

4

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ ETSIMÄSSÄ

4.1 SAATTOHOITOKOTIEN PIIRTEITÄ

4.2 PIRKANMAAN HOITOKOTI

4.3 KOIVIKKOKOTI

4.4 KARINAKOTI

4.5 ESPOON SAIRAALA

4.5.1 ESPOON SAIRAALAN POHJAPIIRROS

4.5.2 ESPOON SAIRAALA KUVIA SISÄTILOISTA

4.6 TERHOKOTI

4.6.1 TERHOKODIN POHJAPIIRROS

4.6.2 TERHOKOTI KUVIA SISÄTILOISTA

4.7 DJURSLAND

4.8 SEMINAARI HYGIENIA SISÄTILOISSA

4.9 TYÖPAJA

4.1 SAATTOHOITOKOTIEN PIIRTEITÄ

Suomessa saattohoitokodit ovat kodinomaisia ja yksilöllisiä paikkoja, ja ne sijaitsevat useimmiten rauhallisella alueella metsän tai vesistön lähellä. Pirkanmaan hoitokoti, Koivikkokoti ja Karinakoti eivät ole poikkeuksia tässä suhteessa, joihin viihtyisyyttä tuo luontoon avautuvat näkymät, aidot puulämmitteiset takat, viherkasvit, taide ja saunomis mahdollisuus tarvittaessa myös vuodepotilaille suihkusängyllä. Erilaiset pehmeät istuinryhmät ja matot luovat kodinomaista tunnelmaa oleskelutiloihin. Maatasossa olevat potilashuoneet ja ulkoilu mahdollisuus potilashuoneista ovat myös hyviä ominaisuuksia, sillä se on luonnonläheistä ja häivyttää laitospaistua tunnelmaa. Näissä kolmessa hoitokodissa on silti myös samat laitosmaiset piirteet, kuten valkoiset seinät, yksiväriset muovi- tai vinyylilattiat, harmaat tai hillityt värit sekä yhtenäisyyden puute sisustuksellisessa kokonaisuudessa.

Näistä saattohoitokodeista löytyy myös kappeli, joka on hyvin uskonnollisesti latautunut tila ja tukee vain yhtä uskontokuntaa. Tänä päivänä Suomessa on monen eri uskonnon edustajia, mikä tulisi ottaa huomioon saattohoito ympäristössä. Parhaiten tämä onnistuu neutraalilla, hiljaisuutta korostavalla tilalla, joka kunnioittaa vainajaa ja ihmisen yksilöllisyyttä.

Löysin saattohoitokodeista luontoon viittaavia elementtejä, kuten talvipuutarhat ja erilaiset vesielementit, jotka tuovat luontoa sisätiloihin ihmisille, jotka eivät välttämättä pysty menemään ulos nauttimaan siitä. Ne toimivat hyvinä aistielämyksinä ja virikkeinä, muuten pelkistetyissä sisätiloissa. Potilashuoneiden ikkunoista avautuvat luontonäkymät ja runsas luonnonvalo tukee myös hyvin potilaan hyvinvointia.

Oleskelutilat kaipaavat kuitenkin lisää virikkeitä ja aistielämyksiä. Taiteen lisääminen tai seinämaalaukset toisivat lisää visuaalisia ärsykeitä valkoisille laajoille pinnoille. Huomioitavaa on myös pinta-alallisesti laajat lattiat, jotka voivat tehdä tilasta hyvin laitospaistua ja kylmän. Valitsemalla kodikkaan ja lämpimän lattiamateriaalin, voi tehdä ison muutoksen tilaan ja sen tunnelmaan. Toinen laaja pinta-ala on alakatoissa, jotka ovat melkein kaikkialla aina valkoiset. Etenkin matalissa tiloissa katon väri on hyvä olla vaalea, jotta huone ei tunnu painostavalta, mutta vaihtoehtoisesti katon voi maalata myös vaalean sinisellä, jolla on hyvin korottava ja psykologisesti ilmaannuttava vaikutelma (Rihlma, 2000, 67). Erilaiset paneloinnit ovat myös miellyttäviä vaihtoehtoja alakaton materiaaliksi.

4.2 PIRKANMAAN HOITOKOTI

Kuva 25.

Kuva 27.

Kuva 29.

Kuva 31.

Kuva 24.

Kuva 26.

Kuva 28.

Kuva 30.

Kuva 32.

Kuva 33.
Kuvat 24-33 Kuvia hoitokodin tiloista (Pirkanmaan hoitokoti 2017).

4.3 KOIVIKKOKOTI

Kuva 34.

Kuva 39.

Kuva 35.

Kuva 37.

Kuva 40.

Kuva 36.

Kuva 38.

Kuva 41.

Kuva 42. (Kuvat 34-42 Riikka Koivisto)

4.4 KARINAKOTI

Kuva 43.

Kuva 46.

Kuva 48.

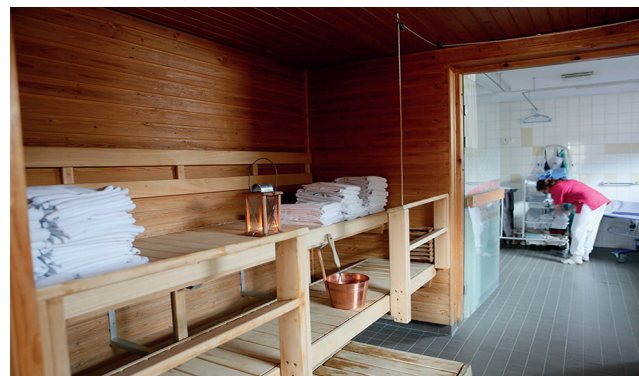
Kuva 44.

Kuva 47.

Kuva 49.

Kuva 45.

Kuva 50. (Kuvat 43-50 Satu Nurmela, Karinakoti 2017)

4.5 ESPOON SAIRAALA

Kuva 51. Espoon sairaala (PI omat kuvat).

Tässä osiossa esittelen uuden Espoon sairaalan sekä sen saattohoito-osastoa, johon pääsin tutustumaan VPL Arkkitehdit Oy:stä sisustusarkkitehti Annika Bengtsin opastuksella. Sairaalan on suunnitellut VPL Arkkitehdit yhdessä Arkkitehdit Tommila Oy:n ja Arkkitehdit Martikainen Oy:n kanssa, ja se aloittaa toimintansa Jorvin sairaalan vieressä kevään 2017 aikana. Espoon sairaalassa on yhteensä 70 000 neliötä, josta sairaalatilien osuus on 40 000 neliötä. Sairaalan pääsuunnittelija Kari Palaste VPL Arkkitehdit Oy:stä kertoo Projektituutisissa, että Espoon sairaalan perushahmoon on vaikuttanut oleellisesti 270 potilashuoneen ikkunapinta-alat, joka on haluttu saavuttaa potilashuoneiden ulkonäkymän vuoksi. (Projektituutiset 2016.)

Vierailukohde oli erittäin mielenkiintoinen, koska asiakkaalla oli mahdollisuus valita laatu monissa ratkaisussa, joten Espoon sairaalasta on voitu suunnitella erittäin viihtyisä kokonaisuus. Kohde ei ollut vielä täysin valmis, muun muassa osa kalusteista, viherkasvit ja osa taideteoksista oli vielä asentamatta. Asiakkaan toiveena oli saada lopputuloksesta hotellimainen ja siinä on mielestäni onnistuttu erinomaisesti.

Saattohoitotiloista löytyy useita oleskelutiloja sekä potilaitten käyttöön sauna, johon mahtuu tarvittaessa myös suihkusänky. Potilashuoneet ovat kaikki yhden hengen huoneita, ja niitä on yhteensä 15 saattohoito-osastolla. Espoon sairaalassa on viisi potilasosastoa ja saattohoitoyksikkö Villa Glims. Sairaalassa on yhden hengen potilashuoneet yhteensä 270 potilaalle. Muita tiloja ovat apuvälinekeskus, suunnitellut terveydenhuolto, päiväsairaala- ja kuntoutustilat sekä kotisairaala (VPL Arkkitehdit 2017). Sairaala on iso rakennus, jonka aulatilaa on suunniteltu tilat myös kaupalliselle liiketoiminnalle, johon toivotaan muun muassa apteekkia. Tärkeiden palveluiden keskittäminen samoihin kiinteistöihin palvelisi niin asiakkaiden kuin kauppiaidenkin etua.

4.5.1 ESPOON SAIRAALAN POHJAPIIRROS

OLESKELUTILA
POTILASHUONE
HENKILÖKUNNAN TILAT
SAUNA JA SUIHKUTILAT

4.5.2 ESPOON SAIRAALA KUVIA SISÄTILOISTA

SISÄÄNTULOAULA

Kuva 52. Espoon modernin taiteen museo Emma on lahjoittanut Espoon sairaalalle taideteoksia, joita on sijoitettu ympäri sairaalaa. Sairaalaa varten on myös tehty useita taideteoksia, kuten nämä kuvissa näkyvät lasihelmenteokset.

RUOKALA

Kuva 53. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitseva ruokala on viihtyisä, johon sijoitetaan myös viherkasveja.
(Kuvat 52–53 PI omat kuvat).

KAPPELI

Kuva 54. Sairaalaan on suunniteltu erillinen kappeli, joka sijaitsee ensimmäisessä kerroksessa. Kappeliin on sijoitettu satoja kiloja painava lasitaideteos, mistä johtuen lattiaa jouduttiin vahvistamaan jälkeinpäin. Lasitaideteos pääsisi paremmin esiin valaistuna vaaleaa taustaa vasten.

Kuva 55. Kappelissa on epäsuora ja pehmeä valaistus, kokolattiamatto sekä pelkistetyt kalusteet. (Kuvat 54-55 PI omat kuvat).

VILLA GLIMS

OLESKELU AULA

Kuva 56. Villa Glims saattohoito-osastolla on useampi oleskelutila, johon asiakkaat ja omaiset voivat vetäytyä. Kalustus oli kesken ja viherkasvit puuttuivat vielä tiloista. Myös tamminen tiski-kaluste oli asentamatta oleskelu aulan työpisteeltä.

OMAISTEN HUONE

Kuva 57. Omaisten keittiö / oleskelutila (Kuvat 56–57 PI omat kuvat).

POTILASHUONE

Kuva 58. Potilashuoneiden valaistus on säädettävissä. Tarvittavat sähköiset toiminnot on integroitu kiinteään paneelikalusteeseen potilassängyn ympärille. Potilashuoneisiin sijoitetaan myös taidetta. Verhot olivat vielä asentamatta.

Kuva 59. Valaisin on piilotettu paneelin taakse.

KYLPYHUONE

Kuva 60. Potilas wc:ssä on tukikahva myös wc istuimen edessä, mikä helpottaa potilaan nousua istuimelta omin voimin. (Kuvat 58-60 PI omat kuvat).

MONIKÄYTTÖINEN KALUSTE

Kuva 61. Nojatuoli muuntautuu divaaniksi ja tarvittaessa myös vierassängyksi. Materiaali on helposti puhdistettava ja antibakteerinen.

Kuva 62. Divaani

Kuva 63. Vierassvuode
(Kuvat 61–63 PI omat kuvat).

4.6 TERHOKOTI

Kuva 64. Terhokoti (PI omat kuvat).

Tämä osio esittää toisen vierailukohteeni Terhokodin, mikä on hyvin tunnettu Helsingin Lassilassa sijaitseva yksityinen saattohoitokoti, johon ohjataan Helsingissä kaikkein vaativimmat ja nuoret saattohoitopotilaat.

Terhokotia pidetään viihtyisenä ja edistyksellisenä saattohoidon yksikkönä. Tapa- sin Terhokodin johtajan ja ylilääkärin Juha Hännisen, joka on myös Hyvä kuolema -hankkeen vetäjä. Hän on ollut mukana Terhokodin suunnittelussa, suunnitelmien ollessa vielä piirustuspöydällä. Terhokodin toiminta alkoi vuonna 1994, jolloin ei vielä osattu ajatella tulevaisuuden tilatarpeita. Hänninen kuvailee Terhokodin tiloja viihtyisiksi, mutta tämän päivän tarpeisiin puuttellisiksi. Tiloihin kaivataan tilavampia perhehuoneita, yhden hengen potilashuoneita ja erilaisia tukitiloja henkilökunnalle, kuten neuvotteluhuonetta.

Terhokodissa on avoin ja ystävällinen tunnelma, mikä tulee osakseen lahjoitetuista kalusteista, jotka ovat eri aikakausilta, hankituista taideteoksista, vaihtelevista valaistus olosuhteista ja henkilökunnan sekä vapaaehtoisten työntekijöiden ystävällisestä palveluasenteesta. Rakennus ei myöskään muistuta muodoltaan perinteistä sairaalaa pitkine käytävineen, vaan se tarjoaa suojaisia vetäytymisnurkkia vaihtelevista oleskelutiloista.

Sisustuksessa otetaan huomioon eri vuodenajat ja tunnelmaa luodaan henkilökunnan toimesta teeman mukaisilla koristeilla. Terhokoti tarjoaa monipuolisia palveluja niin asiakkaalle, kuin omaisille. Kivunlievitykseen on tavallisen lääkityksen lisäksi esim. aromahierontaa ja rentoutushierontaa. Omaisille järjestetään myös psyykkeen hoidon tapahtumia Terhokodin tiloissa. Terhokodissa on yhden ja kahden hengen potilashuoneita, kappeli, päiväsal, sauna sekä talvipuutarha. Rakennuksen ulkoterrassit ovat etenkin kesäisin ahkerassa käytössä.

4.6.1

TERHOKODIN POHJAPIIRROS

- OLESKELUTILA
- POTILASHUONE
- HENKILÖKUNNAN TILA
- SAUNA JA SUIHKUTILA
- KAPPELI
- TERASSI

4.6.2 TERHOKOTI KUVIA SISÄTILOISTA

PÄIVÄSALIT

Kuva 65. Terhokodin kalusteet ovat pääosin saatu lahjoituksena.

Kuva 66. Iso ruokapöytä toimii myös kokouspöytänä.
(65-66 Pl omat kuvat).

TALVIPUUTARHA

Kuva 67. Talvipuutarhan kattoikkunoista tulvii paljon luonnonvaloa, jopa keskitalvella. Pehmeät kalusteet kutsuvat istumaan.

Kuva 68. Taidetta on lisätty tuomaan virkistäviä näkymiä. (67–68 Pl omat kuvat).

KAPPELI

Kuva 69. Kappelissa on hyvin korkea huonekorkeus, jonka katossa on myös kattoikkuna.

Kuva 70. Taidetta on lisätty myös kappeliin, jonka seinät on maalattu hempeällä pastellinvaaaleanpunaisella.

Kuva 71. Kappelissa on myös mosaiikkilasitaidetta-ikkunat.
(70-71 Pl omat kuvat).

KAHDEN HENGEN POTILASHUONE

Kuva 72. Potilashuoneissa on hillitty värimaailma.

Kuva 73. Jaetussa potilashuoneessa on paljon tilaa myös omaisten yöpymiseen. (72-73 PI omat kuvat).

4.7 SAATTOHOITOKOTI DJURSLAND

Kuva 74. Djursland saattohoitokodin pohjapiirustus (Open Buildings 2017).

Tanska on pohjoismaiden edelläkävijä saattohoidon laadussa. Tanskassa onkin jo 19 saattohoitokotia, jotka on suunniteltu maan tunnetuimpien arkkitehtien toimesta. (Kotilainen/Potilaan lääkärilehti 2014.) Näihin kuuluu arkkitehtoninen rakennus Djursland, jonka on suunnitellut Tanskan suurin Arkkitehtitoimisto C.F. Møller. Djurslandin potilashuoneissa on isot ikkunat ja omat terassit, joista näkymät avautuvat etelään merelle.

Tanskassa perustettiin saattohoitolaki vuonna 2004, mikä johti usean uuden saattohoitokodin rakentamiseen. Tanskassa on myös foorumi, Hospice Forum Danmark, joka ylläpitää ohjetta saattohoitokotien suunnitteluun. (Kotilainen/Potilaan lääkärilehti 2014.) Näistä voisimme ottaa mallia myös Suomeen.

Kuva 75. Saattohoitokoti Djursland (Autodesk Homestyler 2017).

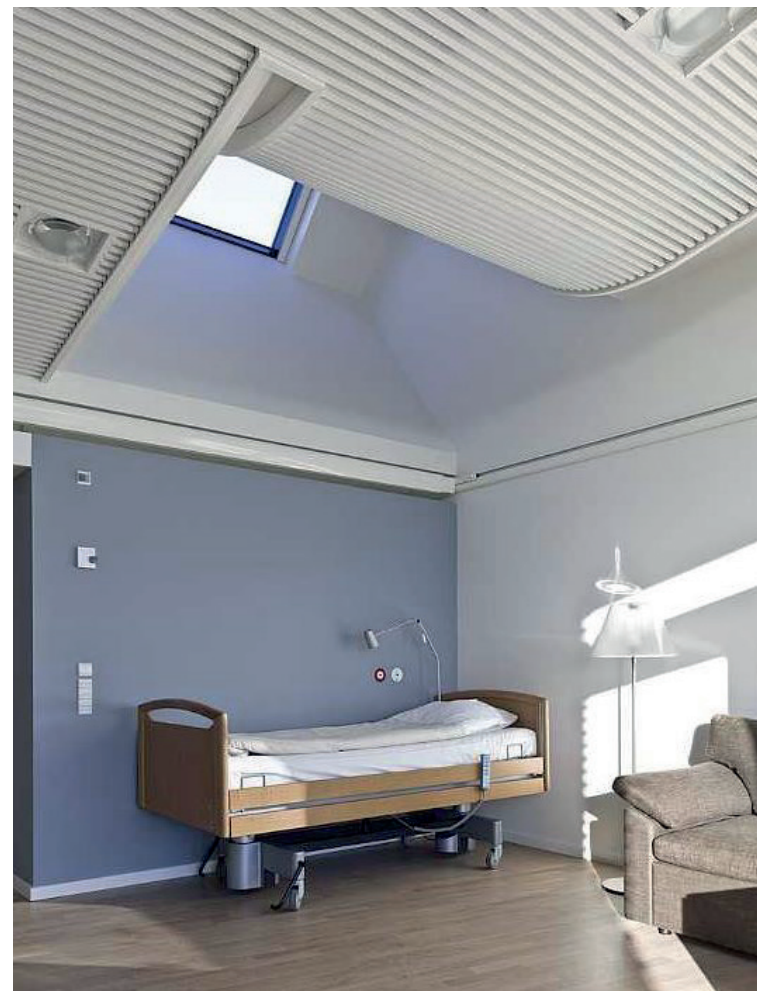

Kuva 76. Tunnelmaa hämärässä (Open Buildings 2017).

Kuva 77. Terassi (Open Buildings 2017).

Kuva 78. Potilashuone (Open Buildings 2017).

Kuva 79. Näkymä potilashuoneesta (Open Buildings 2017).

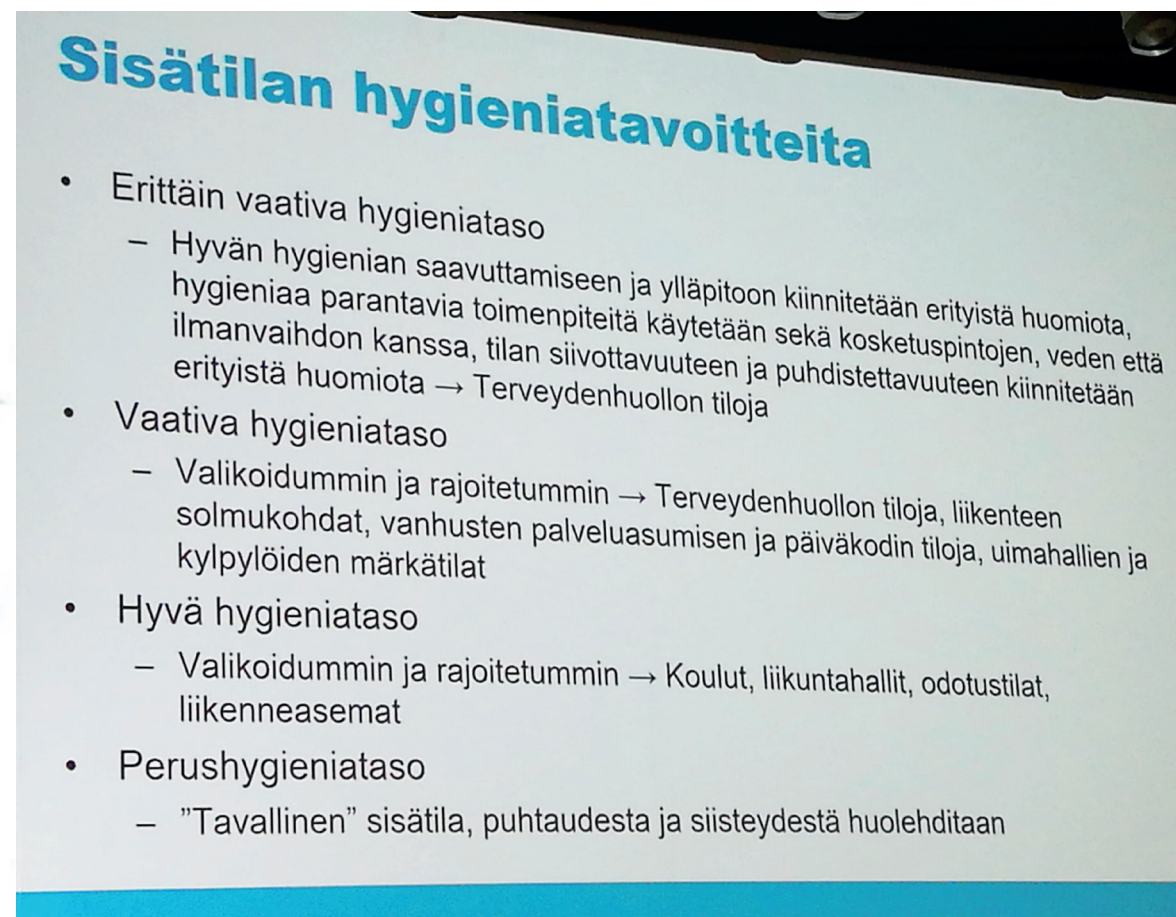

Kuva 80. Oleskelutila (Realdania 2017).

4.8

SEMINAARI HYGIENIA SISÄTILOISSA

Kuva 81. Seminaari Hygienia sisätiloissa. (PI omat kuvat).

Pääsin osallistumaan Hygienia sisätiloissa-seminaariin, missä ilmoitettiin, että keväällä 2017 julkaistaan uusi RT kortisto, jossa määritellään hygienia-tasot esimerkiksi tilakohtaisesti. Uuden RT kortin taustalla on tutkimustyötä, jossa käydään läpi pintojen mikrobikasvualustat, putkistoissa seisovan veden laatua ja ilmanvaihtojärjestelmän merkitystä hygieniassa. Hygienia-tasoja on neljä, erittäin vaativa, vaativa, hyvä ja perushygieniataso (kuva 81). Tämän luokituksen pohjalta kohteeni sijoittuu vaativaan hygienia-tasoon, koska tilan käyttäjien vastustuskyky on heikko. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toteutukseen johtavassa suunnitelmassa kaikki materiaali valinnat tulee tehdä tiettyjen puhtausluokitusten mukaisesti. Helposti siivotavuus ja turvallisuus ovat näissä valinnoissa myös avainasemassa.

Seminaari oli hyvin mielenkiintoinen, sillä pääsin tutustumaan alan uusimpiin esteettömiin kylpyhuoneratkaisuihin ja antibakteerisiin materiaaleihin, kuten kupariin. Kaikista demotiloista löytyi hyviä ratkaisuja, joita terve ihminen ei tule edes ajatella olevan tarpeellisia esteettömissä kylpyhuoneissa. Uusimpiin ratkaisuihin luokitui muun muassa sähköisesti korkeussäädettävä ja seinään kiinnitettävä wc-istuimien sekä kampsäädettävä lavuaari. Myös wc-istuimen eteen sijoitettava tukikaide oli hyvä idea, sillä se mahdollistaa käyttäjän omaoimisen nousemisen wc-istuimelta, ilman sivutukikaiteiden vaatimaa käsivoimaa. Näitä ratkaisuja voin hyödyntää omassa suunnitelmassani.

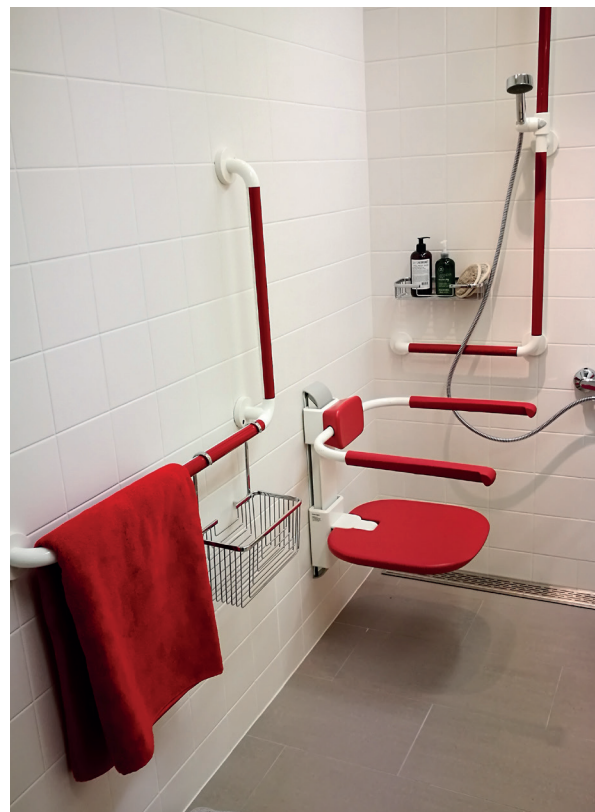

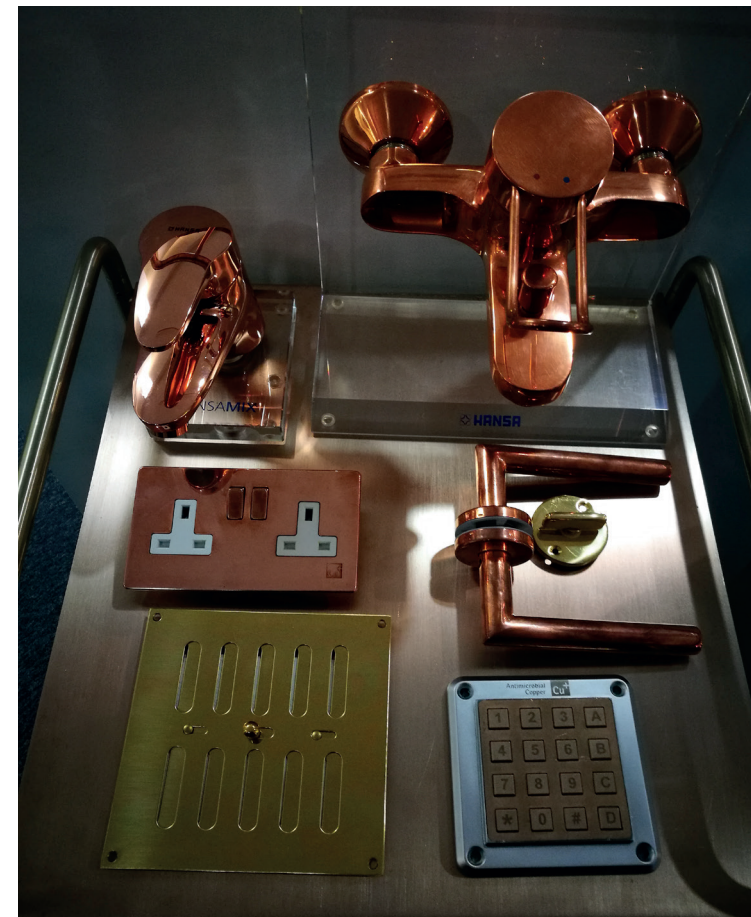
Kuva 82. Raikas laatoitusratkaisu

Kuva 83. Kontrastiset tukikaiteet

Kuva 84. Suihkutilassa istuin tukikaiteilla

Kuva 85. Antibakteeriset vaihtoehdot

Kuva 86. Tukikaide wc-istuimen edessä
(Kuvat 82-86 PI omat kuvat).

4.9 TYÖPAJA

Kuva 87. Työntouhussa (PI omat kuvat).

Suunnittelijan työ on vastuullista, sillä usein suunnittelija on tilanteessa, jossa hän suunnittelee tiloja, tuotteita tai palveluja, joista hänellä ei ole omakohtaista käytännön kokemusta tai tietoa. Tällöin jokin olennainen osa-alue saattaa jäädä täysin huomiomatta tai suunnittelijan oma tulkinta tiloista on virheellinen. Osallistavalla muotoilulla voi ennalta ehkäistä väärinymmärryksiä suunnittelutarpeista ja suunniteltavasta kohteesta. Mattila kirjoittaa, että "suunnittelijoiden luova vapaus ei takaa sitä että, suunnittelukohteesta syntyy asianmukainen tulkinta ja sen myötä esteettisesti laadukas ympäristö"(Mattila 2004).

Pidin kaksi työpajaa, sillä ensimmäinen keskeytyi osaston vajaamiehityksen ja akuutin hoitokiiireen takia. Molemmat työpajat pidettiin osaston tiloissa, päiväsalissa ja niihin osallistui osaston hoitohenkilökuntaa, osaston hoitaja Paula Lagerstam, apulaisosastonhoitaja Ann-Mari Öhmann sekä Helsingin saattohoidon tukiyhdistyksen puheenjohtaja Ulla Minkkinen. Pohjustin työpajat kertomalla osallistujille työpajan tarkoituksen ja tavoitteet.

Varasin työpajaa varten eri värisiä post-it-lappuja, A4-kokoisia papereita ja eri värisiä kuulakärkikyniä sekä tulostutin painopalvelussa A2-kokoisen pohjapiirustuksen osastosta.

Ensimmäisenä tehtävänä oli kirjoittaa post-it-lapulle omia vapaa-ajan rentoutumispaikkoja ja menetelmiä, sekä kuvailla niiden äänimaailmaa, tuoksua ja ulkonäköä. Nämä tuli sijoittaa pohjapiirustukseen myöhemmin. Tämän tehtävän tarkoitus oli herättää henkilökunta ajattelemaan sitä, että heillä on vapaus nauttia esimerkiksi raikkaasta metsän tuoksusta, kun taas sairaalassa mahdollisesti viimeisiä päiviään viettävillä potilailla ei ole. Seuraavaksi pyysin kuvailemaan A4- kokoiselle paperille kolmea tyypillistä potilasta, heidän päivänsä ja tarpeitaan. Kolmantena tehtävänä pyysin määrittämään erilaisia saattohoidossa tarvittavia ja toivottavia tiloja ja toimintoja ottaen huomioon oman ammattinsa lisäksi kaikki tilojen käyttäjät. Nämä tilat ja toiminnot tuli sijoittaa myös pohjapiirrokseen.

Tehtäviä oli yhteensä seitsemän ja työpaja kesti noin tunnin. Pyrin pitämään työpajan nopea tempoisena, sillä osallistujat käyttivät siihen työaikaansa ja osaston työtilanne saattoi muuttua äkisti.

5 HAVAINNOT JA LÖYDÖKSET

5.1 PÄATELMIÄ

5.2 TYÖPAJAN JOHTOPÄÄTÖKSET

5.3 HYVÄN SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN TEKIJÄT

5.1 PÄÄTELMIÄ

Saattohoidolliset tilat jakaantuvat kahteen eri tyyppiin, hoitokoteihin ja sairaaloihin tai terveyskeskuksiin.

Saattohoitokodit ovat nimensä mukaan kodinomaisia hoitoyksiköitä, joissa on ammattitaitoinen hoitohenkilökunta sekä vapaaehtoisia työntekijöitä potilaiden tueksi. Hoitokoteja on pyritty sisustamaan viihtyisiksi, kodinomaisiksi ja helposti lähestyttäviksi paikoiksi, monipuolisilla oleskelutiloilla. Henkilökunta on myös hyvin omistautunut parantamaan potilaiden viihtyisyyttä ja viettävätkin paljon aikaa potilaiden seurassa keskustellen ja askarellen.

Saattohoitokodit sijaitsevat hieman rauhallisemmilla seuduilla, etäällä kaupungin sykkeestä, sillä kuoleville potilaille pyritään luomaan kiireetön ja välittävä ilmapiiri. Tämä näkyy tilallisesti erilaisina vetäytymisnurkkina, joihin pehmeyttä tuo runsaat tekstiilit ja matot, jotka eivät välttämättä ole kaikkein helppohoitaisimpia tai antibakteerisia. Valaistusolosuhteet ovat vaihtelevia, hämärästä valoisaan, joka luo tiloihin erilaisia tunnelmia, mikä mahdollistaa asiakkaan valitsemaan oleskelutiloista tuntemuksiinsa sopivan tilan. Tiloista löytyy myös kodinomaisia sisustusesinäitä, tauluja ja pehmeitä istuinryhmiä, jotka on valikoitu tiloihin ulkonäön ja mukavuuden perusteella.

Potilasmäärät ovat myös huomattavasti pienempiä hoitokodeissa, sairaaloihin tai terveyskeskuksiin verrattuna, joka mahdollistaa hoitohenkilökunnan palvelulla asiakastaan kiireettömästi.

Sairaalat ja terveyskeskukset ovat toimintakeskeisiä hoitolaitoksia, joissa monipuoliset työvälineet ja ammattitaitoiset työntekijät mahdollistavat potilaan hyvän hoidon lääketieteellisesti. Tilallisesti sairaalat ovat suoraviivaisia ja materiaaleiltaan niukkoja julkitiloja, joita velvoittaa säädökset ja määräykset. Niiden tiloissa korostuu turvallisuus, helppohoitoisuus ja ammattitaito ja ne sijoittuvat kaupunkien ja kuntien keskeisille paikoille, hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Henkilökunnan riittävyys on mitoitettu tarkasti ja päivärutiinit toistuvat tunnin tarkkuudella, joka pakottaa palvelun systemaattiseen ja tehostettuun toimintaan.

Kummassakin tilatyypissä on hyviä ja huonoja puolia. Saattohoitokotien lämmin ja kodinomainen tunnelma sekä sairaalaympäristön lääketieteelliset fasilitetit ja niiden tuomat hoitomahdollisuudet ovat jostain syystä vaikea yhdistää ja siksi harvoin sairaaloissa saavutetaan viihtyisää kokonaisuutta.

Espoon sairaalaan on haluttu hotellimainen tunnelma ja Terhokodissa tunnelma on kodinomainen ja lämmin. Yhdistämällä näitä kahta tunnelmaa, voi saavuttaa viihtyisän lopputuloksen, mikä palvelee suurempaa yleisöä, ja on samalla myös käytännöllinen, helppohoitoinen ja turvallinen.

Aion hyödyntää suunnitelmassani löytämiäni tunnelmia, hotellimaisuutta ja kodinomaisuutta yhdistämällä hyviä toimintoja, lämpimiä materiaaleja ja luomalla erilaisia valaistusolosuhteita tiloihin.

Seminaarista saamani tuotetietous ja hygienisen ympäristön suunnitteluun saamani tieto tulee helpottamaan etenkin kylpyhuoneiden suunnittelussa.

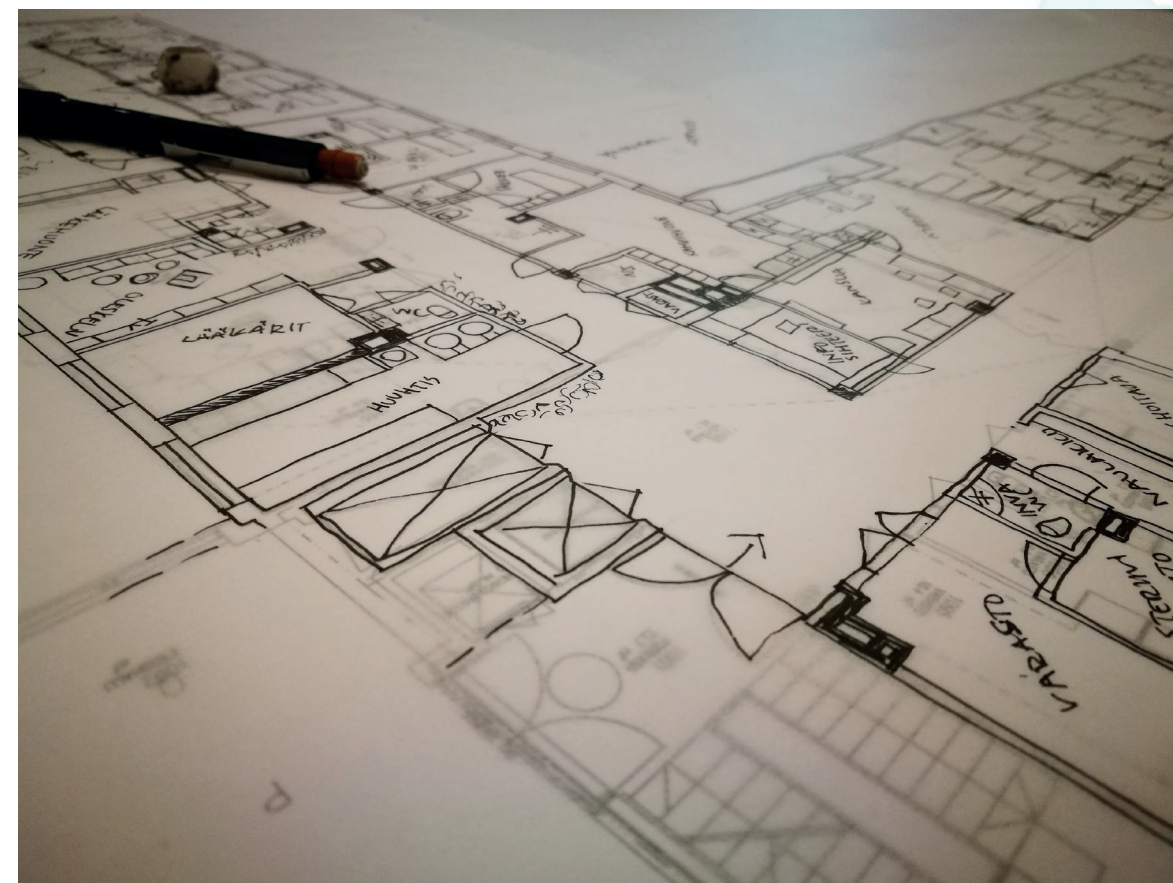
5.2 TYÖPAJAN JOHTOPÄÄTÖKSET

Suursuon sairaalan työntekijöille pitämäni työpaja oli hyvin antoisa, sillä se antoi paljon sellaista tietoa, mitä en muuten olisi saanut osaston toiminnasta ja sen tilatarpeista. Esimerkiksi kirjoitetuista vastauksista selvisi, että osastolle kaivataan saunaa ja eri teemaisia virketoiloja, joissa omaiset ja potilaat voivat viettää aikaa yhdessä. Lapset toivottiin otettavan myös huomioon suunnittelussa, sillä heille ei ole mitään virikkeitä osaston nykytiloissa.

Erikokoisten potilashuoneiden tarve tuli myös ilmi vastauksista, joissa kuvailtiin kolmea eri potilastyyppeä ja heidän tyypillistä päiväänsä osastolla. Osa potilaista pelkää yksin jäämistä, kun taas osa haluaa omaa rauhaa. Toisilla on paljon omaisia, jotka vierailevat ja yöpyvät osastolla, kun taas toisia ei käy katsomassa kukaan. Potilaat ovat kunnoltaan myös hyvin eri tasoisia. Toiset tukeutuvat enemmän hoitohenkilökuntaan, kun taas toiset liikkuvat hyvin omatoimisesti.

Vastaukset osoittivat, että oleskelutiloja ei kuitenkaan tarvita lisää, koska suurin osa potilaista on erittäin huonokuntoisia ja omaiset tahtovat viettää aikansa potilaan vierellä potilashuoneessa. Katson kuitenkin, että suunnittelemalla oleskelutiloista viihtyisät, voivat ne tarjota asiakkaille, potilaille ja henkilökunnalle virikkeitä ja kaivatua vaihtelua päivään.

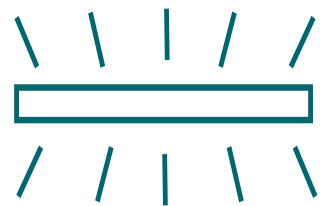
Työpajan tehtävien vastauksissa toivottiin myös talvipuutarhaa, lääkäreille omaa kokoustilaa, isoa ryhmätoimintatilaa, salonkia tai jonkinlaista kauneushoitotilaa, jossa on kampaamo palveluja, rentoutumistilaa, musiikkihuonetta ja aurinkosalia. Näiden tilojen toteuttamiseen ei kuitenkaan riitä osaston omat neliöt, mutta ajatuksesta tällaisten toimintojen sijoittaminen johonkin rakennuksen osaan voisi palvella kaikkia rakennuksen käyttäjiä ja tarjota jopa palveluja ulkopuolisille.

Kuva 88. Suunnittelutyöskentelyä skissipaperilla (Pl omaat kuvat).

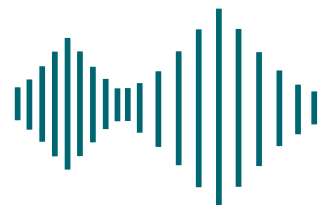

5.3 HYVÄN SAATTOHOITOYMPÄRISTÖN TEKIJÄT

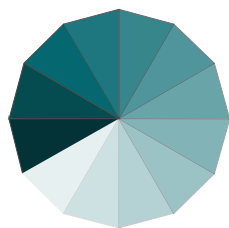
VALAISTUS

Valaistus on epäsuoraa ja säädettävissä. Tiloissa on vaihtelevia valaistusolosuhteita, hämärästä päivänvaloon. Luonnonvaloa suositaan etenkin potilashuoneissa. Erilaiset kattoikkunat tuovat luonnollista tunnelmaa tiloihin.

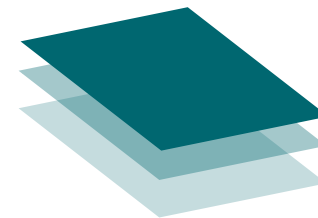
AKUSTIIKKA

Potilashuoneisiin ei kantaudu melua käytäviltä, eikä viereisistä huoneista. Akustiikka on tasaista ja miellyttävää kaikkialla.

VÄRIT

Värimaailma on hillitty ja rauhallinen. Sinisen ja turkooisin eri sävyt sopivat saattohoidolliseen ympäristöön hyvin, sillä turkoosi korostaa ihmiskasvojen lämpimyyttä ja sininen rauhoittaa ja avartaa tilaa (Rihlma, 2000). Lämpimät ja luonnolliset värit.

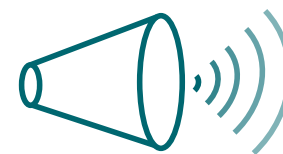
MATERIAALIT

Ovat turvallisia ja mattapintaisia. Materiaaleissa suositaan kodinomaisia vaihtehtoja. Helposti hoidettavuus ja kestävyys ovat myös avainasemassa.

KONTRASTI

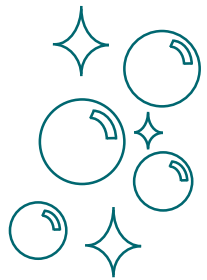
Luodaan materiaalien avulla. Otettava huomioon ikäihmiset. Väritys pyritään pitämään esteettisenä ja eheänä.

ÄÄNIMAAILMA

Kuuloaisti tulee ottaa huomioon siinä missä näkö, haju ja tuntoaistikin. Äänimaailma koostuu rauhallisesta musiikista ja luonnonäänistä. Potilaskohtaiset kaiuttimien ratkaisut tulee ottaa huomioon huoneissa, joissa on useampi potilas,

HYGIENIA

Voidaan edesauttaa valitsemalla antibakteerisia tuotteita ja materiaaleja. Hygieninen ympäristö on myös turvallinen ympäristö. Siivottavuutta helpottaa liikuteltavat kalusteet ja lattiapinnoilta irti olevat varusteet esim, seinäkiinnitteinen wc-istuin ja seiniin kiinnitettävät kiintokalusteet.

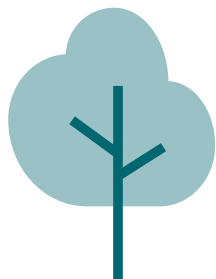
YKSITYISYYS

Potilailla tulee olla mahdollisuus säilyttää oma yksityisyys halutessaan. Yksityisyyttä voi luoda myös yleisiin tiloihin estämällä suoran näköyhteyden erilaisilla tilanjakajilla. Potilashuoneissa yksityisyyden mahdollistaa tekstiilit ja suorien näköyhteyksien välttäminen sisään-tulo-ovesta suunnittelussa.

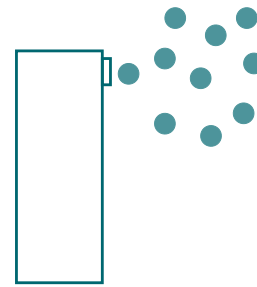
LÄMPÖTILA

Säädettävä lämpötila sairaansijakohtaisesti asiakkaan toiveiden mukaisesti säädettyinä.

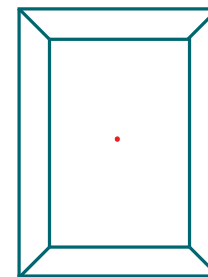
LUONTO

Luontoa pyritään lisäämään mahdollisimman paljon saattohoitoympäristöön. Ei turvauduta kuitenkaan muovisiin ratkaisuihin. Huomioidaan allergiat.

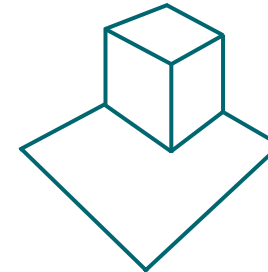
TUOKSUT

Yleisissä tiloissa ja potilashuoneissa ei saa olla liian vahvoja tuoksujia, mutta erilaiset aromaterapiahuoneet ovat hyvä vaihteleva lisä saattohoitoympäristössä. Huomioitava kuitenkin eri allergiat.

TAIDE

Tiloihin tuodaan taidetta erilaisina teoksina. Taide ei saa olla liian graafista tai energisoivaa. Luonto teemaiset ja sinisen sävyiset taideteokset sopivat saattohoitoympäristöön parhaiten.

TILOJEN SJOITTELU

Hahmotettavuus ja työympäristön helpottaminen tilojen sijoittelulla on tärkeää. Tukitilat tulee olla lähellä toisiaan, jotta turhilta askelilta välttyään. Huomioitava myös tilojen sijoittelussa kuitenkin erilaisten oleskelutilojen mahdollistamisen.

SIJAINTI

Saattohoitotilojen tulisi sijaita vesistön ja luonnon lähellä, pois kaupungin melusta ja pölystä. Sijoittamalla rakennuksen ympäristöön puutarhoja ja meluvalleja, voidaan kuitenkin parantaa kaupungissa sijaitsevan saattohoitoympäristön olosuhteita.

6

SUUNNITELMA ja PROSESSI

6.1 SUUNNITTELUPROSESSI

6.2 TILAOHJELMA

6.3 PINTAVÄRIT JA MATERIAALIT

6.4 KALUSTEET JA VARUSTELU

6.5 I SIIPI KALUSTEPOHJAPIIRROS

6.6 II SIIPI KALUSTEPOHJAPIIRROS

6.7 VALAISTUSSUUNNITELMA

6.8 VALONJAKOKAAVIO

6.1

SUUNNITTELUPROSESSI

Aloitin suunnitteluprosessin mitoittamalla tarvittavia 27 sairaansijaa, niin että saisin mahdutettua osastolle mahdollisimman monta yhden hengen potilashuonetta. Jokaisen potilashuoneen yhteyteen tulee sijoittaa myös kylpyhuone. Näiden sijoittaminen osoittautui yllättävän haastavaksi rakennuksen arkkitehtuurin takia, mutta löysin lopulta ratkaisun, jossa vältetään isoimmilta seinien kaadoilta. Tämä suunnitelma mahdollistaa muutoksen toteuttamisen vaiheittain, niin että osaston toiminta voi jatkua saneerauksista huolimatta.

Käytyäni suunnittelukohteessa huomasin, että osastolta puuttuu täysin vieraiden vastaanotto ja tukitilat, kuten wc-tila asiakkaille ja naulakko. Näiden mahdollistaminen edellytti työskentelytilojen uudelleenjärjestelyn. Päätin siirtää sihteerin työpaikan kanslian yhteyteen, niin että sihteerin työpiste toimii samalla myös infopisteenä. Infopiste on suunnattu sisään tuloa kohti, jonka tunnistaa isosta opasteesta. Wc ja naulakko sijouttavat infopisteen oikealle puolelle, mikä tukee asiakkaan luontaista etenemistä sisään tultaessa.

Sihteerin työtilan sijoittuminen kanslian yhteyteen tukee myös työntekijöiden toimintaa, sillä se mahdollistaa nopean tiedonvälittämisen työntekijöiden kesken. Samasta syystä avasin kulun kansliasta kahvihuoneeseen, jossa on tilaa kokoustamiselle. Sairaaloissa tiedonvälitys on arvioitu työhyvinvointikyselyissä jo pitkään heikoksi, siksi katson, että yhteinen taukotila soveltuu parhaiten kokoustamiseen.

Pitäydyin osaston oleskelutilojen sijoittelussa, sillä ne ovat luontevilla paikoilla, mutta päätin laajentaa II siiven päätyaulan tilaa keittiöllä ja lisäsin oleskelutilaa lapsille leikkinurkkauksen. Suunnittelin omaisten peseytymistilat sekä wc:n päätyaulan läheisyyteen, joita toivottiin myös työpaikassa. Oleskelutilaa avartaa myös sen viereisen lasitetun parvekkeen ympärivuotinen käyttöönotto, jonka mahdollistaa terassilämmittimet.

Halusin luoda terassista viihtyisän ja lämpimän kokonaisuuden, joka toimii niin keuhalla kuin talvella. Kokolattiamatto ja lämmin puupanelointi luo yhdessä pehmeiden istuinryhmien kanssa kodikkaan tunnelman terassille, josta näkymät avautuvat länteen.

Suunnittelun alusta lähtien oli selvää, että osasto tarvitsee, jonkinlaisen terapiatilan, johon ihmiset voivat vetäytyä halutessaan. Tätä tarkoitusta varten suunnittelin hiljaisen huoneen, johon sijoitin leveän vesielementin.

Rauhallinen veden virtaus, epäsuora valaistus ja valkoinen kappaverhokerros luovat juhlallisen, mutta rauhoittavan tilan, joka ei ole uskonnollisesti latautunut, mutta soveltuu hyvin myös uskonnollisia tilaisuuksia varten. Tilaa voi käyttää myös esimerkiksi aromahierontahuoneena tai yhteisen terapiaryhmän kokoontumistilana. Seinäkiinnitteisessä istuinkalusteessa on säilytystilaa eri tilaisuuksissa käytettäville tarvikkeille.

Sijoitin hiljaisen huoneen viereen saattohuoneen, koska tilojen toiminnot tukevat toisiaan. Halusin sijoittaa saattohuoneen myös mahdollisimman lähelle osaston sisään tuloa, sillä se mahdollistaa vainajan nopean kuljettamisen hissiin. Suunnittelin saattohuoneen vastakkaisille seinille kolmiulotteiset akustiikkaseinämät, jotka koostuvat eri paksuisista Konto akustik akustiikkalevyistä. Levyt kiinnitetään toisiinsa liimalla ja sitten seinään. Tämä seinämä vaimentaa tehokkaasti viereisen huuhtelu huoneen lämpödesinfiointikoneesta syntyvän melun.

Potilashuoneet täytyi suunnitella huone kerrallaan, sillä rakennuksen arkkitehtuuri ei mahdollista tilojen monistamista. Ilmahormit ja kantavat pilarit sijoittuvat rakennuksessa juuri kriittisiin kohtiin. Sairaalasuunnittelussa on suositeltavaa suunnitella potilashuoneista samanlaisia tai toisistaan peilattuja, jotta tilat ovat helposti hahmotettavissa ja henkilökunta löytää potilashuoneista tarvittavat toiminnot nopeasti. Suunnitelmassani potilashuoneista löytyy kuitenkin samat toiminnot ja kiintokalusteet, lukuunottamatta isompia yhden hengen potilashuoneita, joihin sijoitin sänkykaapit omaisen yöpymistä varten. Potilashuoneiden sijoittelussa ja suunnittelussa pidin myös mielessä, että tarvittavista 27 sairaansijasta kaksi on varapaikkoja, mikä tarkoittaa sitä, että osastolla on harvoin 27 potilasta. Tällöin kahden hengen potilashuoneet toimivat tilavina yhden hengen potilashuoneina, joissa on runsaasti tilaa omaisen yöpymiselle.

Suunnittelin osastolle myös saunaosaston. Mitoitin saunasta riittävän tilavan, jotta sinne mahtuu tarvittaessa myös suihkusänky. Sauna on erittäin hyvä saattohoitoympäristössä, sillä korkea lämpötila voi auttaa kivun lievityksessä.

Suihkusänky säilytetään muiden apuvälineiden tapaan varastossa, joka on tällä hetkellä malliltaan hyvin kapea. Halusin purkaa varastotilojen väliseinän, sillä kapea huone on hankala apuvälineiden varastoimisessa. Tuplaovi automaattisella ovenauvusjärjestelmällä helpottaa myös apuvälineiden siirtelyä.

6.2 TILAOHJELMA

6.3 PURETTAVAT SEINÄT

6.4 PINTAVÄRIT JA MATERIAALIT

Opinnäytetyöni tavoite on suunnitella viihtyisä ja lohduttava saattohoitoympäristö, ja siksi pidän perusteltuna valita materiaaleiksi lämpimiä, kodinomaisia materiaaleja, jotka ovat ominaisuuksiltaan myös sairaalaympäristöön soveltuvia.

Käytävän seinille valitsin Brainwoodin 4akustik akustiikkapaneelin, joka estää tehokkaasti käytävältä kantautuvan melun pääsemästä potilashuoneisiin ja on visuaalisesti myös miellyttävä. Paneelien asentaminen vaakasuoraan mahdollistaa esimerkiksi taulujen helpon kiinnittämisen seinille U-pidikkeellä, sillä paneelissa on uria. Käytävän seinien alapintoihin valitsin Formica Collectionin korkeapainelaminatit, jotka ovat likaa hylkiviä, kemikaaleja kestäviä, hygieenisiä ja iskunkestäviä, ja soveltuvat näiden ominaisuuksiensa ansiosta hyvin sairaalaolosuhteisiin.

Formica Collectionin korkeapainelaminaattia on myös käytetty osaston oviin ja kiintokalusteisiin potilashuoneissa, sekä osaston kanslian seinissä.

Maaleiksi valitsin Teknosin Biora Clean antimikrobisen sisämaalain, joka kestää mekaanista kulutusta. Sen antimikrobisuus on testattu ISO 22196 mukaisesti (Teknos 2017). Väreiksi valitsin lämpimän vaalean ja rauhoittavan vaalean sinisen.

Kuivien tilojen lattiamateriaaliksi valitsin suunnitelmassani kahta eri materiaalia, RTV:n Altro Woodin SafetyTM turvalattiaa ja Care Conseptin kokolattiamattoja. Puukuvioinen, heijastamaton turvalattia on ftalaattivapaa ja käsitelty liukastumisen estäväksi (RTV, Altro Wood Safety 2017). Ftalaatti on yleisesti käytetty terveydelle haitallinen kemikaali, jota on käytetty muovien pehmentämiseen. Care Conseptin kokolattiamaton pinta on täysin pölyämätön ja maton pohja on täysin nesteitä läpäisemätön. Maton pinta voidaan myös desinfioida, mikä on erittäin tärkeä ominaisuus sairaalaympäristöön sijoitettavalle lattiamateriaalille.

Märkätilojen seiniin valitsin hygieniset tiiviit HT titaanidioksidipintaist laatat ABL ChromaPlural -sarjasta ja lattiaan RTV:n Altro Aquarius turvalattian. Lattiamateriaalissa ei ole turvalattialle tyypillistä kimallusominaisuutta, vaan se on täysin heijastamaton ja täten käyttäjäystävällisempi ikääntyville.

Kuva 89. Vaahtera paneeli (Brainwood 2017).

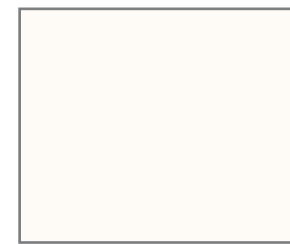
Kuva 90. Formica Cygnet (Formica Group 2017).

Kuva 91. Valkoinen paneeli (Brainwood 2017).

Kuva 92. Formica Alpino (Formica Group 2017).

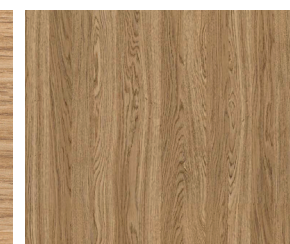
Kuva 93. Maali T1349 (Teknos 2017).

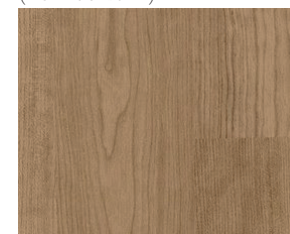
Kuva 94. Maali T1200 (Teknos 2017).

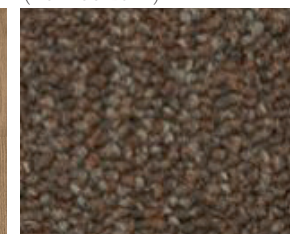
Kuva 95. Formica Elegant Oak (Formica Group 2017).

Kuva 96. Formica Millenium Oak (Formica Group 2017).

Kuva 97. WSA2005 Autumn Maple (RTV 2017).

Kuva 98. Care Consept01, 000410-802. Care Consept 2017, 6

Kuva 99. Formica Earth (Formica Group 2017).

Kuva 100. Dark turquoise (ABL laatat 2017).

Kuva 101. Medium turquoise (ABL laatat 2017).

Kuva 102. Neutral 10 (ABL laatat 2017).

Kuva 103. Driftwood PX2004 (RTV 2017).

Saattohuoneen ja hiljaisen huoneen materiaalit ovat pelkistetyt ja vaaleat. Hiljaisen huoneen vesielementti ja sen kiinnitysseinä on koottu materiaaliltaan puhtaasti valkoisista ja luonnonvalkoisista, kimaltelevista 1,5-2,5 cm vahvoista kivistä. Shanghai Sokeri verhouksen toimittaa Kivilähde Kaavinkivi.

Saattohuoneen vaaleat seinämät on koottu Konton luonnonmukaisesta pintaturpeesta valmistetuista akustiikkalevyistä. Kokonaisuudesta tulee erittäin äänieristävä ja kolmiulotteinen sisustuselementti.

Ikkunan peittävät kerroksittain asetellut kappaverhot ovat Svenssonin valikoimasta paloturvalliset Nova 150 läpikuultavat valkoista verhokangasta. Verhon pinta on kevyesti kiiltävä, joka tekee tekstiilistä juhlallisen näköisen.

Valitsin kumpaankin huoneeseen tumman lattiamateriaalin tuomaan muuten vaaleisiin tiloihin kontrastia. Laatta on ABL-laattavalikoiman kvartsiitin näköä ja tuntua jäljittelevä Caesar Roxstones Dark Quartz Soft lattialaatta.

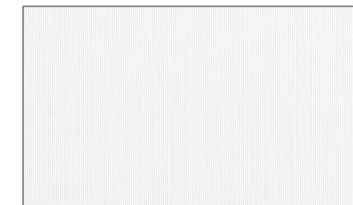
Kummastakin tilasta löytyy myös lämmintä puun tekstuuria jäljittelevää Elegant Oak korkeapainelaminaattia Formica Collection valikoimasta. Sen kemikaalien kestävyys ja hygienisyys ovat kiistattoman hyviä ominaisuuksia sairaalaympäristöön.

Kuva 104. Shanghai Sokeri (Kivilähde, 2017).

Kuva 105. Konto akustiikkalevy (art4u, 2017).

Kuva 106. Nova 150 (Svensson, 2017).

Kuva 95. Formica Elegant Oak (Formica Group 2017).

Kuva 107. Caesar Roxstones Dark Quartz Soft (ABL, 2017).

6.5 KALUSTEET JA VARUSTELU

Sairaalaympäristössä tilojen väljyys on tärkeää, sillä niissä kuljetaan usein erilaisilla apuvälineillä, kuten pyörätuolilla, jonka käyttö on helpompaa ja turvallisempaa väljästi kalustetuissa tiloissa. Halusin tuoda tiloihin kuitenkin monipuolisuutta erilaisilla vetäytymisnurkilla ja siksi olen valinnut helposti liikutettavien irtokalusteiden rinnalle massiivisempia sohvaryhmiä.

Oleskelutilojen suunnittelussa kiinnitin erityisesti huomiota viihtyisyyteen, valitsemalla niihin pehmeitä istuinryhmiä ja materiaaleja. Halusin lisätä osastolle oleskelutiloihin monipuolisuutta, joka näkyy suunnitelmassani toisistaan hyvin eri tunnelmallisina tilasuunnitelmina. Irtokalustevalinnoissa suosin puuta, sen luonnollisuuden takia, ja kevyitä, mutta tukevia runkoratkaisuja, kun taas potilashuoneiden kalusteissa huomioin enemmän siivottavuutta ja tarvelähtöistä suunnittelua.

Asiakkaiden kanssa käydyissä keskusteluissa tuli ilmi, että usein potilashuoneiden suunnittelussa ei ole otettu riittävästi huomioon, mitä potilaan näkökenttään sijoitetaan. Esimerkiksi hyllytilaa tai laskutilaa potilaspöydän lisäksi on harvassa huonetoiteutuksessa. Potilaspöytä on suunniteltu helpottamaan ruokailua potilasvuoteesta, sillä useimmissa malleissa on käännettävä laskutaso. Potilaspöydässä on usein myös vetolaatikat potilaan henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämiseen, mutta nämä avautuvat potilasvuoteen suuntaisesti ja sijaitsevat melko matalalla vuoteessa maa-kaavaan potilaaseen nähden ja ovat siksi hankalat käyttää. Näitä haasteita silmällä pitäen suunnittelin kiintokalusteen, joka ratkaisee nämä haasteet. Suunnittelemani kiintokaluste kiinnitetään päätypaneeliin, potilasvuoteen viereen, niin että sen hyllyt ja vetolaatikat ovat potilaan vieressä, potilasta kohden. Tällöin kiintokalusteen hyllyille sijoitettavat esineet ovat potilaan näkökentässä ja vetolaatikat ovat helposti avattavissa.

Kaikki potilashuoneiden kiintokalusteet ovat seinäkiinnitteiset ja 300 mm irti lattia-
tiasta, jolloin lattiapinnat ovat helposti puhdistettavissa. Puhdistettavuus ja hygie-
nisyys on huomioitu myös kylpyhuoneissa, joissa on korkeussäädettävä wc-istuin,
suihkuistuin ja allastaso ja niissä on antimikrobinen pinta. Tuotteet ovat Gaius Care
tuoteperheen valikoimasta, ja ovat suunniteltu esteettömän kylpyhuoneen tarpei-
siin. Gaius-tukikaiteiden kontrastivärit auttavat hahmottamaan tilan korkeusero ja
jamahdolistavat potilaan turvallisen ja itsenäisen toimimisen kylpyhuoneissa.

Kylpyhuoneisiin tuo lämpöä ja kodikkuutta puupaneloitu alaslaskettu katto ja värik-
kät laatat.

Pohdin pitkään, miten saan tiloihin kodinomaista pehmeyttä, joka toimii käyttäji-
le myös lohduttavana elementtinä, ja tulin siihen tulokseen, että muhkeat täyspit-
kät verhot ovat siihen osa ratkaisua. Tiloihin on valittu paloturvalliset verhokankaat
Svenssonin valikoimasta. Verhot voi pestä 60 asteessa, jonka ansioista ne soveltu-
vat sairaalaympäristöön. Potilashuoneiden näkösuojaverhot ovat myös Svenssonin
valikoimasta. Paloturvallisuutensa lisäksi ne ovat myös äänieristävät, joka lisää yk-
sityisyyttä potilashuoneisiin.

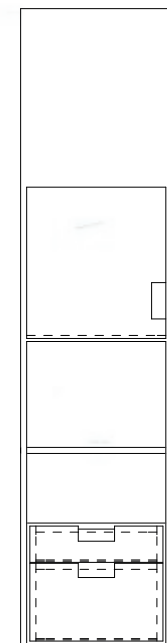
Älyviherseinät ja taulut tuovat tiloihin raikkautta ja väriä. Älyviherseinien ja taulujen
kasvualustat ovat täysin mullattomat, mikä mahdollistaa viherkasvien sijoittamisen
sairaalaympäristöön. Älyviherseinät parantavat sisäilmanlaatua, sillä niiden juuristo
suodattaa ja poistaa haitallisia kemikaaleja sisäilmasta ja samalla kosteuttaa sitä
luonnollisesti. Älyviherelementtejä on sijoitettu potilashuoneisiin ja oleskelutiloihin.

HYLLY SIVUSTA

HYLLY EDESTÄ

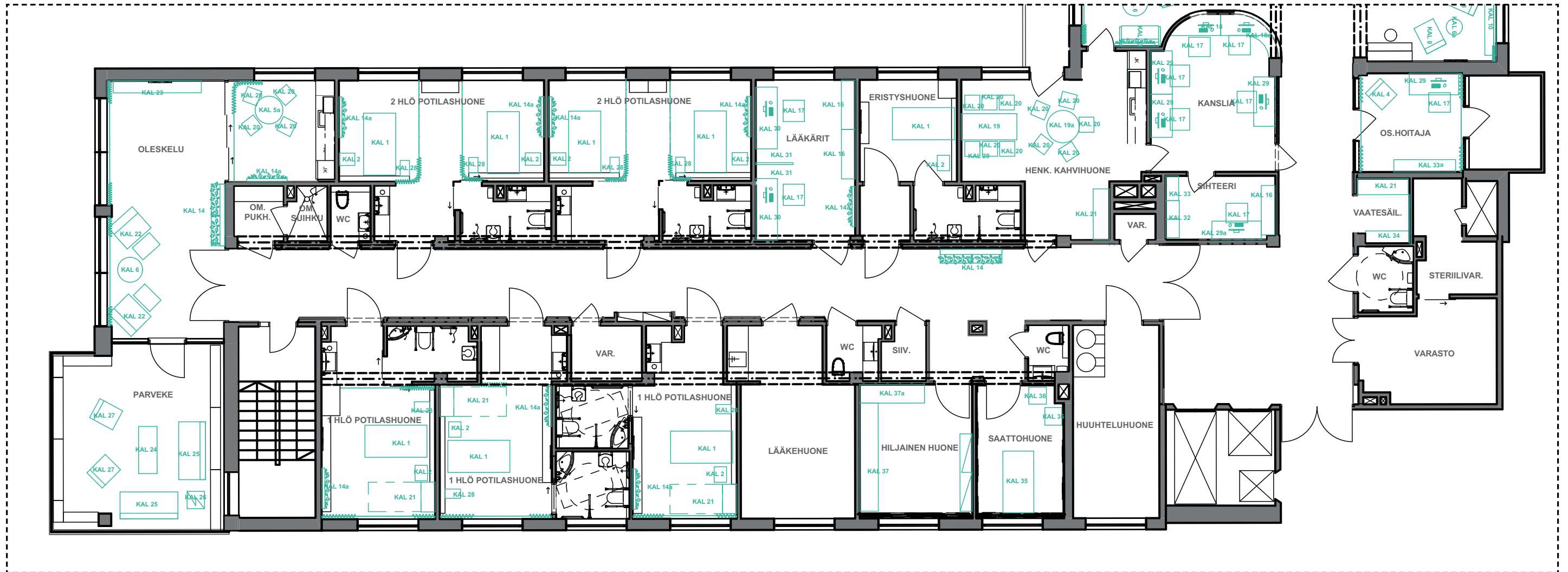

6.6 KALUSTEPOHJAPIIRROS siipi I

KALUSTEPOHJAPIIRROS siipi II

6.8 VALAISTUSSUUNNITELMA

Lähdin suunnittelemaan valaistusta pohtien millaisia tunnelmia halusin luoda tiloihin, sillä valaistuksella on suuri merkitys tilan tunnelmaan ja viihtyisyyteen. Sairaalaympäristössä pitää kuitenkin olla hyvä yleisvalaistus, jotta työntekijät jaksavat työskennellä kaikkina vuorokauden aikoina, mutta valaistuksen tulisi olla säädettävissä juurikin samasta syystä.

Rakennuksessa on hyvin paljon ikkunoita, joista tulvii paljon luonnonvaloa sisätiloihin ja tämä mainittiin myös yhtenä positiivisena piirteenä osaston tiloista. Pitkillä käytävillä ei kuitenkaan ole ikkunoita ja niissä liikutaan paljon, siksi ne kaipaavat hyvää yleisvalaistusta. Valitsin yleisvalon valaisimeksi Pozzo I valaisimen, jossa on valoa suodattava opaalikupu. Kuvun voi asentaa valaisimen alapintaan tai kuten tässä suunnitelmassa, valaisimen sisään, jolloin syntyy vaikutelma valokuilusta eli kattoikkunasta. Sijoitin käytäville myös Beetle seinävalaisimet, jotka toimivat hyvin esimerkiksi yövalaistuksessa.

Valitsin oleskelutiloihin visuaalisesti näyttävämpiä, mutta valaistusominaisuuksiltaan heikompia valaisimia, sillä tavoitteena oli luoda hämää tiloja hyvin valaistun käytävän kontrastiksi. Kattovalaisimien lisäksi oleskelutiloihin tuo valoa myös älyviherseinien led-valaisimet.

Potilashuoneissa on täysin epäsuora valaistus. Alakattoon ja potilaspäätyn asennettavat led-nauhat luovat tasaisen ja miellyttävän valaistuksen. Ikkunan ylle asennettava led-nauha imitoi luonnonvaloa ja saa talven pimeät illat tuntumaan valoisemmilta.

Wc- ja kylpyhuonetiloihin valitsin Nove LED-valaisimet, joihin liitetään liiketunnistin. Näin saadaan sähkönkulutus alas turhien valojen palamiselta.

Kuva 108. Pozzo I Upotettava Opal (Fagerhult, 2017).

Kuva 109. Acorn kattovalaisin (Room21, 2017).

Kuva 110. Leaf Lamp (Green Furniture Concept, 2017).

Kuva 111. Nove LED (Fagerhult, 2017).

POS 1 ja 2

KOHDE: Käytävät, Potilashuoneet, Kanslia
Valaisin: Pozzo I Upotettava, valkoinen
Lamppu: 3000/4000 K: Ra (CRI) min. 80, MacAdam 3 SDCM
Asennus: Uppoasennus alakattoon
Lisätiedot: Opaalikupu asennetaan valaisimen sisään (IP 44)

POS 3

KOHDE: Oleskelutila
Valaisin: Acorn kattovalaisin, valkoinen ja tammi
Lamppu: E27, 100W
Asennus: Kiinnitetään alakattoon

POS 4

KOHDE: Oleskelutila
Valaisin: Leaf Lamp riippuvalaisin, valkoinen
Lamppu: LED, E27, max 25W
Asennus: Kiinnitetään alakattoon
Lisätiedot: Paino 6,2 kg

POS 5

KOHDE: Kylpyhuoneet ja wc:t
Valaisin: Nove LED, valkoinen kehys
Lamppu: 3000/4000 K: Ra (CRI) min. 80, MacAdam 3 SDCM
Asennus: Pinta-asennus alakattoon
Lisätiedot: Poissaolovalaistusjärjestelmä

Kuva 112. Main lattiavalaisin (Bo Concept, 2017).

Kuva 113. Beetle seinävalaisin (Fagerhult, 2017).

Kuva 114. Lednauha highline strip pro. (SAAS, 2017)

POS 6

KOHDE: Takkahuone
Valaisin: Main lattiavalaisin, valkoinen varjostin, tammi jaloilla
Lamppu: E27, LED

POS 7

KOHDE: Käytävä
Valaisin: Beetle seinävalaisin, valkoinen
Lamppu: 3000/4000 K: Ra (CRI) min. 80, MacAdam 3 SDCM
Asennus: Asennetaan seinäpintaan
Lisätiedot: DALI/vaihepulssiohjaus vakiona

POS 8

KOHDE: Potilashuoneet (alakatto), Keittiöt (väli tilat), Saattohuone (alakatto), Hiljainen huone (alakatto)
Valaisin: Highline Strip pro, LED-nauha
Lamppu: 3000K, Ra 80
Jännite: 12V
Valovirta: 1500 lm / 5m
Asennus: Asennetaan seinäpintaan
Lisävarusteet: Strip rail 19 x 19, strip power 12V 150W

6.9

VALONJAKOKAAVIO

7 VISUALISOINNIT

7.1 SISÄÄNTULOALA

7.2 KÄYTÄVÄ

7.3 PÄÄTYALA

7.4 HILJAINENHUONE

7.5 SAATTOHUONE

7.6 OLESKELUTILA

7.7 TAKKAHUONE

7.8 KOLMEN HENGEN POTILASHUONE

7.9 YHDEN HENGEN POTILASHUONE

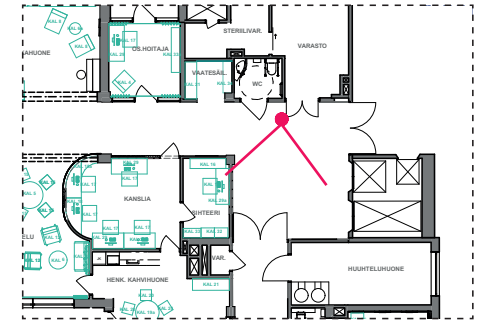
7.10 PARVEKE

7.2 KÄYTÄVÄ

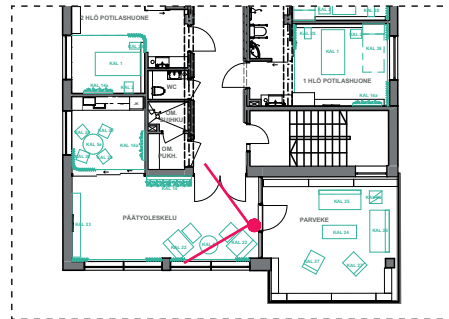
Sairaalas suunnittelussa käytäviltä ei voi välttää turvallisuuden takia, mutta ne voi suunnitella Djurslandin esimerkin mukaisesti kaareviksi, jolloin välttään putkimaiselta tunnelmalta. Suursuon sairaalan rakennuksen arkkitehtuuri ei kuitenkaan mahdollistanut kaarevien käytävien sijoittamista osastolle.

Pyrin rikkomaan käytävämäistä vaikutelmaa materiaalien avulla. Valitsin käytyvien seinämateriaaleiksi lämpimän puun ja valkoisen. Vastakkaiset seinät ovat materiaaleiltaan erilaiset, joka häivyttää käytävämäisyyttä. Viherkasvien ja taiteen sijoittaminen käytäville lisää käytävien viihtyisyyttä ja rikkoo osaltaan myös käytävämäisyyttä.

Suunnittelin ovien pielet viistomaisiksi, jotka maalataan Teknoksen vaaleansinisellä maalilla ja niihin asennetaan huoneen numero valkoisella teippauksella. Tämä helpottaa huoneiden löytämistä jo käytävän päästä.

7.3 PÄÄTYAULA

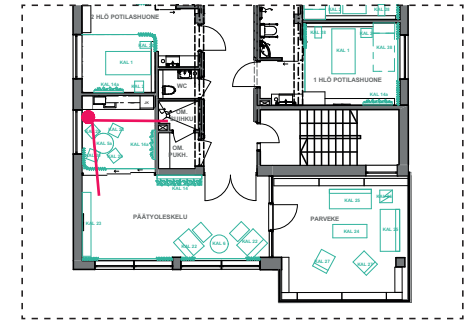
Halusin suunnitella II siiven käytävän päässä sijaitsevista oleskelutilasta lämpimän ja viihtyisän tilan, joka tukee omaisen tarpeita. Valitsin lattiamateriaaliksi Care Consepin kokolattiamaton, joka pehmentää akustiikkaa ja soveltuu hyvin myös lasten leikkialueen alustaksi. Sijoitin oleskelutilan viereen suihkutilan, pukuhuoneen ja wc:n omaisten käyttöön, joita toivottiin myös työpajassa.

Valitsin oleskelutilaan Mika Tolvasen suunnitteleman Big Hug nojatuolit, joka voitti Iskun järjestämän Suomi 100 -kalustemuotoilukilpailun. Lepotuoli sopii täydellisesti saattohoitoympäristöön, sillä se on muodoltaan ja malliltaan hyvin sympaatinen, nimensä mukaan kuin iso halaus, joka tekee siitä lohduttavan kalusteen.

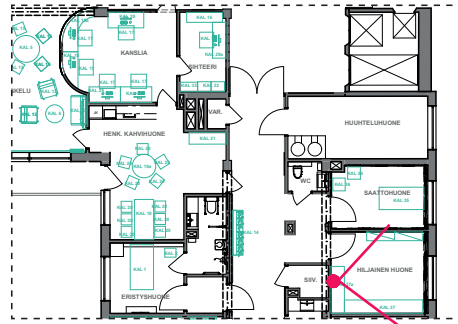

Keittiö on kodin sydän, niin ainakin sanotaan, mutta kokemukseni mukaan se toimii usein kokoontumispaikkana, johon ihmiset kerääntyvät ja siksi se mahdollistaa erilaisten kohtaamisten syntymisen niin asiakkaiden kun omaistenkin kesken.

Oleskelutilan yhteydessä olevan keittiön voi varata myös yksityistä käyttöä varten, sulkemalla lasiliukuoven. Sijoitin keittiöön myös pitkät verhot, joka toimii akustisena elementtinä, näkösuojana ja tilan pehmentäjänä.

7.4 HILJAINEN HUONE

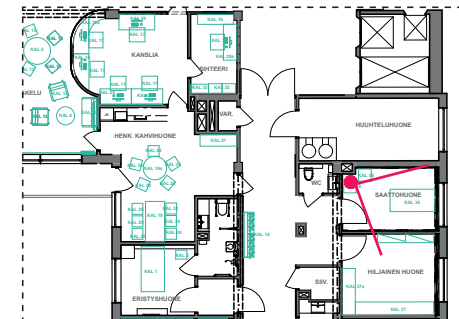
Halusin suunnitella hiljaisesta huoneesta juhlallisen, mutta hillityn tilan, joka muuntautuu monenlaiseen käyttötarkoitukseen.

Valitsin tilaan neutraalit materiaalit, sillä tilan tulee soveltua uskonnollisten rituaalien toimittamiseen, pienten terapiaistuntojen kokoontumiseen, hiljentymiseen ja aromahierontaan.

Vesielementti luo hiljaisella veden solinalla tilaan rauhoittavan ilmapiirin, jossa on helppo hiljentyä. Vesi elementtinä edustaa monissa uskonnoissa puhdistautumista ja osastolla tehdäänkin silloin tällöin puhdistautumisrituaaleja omaisten toimesta, siksi se soveltuu hyvin hiljaisen huoneen elementiksi.

7.5 SAATTOHUONE

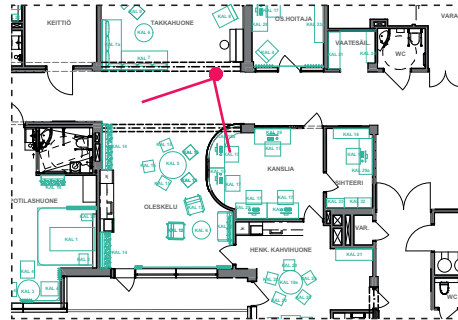

Pidin saattohuoneen ja hiljaisen huoneen ilmeet yhtäläisinä, mutta halusin korostaa saattohuoneessa valkeutta, siksi valitsin saattohuoneeseen valkoiset akustiset seinäpaneelit. Ne antavat yksityisyyttä tunteellisissa tilanteissa ja toimivat visuaalisena yksityiskohtana.

Suunnittelin vainajalle saattopöydän, sillä se on juhlavampi ja tarkoitukseensa sopivampi vaihtoehto, verrattuna potilassänkyyn. Saattopöydän pintamateriaali on Formica Collectionin korkeapainelaminaattia. Sen luonnon kauneutta jäljittelevä puukuvio tuo tilaan lämpöä.

7.6 OLESKELUTILA

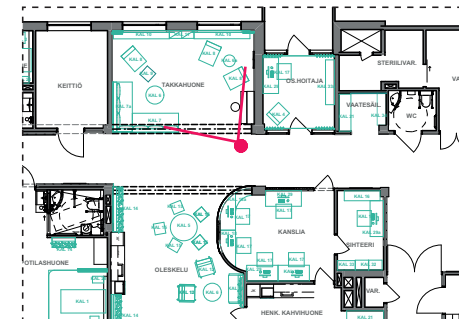

Päätin tehdä I siiven oleskelutilan keittiöstä kompaktimman ja lisäsin sen kummallekin puolelle Naavan älyviherseinät tuomaan tilaan raikkautta. Kanslian puolipyöreän seinän vierestä löytyy viihtyisä sohvaryhmä, jonka takaseinällä on myös vihertaulu.

Näköyhteys kansliasta oleskelutiloihin tulee mahdollistaa potilaiden turvallisuuden takia. Samasta syystä kansliasta ja henkilökunnan keittiöstä tulee avata kulku oleskelutiloihin. Halusin kuitenkin häivyttää kanslian ikkunoiden aiheuttaman tarkkailevan tunnelman ja päätin paneloida kansian ulkopinnan puu- ja lasirimoilla.

7.7 TAKKAHUONE

Jo heti suunnittelun alussa halusin sijoittaa oleskelutilaan bioetanolitakan, joka luo lämpimän tunnelman kylmiin talvi-iltoihin. Bioetanolitakka on hormiton, turvallinen ja helppo asentaa, ja soveltuu näiden ansiosta sairaalaympäristöön hyvin. Bioetanolin palamisesta syntyy ainoastaan lämpöä, vesihöyryä sekä pieni määrä hiilidioksidia. Palamisesta ei synny lainkaan savua ja lämpöä syntyy mallista riippuen 1000-3000 W. Flame Ambiance Bioetanolitakan toimittaa Lämpömaa.

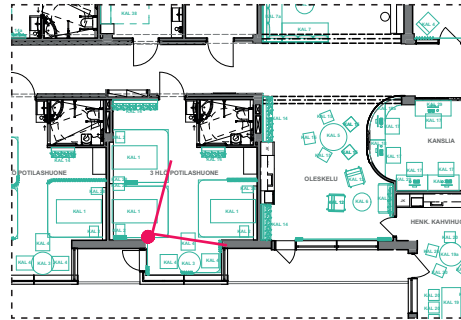
Etsin pitkään modernin mallista keinuvaa nojatuolia, jossa on korkea selkänoja pään tueksi. Löysin etsinnän jälkeen Kiigu keinuvan nojatuolin, jonka toimittaa Tavara Trading. Verhoilukangas on Kvadrat Steel Cut trio 3 turkoosi 976.

Kuva 115. Kiigu keinuva nojatuoli (Tavara Trading, 2017)

7.8 3 HENGEN POTILASHUONE

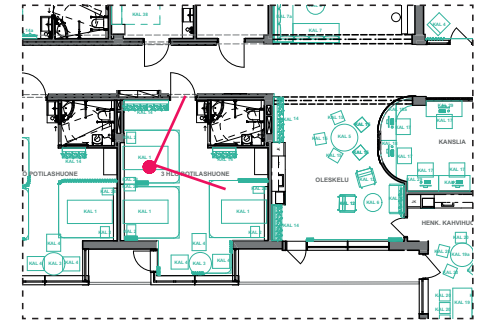

Potilashuoneiden suunnittelussa keskityin erilais-
ten aistiärsykkeiden ja virikkeiden sijoittamiseen,
sekä yksityisyyden säilyttämiseen. Etenkin poti-
lashuoneissa, joissa on useampi sairaansija, tu-
lee huomioida yksityisyyden mahdollistaminen ja
äänimaailma.

Sijoitin Svenssonin Well verhot jokaisen sairaan-
sijan ympärille tuomaan näkösuojaa ja äänieristä-
vyyttä. Verhot kiinnitetään Silent Gliss kauko-oh-
jattavaan verhokiskoon, jolloin potilas voi säätää
oman sairaansijansa näkösuojaa vuoteesta käsin.

Potilasvuoteiden yläpuolelle sijoitin Panphonics
suuntaavan passiivikaiuttimen eli niin sanotun ää-
nisuihkun, joka kohdistaa äänen halutulle alueel-
le. Ääni ei kuulu tämän alueen ulkopuolelle, mikä
mahdollistaa esimerkiksi potilaan musiikin kuun-
telemisen, häiritsemättä viereisen potilaan päivä-
unia.

Lisäsin jokaisen potilahuoneen yhteyteen kylpyhuoneen, joissa kaikissa on sama varustetaso.

Korkeussäädettävät istuimet ja altaat mukautuvat jokaisen potilaan tarpeisiin.

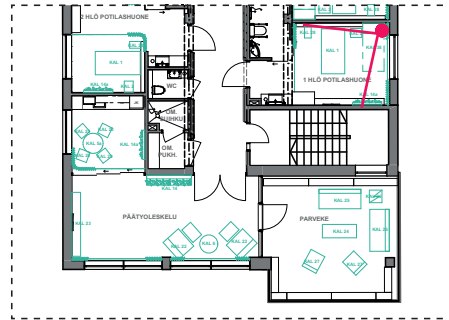
Kylpyhuoneen ja potilashuoneen välissä on lattiakaivo, mikä helpottaa siivottavuutta ja valuvan veden hallitsemista.

Siivottavuutta helpottaa myös antimikrobiset materiaalit kalusteissa ja tiiviit pintamateriaalit seinälaatoissa ja lattiamateriaalissa.

Kaikissa muissa potilashuoneissa kylpyhuone on esteetön ja mahdollistaa käytön myös suihkusaunalla, paitsi kahden hengen potilashuoneissa, joissa esteettömän kylpyhuoneen sijoittaminen ei ole mahdollista rakennuksen arkkitehtuurin takia. Ilmahormit ja pilarit sijaitsevat juuri kriittissä kohdissa rakennuksen II siivessä.

7.9 1 HENGEN POTILASHUONE

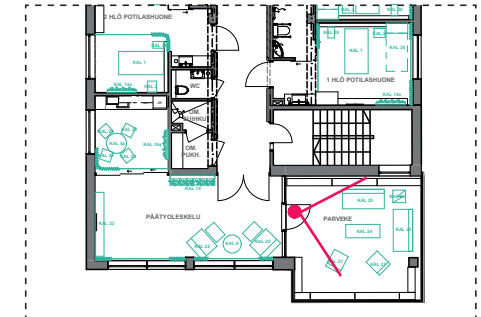

Tilavista yhden hengen potilashuoneista löytyy samat varusteet, kun kahden ja kolmen hengen potilashuoneista, mutta niissä on enemmän säilytystilaa ja lisäksi niissä on sänkykaapit, jotka mahdollistavat omaisen yöpymisen osastolla.

Sijoitin potilasvuoteen vastakkaiselle seinälle älyvihertaulun ja television tuomaan viihtyisyyttä. Seinä maalataan Teknoksen Biora Clean antimikrobisella sisämaalilla vaalean siniseksi, jolla on rauhoittavia ja etäännyttäviä vaikutuksia. Puukuvio kiintokalusteissa tuo tilaan lämpöä.

7.10 PARVEKE

Osastolla on kaksi tilavaa lasitettua parvekettä, jotka ovat nykyisellään hyvin väheisellä käytöllä, etenkin talvisin. Tekemällä niistä puolilämpimiä terassilämmittimien avulla, saadaan osastolle paljon lisää oleskelutilaa ympärivuotiseen käyttöön.

Terassin kalustevalinnoissa suosin puuta ja pehmeitä materiaaleja. Halusin luoda II siiven vierokäin sijoittuvien päätyaulan ja terassin ilmeisiin yhtäläisyyttä valitsemalla terassille saman lattiämateriaalin, kun päätyaulan lattiassa eli Care-Conceptin ruskean kokolattiamaton.

Päätin paneloida osan parvekkeen sivusta, sillä siitä avautuu näkymä sairaalan pääovelle, jossa tunnelma voi olla joskus surullinen tai stressaava. Tämä panelointi on myös hyvä kiipeilyalusta erilaisille köynnöskasveille.

Terassille sijoitettavissa kasvivalinnoissa suosin luonnonkasveja ja kukkia.

8

YHTEENVETO

8.1 TAVOTTEIDEN TOTEUTUMINEN JA JATKOKEHITTELY

8.2 KIITOKSET

8.1

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA JATKOKEHITTELY

Tein opinnäytetyöni tilasuunnitelman Suursuon sairaalaan, joka on erittäin vanha rakennus ja saneerauksen tarpeessa. Sain kuulla kevään aikana, että rakennuksessa toimiva sosiaali- ja terveysvirasto muuttaa noin kymmenen vuoden kuluttua Laakson sairaala-alueelle, johon on suunnitteilla täysin uusi keskitetty sairaanhoitopalvelukeskus. Katson kuitenkin, että suunnittelutyöni ei ollut turhaa, sillä siitä voidaan toteuttaa joitakin osia jo nyt, kuten kaluste- ja valaisinhankintoja, jotka on mahdollista siirtää myöhemmin uuteen sairaalaan. Suunnittelutyöni voi toimia myös osaston konkreettisenä ehdotuksena suunnitteilla olevista uusista tiloista, Laakson sairaala-aluetta suunnittelevalle suunnittelutoimistolle.

Onnistuin mielestäni tavoitteissani hyvin, vaikka lähtökohdat olivat erittäin haastavat. Sain sisällytettyä suunnitelmaani melkein kaikki asiakkaan toivomat tilat ja toimintojen mahdollistajat, sekä nostin potilashuoneiden hygieniatasoa ja yksityisyyttä huomattavasti. Kylpyhuonesuunnitelmat ovat kuitenkin hyvin konseptitasoisia ja seuraava vaihe olisikin tilojen tarkastaminen asiantuntijoiden kanssa, jolloin voitaisiin selvittää, miten toteutuskelpoinen suunnitelmani niiden osalta todellisuudessa on. Tämä lienee kuitenkin turhaa, jos rakennuksen sairaalatoiminta muuttaa lähitulevaisuudessa uusiin tiloihin. Julkisen sektorin muutoksissa voidaan puhua 10 vuodesta lähitulevaisuutena, sillä se uudistuu hitaasti muutosten vaadittavien isojen investointien takia.

Suunnitelmassani osaston yleisilme korostaa avoimuutta ja asiantuntevuutta, mutta se on myös lämmin ja tarjoaa käyttäjille lohtua ja huolenpitoa. Lohtu ja huolenpito näkyy suunnitelmassani erilaisina viihtyisinä oleskelutilojen vetäytymisnurkkina, luonnon elementteinä, kuten älyviherseinien, vesielementin ja bioetanolitakan sijoittamisena osastolle sekä omaisten tarpeiden huomioon ottamisena. Myös hiljaisen huoneen ja saunan lisääminen osastolle tuo lohtua ja viihtyisyyttä tiloihin. Lämpimät materiaalit ja potilaskohtaiset suunnitteluratkaisut, kuten äänisuihku ja suunnittelemani sivukiintokaluste potilassängyn vieressä, huomioivat potilaan tarpeita tavalla, jota en löytänyt mistään muusta sairaalakohteesta. Nämä kaikki seikat huomioon ottaen onnistuin mielestäni suunnittelemaan viihtyisän ja tarkoitukseensa nähden toimivan kokonaisuuden, joka on hyvin sovellettavissa muihin olemassa oleviin tai tuleviin saattohoitotiloihin ja miksi ei myös sairaaloihin yleisesti.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista päästä suunnittelemaan saattohoidon tiloja rakennuksen perustuksista lähtien. Ihanteellisin paikka saattohoitopalveluille olisi jossain luonnon lähellä, jossa olisi mahdollista hyödyntää kauniita maisemia arkkitehtuurin ja tilojen suunnittelussa. Rakennuksen muodolla ja sen sijainnilla on suuri merkitys erilaisten sisätilojen suunnittelussa. Olemassa olevien rakennusten sisätilojen suunnittelussa on usein paljon rajoittavia tekijöitä, jotka estävät suurellisten ideoiden toteuttamisen. Näitä suurellisia ideoita juuri tarvitaan synnyttämään jotain uutta ja haastamaan olemassa olevaa arkkitehtuuria.

Suursuon sairaalan suunnittelua tuskin kannattaa jatkaa, ennen kuin selviää rakennuksen tulevaisuuden käyttötarkoitus ja kohtalo. Potilaiden, omaisten ja henkilökunnan viihtyvyyden takia suosittelen kuitenkin saattohoito-osaston saneerausta, sillä osaston käyttötarkoituksen luonne on hyvin erilainen verrattuna rakennuksessa toimiviin muihin osastoihin. Suunnitelmassani pystyin pitämään seinien kaadot minimissä ja siksi sen toteuttaminen voisi olla hyvinkin realistista ja kannattavaa, jopa vain 10 vuoden käyttöä ajatellen.

8.2 KIITOKSET

Haluan kiittää kaikkia, jotka olivat mukana tekemässä tästä opinnäytetyöstä onnistuneen kokonaisuuden. Kiitos kuuluu etenkin VPL Arkkitehdeille ja Annika Bengtsille, joka ystävällisesti esitteli minulle Espoon sairaalaa, vaikka se ei ollut vielä aunut edes yleisölle.

Tahdon kiittää myös Terhokodin johtajaa Juha Hännistä, joka avasi ajatuksiaan saattohoidon tilasta tänä päivänä ja tulevaisuudessa.

Kiitos Satu Nurmelalle ja Riikka Koivistolle, jotka lähettivät minulle kuvia saattohoitoyksiköistä Karinakodista ja Koivikkokodista.

Kiitos myös järjestämäni työpajaan osallistuneille Suursuon osaston 11 henkilökunnalle ja etenkin osaston hoitaja Paula Lagerstamille, joka on tukenut minua suunnittelutyön eri vaiheissa.

Kiitos Saattohoidon tukiyhdistyksen puheenjohtaja Ulla Minkkiselle ja Metropolia ammattikorkeakoulun lehtorille Juha Ainoalle, joiden kautta sain tämän hienon ja haastavan projektin.

Suuri kiitos kuuluu myös opinnäytetyöni ohjaajille lehtori Annaleena Lahtiselle ja tuntiopettaja Ville-Matti Vilkalle. Teidän ansiosta opinnäytetyöni on järkevä kokonaisuus!

Kuva 116. Kiitos seppeli (Cheng, Thank you, 2013)

LÄHTEET

Altro Wood Safety 2017.

[verkkosivu] <<http://www.rtv.fi/lattiapaallysteet-julkiset-tilat/altro-turvalat-tiat/altro-wood-safety>>
(Luettu 08.04.2017)

Beardsley, Monroe C. 1983/1966: The Aesthetic Problem of Justification. Teoksessa The Aesthetic Point of View-Selected Essays. Toimittaneet Michael J. Wreen and Donald M. Callen. Cornell University Press, Ithaca and London

Diette & Lenchtzing & Haponik & Devrotes & Rubin, 2003, NCBI. Distraction therapy with nature sights and sounds reduces pain during flexible bronchoscopy: a complementary approach to routine analgesia.

[verkkosivu] <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12628899>>
(Luettu 11.04.2017)

Haapala, Arto, Puolakka, Kalle & Rannisto, Tarja 2015.

Ympäristö, estetiikka ja hyvinvointi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Hyvä kuolema on jokaisen oikeus 2014.

[verkkosivu] <<https://www.facebook.com/hyvakuoolema/?fref=ts>>
(Luettu 22.01.2017)

Hyvä saattohoitoympäristö 2015. Opas suunnittelutyöhön.

[verkkosivu] <<http://www.pkssk.fi/documents/601237/2160390/Saattohoitoymp%C3%A4rist%C3%B6n+suunnittelu-opas.pdf/b39b57ee-bb30-489b-94de-20be0ebcfeab>>
(Luettu 22.01.2017)

Kansalaisaloite 2014. Saattohoitolaki. Kansalaisaloite.fi.

[verkkosivu] <<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/754>>
(Luettu 03.02.2017)

Kinnula, Petra, Malmi, Teemu & Vauramo, Erkki 2015, 60.

[verkkosivu] <<http://kaks.fi/wp-content/uploads/2015/08/Miten-sote-uudistus-toteutetaan.pdf>>
(luettu 21.02.2017)

Kotilainen Helinä, Tilaa lähtemiselle ja saattohoidolle. Potilaan LÄÄKÄRILEHTI.

[verkkosivu] <<http://www.potilaanlaakarilehti.fi/kommentit/tilaa-lahtemiselle-ja-saattohoidolle/>>
(luettu 16.02.2017)

Käypähoito 2012. Kuolevan potilaan oireiden hoito.

[verkkosivu] <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suositukset/suositus?id=-hoi50063>
(Luettu 22.01.2017)

Mattila, Hanna 2004 : Arkkitehtuuripolitiikka osana suomalaisen kaupungin menestysstrategiaa. - Rakennettu ympäristö 3/2004, 30-33

Pisto, Ville 2017. Saattohoito jää monissa kunnissa pahoin vaatimuksista – omaa osastoa ei välttämättä löydy lainkaan.

[verkkosivu] <<http://yle.fi/uutiset/3-9461651>>
(Luettu 03.03.2017)

LÄHTEET

Projektiuutiset 2016, nro. 7, Valli, Matti

Rappe, Erja, Linde'n, Leena & Koivunen, Taina 2003.
Puisto, puutarha ja Hyvinvointi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Rihloma, Seppo 2000.
Valaistus ja värit sisustussuunnittelussa. Hämeenlinna: Karisto Oy

Saija Nironen/Yle Uutiset 2012.
Helsingille oma saattohoito-osasto Suursuon sairaalaan. Yleuutiset.
[verkkosivu] <<http://yle.fi/uutiset/3-6401309>>
(Luettu 12.12.2016)

Suvi Vesalainen 2016.
Lisää hoitavia käsipareja ja kuuntelevia korvia – kolme kokemusta saattohoidosta. Yle Uutiset. [verkkosivu] <http://yle.fi/uutiset/3-8601631>
(Luettu 12.12.2016)

Lee & Chan & Wong & Fung & Li & Chan & Mui & Li & Ng & Chang, 2004. NCBI.
Can visual distraction decrease the dose of patient-controlled sedation required during colonoscopy? A prospective randomized controlled trial.
[verkkosivu] <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14986215>>
(Luettu 11.04.2017)

Teknos 2017, Biora Clean.
[verkkosivu] <<http://www.teknos.com/fi-FI/website/global/global-ac/biora-clean/>>
(luettu 08.04.2017)

Terhokoti. Hinnasto 2016.

[verkkosivu] <<http://www.terho.fi/Hakeutuminen/Hinnasto/>>
(Luettu 12.12.2016)

Terhokoti Yhteisvastuu 2014. Kuolevan hoito – yhteinen vastuu.
[verkkosivu] <<http://terho.fi/Yhteisvastuu/Projektisuunnitelma>>
(Luettu 22.01.2017)

Ulrich, 1984. NCBI. View through a window may influence recovery from surgery.
[verkkosivu] <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/6143402>>
(Luettu 11.04.2017)

Vierula Hertta/potilaan lääkärilehti 2015.
[verkkosivu] <<http://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/suomi-on-saattohoidossa-pohjoismaiden-heikoin/>>
(Luettu 22.01.2017)

Vpl arkkitehdit 2017. Espoon sairaala 2013-2016.
[verkkosivu] <<http://www.vpl.fi/?portfolio=espoon-sairaala-2013-2015>>
(Luettu 22.01.2017)

Walch & Rabin & Williams/ NCBI, 2005. PubMed. The effect of sunlight on postoperative analgesic medication use: a prospective study of patients undergoing spinal surgery.
[verkkosivu] <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15673638>>
(Luettu 11.04.2017)

KUVALAhteet

- KUVA 1 Hoivaavat kädet. Saattohoidon tuki.
<https://www.facebook.com/saattohoidontuki>
(luettu 12.12.2016)
- KUVA 2 Sairaala tunnelmaa. 500px. Thomas Windisch.
https://500px.com/photo/117001839/-ivy-curtains-by-thomas-windisch?utm_medium=pinterest&utm_campaign=nativeshare&utm_content=web&utm_source=500px (luettu 27.02.2017)
- KUVA 3 Karelia-ammattikorkeakoulu potilashuone. Hyvä saattohoitoympäristö on kaikkien etu.
<http://www.pkssk.fi/documents/601237/2160390/Saattohoitoymp%C3%A4rist%C3%B6n+suunnittelu-opas.pdf/b39b57ee-bb30-489b-94de-20be0ebcfeab>
(luettu 27.02.2017)
- KUVA 4 Pirkanmaan hoitokoti. Kun ei ole enää mitään tehtävissä, on vielä paljon tekemistä.
<https://www.pirkanmaanhoitokoti.fi/>
(luettu 12.12.2016)
- KUVA 5 Koivikkokoti. Koivikkokoti 2013.
<http://www.koivikko-koti.fi/>
(luettu 12.12.2016)
- KUVA 6 Karinakoti. Lounais-suomen syöpäyhdistys.
<http://Issy.fi/potilaille-laheisille/palliatiivinen-ja-saattohoito/karinakoti/>
(luettu 12.12.2016)
- KUVA 8 Yhteisvastuukeräys. Hyvä kuolema 2017.
<http://www.hyvakuolema.fi/>
(luettu 22.01.2017)

- KUVA 9 Suursuon sairaala, näkymä pakilantieltä.
<http://kristelst.waarbenij.nu/fotoboek/reisverslag/small/3843971/sairaanhoitaja-suursuon-sairaala-sjukhus/1>
(luettu 08.02.2017)
- KUVAT 24-33 Kuvia hoitokodin tiloista. Pirkanmaan hoitokoti 2017.
<https://www.pirkanmaanhoitokoti.fi/osastohoito/hoitokodin-tilat/kuvia-hoitokodin-tiloista/>
(luettu 08.02.2017)
- KUVA 34-42 Riikka Koivisto, Koivikkokodin toimitusjohtaja, 2017.
- KUVAT 43-50 Satu Nurmela, Karinakoti 2017.
- KUVA 74 Djursland pohjapiirustus. Open buldings 2017.
<http://openbuildings.com/buildings/hospice-djursland-profile-2476>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 75 Saattohoitokoti Djursland. Autodesk Homestylers 2017.
<http://www.homestyler.com/procms/project/MLKHDS7HNY1XOUJ-1667/hospice-djursland>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 76 Tunnelmaa hämärässä. Open Buildings 2017.
<http://openbuildings.com/buildings/hospice-djursland-profile-2476#!buildings-media/0>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 77 Terassi. Open Buildings 2017.
<http://openbuildings.com/buildings/hospice-djursland-profile-2476#!buildings-media/7>
(luettu 16.02.2017)

KUVALAhteet

- KUVA 78 Potilashuone. Open Buildings 2017.
<http://openbuildings.com/buildings/hospice-djursland-profile-2476#!buildings-media/13>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 79 Näkymä potilashuoneesta. Open Buildings 2017.
<http://openbuildings.com/buildings/hospice-djursland-profile-2476#!buildings-media/12>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 80 Oleskelutila. Realdania 2017.
<https://realdania.dk/samlet-projektliste/hospice-djursland?imagename=dj.jpg&showgallery=topgallery>
(luettu 16.02.2017)
- KUVA 89 Vaahterapaneeli. Brainwood 2017.
<http://www.brainwood.fi/fi/tuotteet/17-akustiikkapaneelit/186-avanti-print>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 90 Formica Cygnet. Formica Group.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-colors#swatchesTab>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 91 Valkoinen paneeli. Brainwood 2017.
<http://www.brainwood.fi/fi/tuotteet/17-akustiikkapaneelit/186-avanti-print>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 92 Formica Alpino. Formica Group.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-colors/f1040>
(luettu 08.04.2017)

- KUVA 93 Teknos T1349. Teknos 2017.
<http://www.teknos.com/fi-FI/kuluttajat-ja-ammattilaiset/varit/sisamaalaus-varit/t1349/>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 94 Teknos T1200. Teknos 2017.
<http://www.teknos.com/fi-FI/kuluttajat-ja-ammattilaiset/varit/sisamaalaus-varit/t1200/>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 95 Formica Elegant Oak. Formica Group.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-woods/f5374>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 96 Formica Millenium Oak. Formica Group.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-woods/f5887>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 97 WSA2005 Autumn Maple. RTV 2017.
<http://www.rtv.fi/lattiapaallysteet-julkiset-tilat/altro-turvalattiat/altro-wood-safety>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 98 Care Consept01, 000410-501. Care Consept 2017, 6.
https://anker.eu/fileadmin/user_upload/Inhalte/Dokumente/Downloads/Broschueren/Care_Broschuere.pdf
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 99 Formica Earth. Formica Group.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-colors/f5342>
(luettu 08.04.2017)

KUVALAhteet

- KUVA 100 Dark turquoise. ABL laatat 2017, s17.
<http://www.formica.com/fi/fi/products/formica-collection-colors#swatchesTab>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 101 Light turquoise. ABL laatat 2017, s17.
http://www.agrob-buchthal.de/download/download/929_chromaplural-de-en-2016_04.pdf
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 102 Neutral10. ABL laatat 2017, s 36.
http://www.agrob-buchthal.de/download/download/929_chromaplural-de-en-2016_04.pdf
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 103 Driftwood PX2004. RTV 2017.
<http://www.rtv.fi/lattiapaallysteet-julkiset-tilat/altro-turvalattiat/altro-aquarius>
(luettu 08.04.2017)
- KUVA 104 Shanghai Sokeri. Kivilähde, 2017.
http://sisustuskivet.kaavinkivi.fi/fi/sisustuskivet/seinä-+ja+lattialaatat/verhouskivi_shanghai_sokeri/
(luettu 11.04.2017)
- KUVA 105 Konto akustiikka. Art4u, 2017.
<http://art4u.fi/kauppa/products.php?p=5475&lang=fi>
(luettu 11.04.2017)
- KUVA 106 Nova 150. Svensson, 2017.
<http://www.ludvigsvensson.com/interior-textiles/products/hanging-fabrics/nova-1700>
(luettu 11.04.2017)

- KUVA 107 Caesar Roxstones Dark Quartz Soft. ABL, 2017.
<https://www.laattapankki.fi/selaa/laatat/97529-caesar-roxstones-dark-quartz-soft/?>
(luettu 11.04.2017)
- KUVA 108 Pozzo I Upotettava Opal. Fagerhult, 2017.
<http://www.fagerhult.com/fi/Tuotteet/Pozzo/Pozzo-I-Upotettava-Opal/>
(luettu 09.04.2017)
- KUVA 109 Acorn kattovalaisin. Room21, 2017.
<https://www.room21.fi/fi/artiklar/acorn-kattovalaisin-offwhite.html>
(luettu 09.04.2017)
- KUVA 110 Leaf Lamp. Green Furniture Consept, 2017.
<http://greenfc.com/products/series/leaf-lamp-series>
(luettu 09.04.2017)
- KUVA 111 Nove LED. Fagerhult, 2017.
<http://www.fagerhult.com/Products/Nove/Nove-LED/>
(luettu 09.04.2017)
- KUVA 112 Main lattia valaisin. Bo COnsept 2017.
<https://www.boconcept.com/fi-fi/accessories/lamps/lamps/floor-lamps/25811/main-lattiavalaisin>
(luettu 09.04.2017)
- KUVA 113 Beetle seinävalaisin. Fagerhult, 2017.
<http://www.fagerhult.com/Products/Beetle/Beetle/>
(luettu 09.04.2017)

KUVALAhteet

- KUVA 114   Lednauha highline strip pro. SAAS, 2017.
<http://saas.fi/fi/tuotteet/led-valosarjat/highline-strip-pro/>
(luettu 10.04.2017)
- KUVA 115   Kiigu keinuva nojatuoli, Tavara Trading, 2017.
<https://www.tavaratrading.com/tuote/30/1777/kiigu-keinuva-nojatuoli>
(luettu 12.04.2017)
- KUVA 116   Kiitos seppeli. Cheng, Thank you, 2013
<http://www.yaochengdesign.com/blog/2013/6/18/thanks-you>
(luettu 13.04.2017)

LIITTEET

- LIITE 1. PURKUPOHJAPIIRROS 1:200 SIS-01
- LIITE 2. MITTAPOHJAPIIRROS 1:200 SIS-02
- LIITE 3. KALUSTEPOHJAPIIRROS 1:200 JA KALUSTELISTAUS SIS-03
- LIITE 4. I KYLPYHUONE POHJAPIIRROS 1:20 JA KALUSTELISTAUS SIS-04
- LIITE 5. II KYLPYHUONE POHJAPIIRROS 1:20 JA KALUSTELISTAUS SIS-05
- LIITE 6. VALAISINPOHJAPIIRROS 1:200 SIS-05
- LIITE 7. 1 HLÖ POTILAHUONE PROJEKTiot A-A, B-B, C-C, D-D 1:50
- LIITE 8. SAATTOPÖYTÄ KALUSTEMITTAPIIRROS 1:20 KAL-01
- LIITE 9. HYLLY/LAATIKOSTO KALUSTEMITTAPIIRROS 1:20 KAL-02
- LIITE 10. PANEELISEINÄMÄ KALUSTEMITTAPIIRROS 1:20 KAL-03
- LIITE 11. TYÖPAJAN KYSYMYSLOMAKE

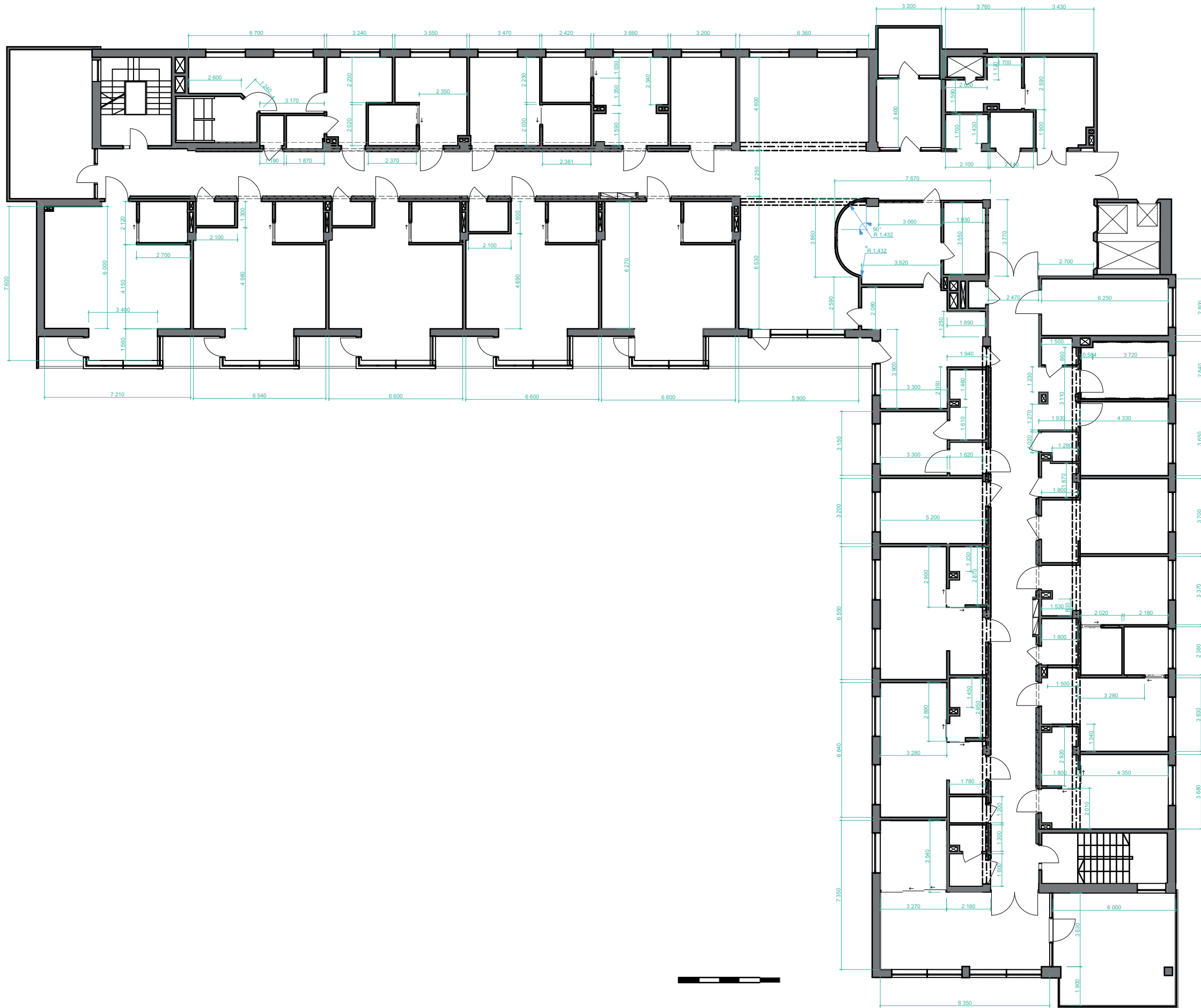
Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

Piirustus ja mittakaava
Purkupohjapiirros 1:200

Piirustuksen numero
SIS-01

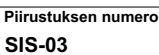
Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

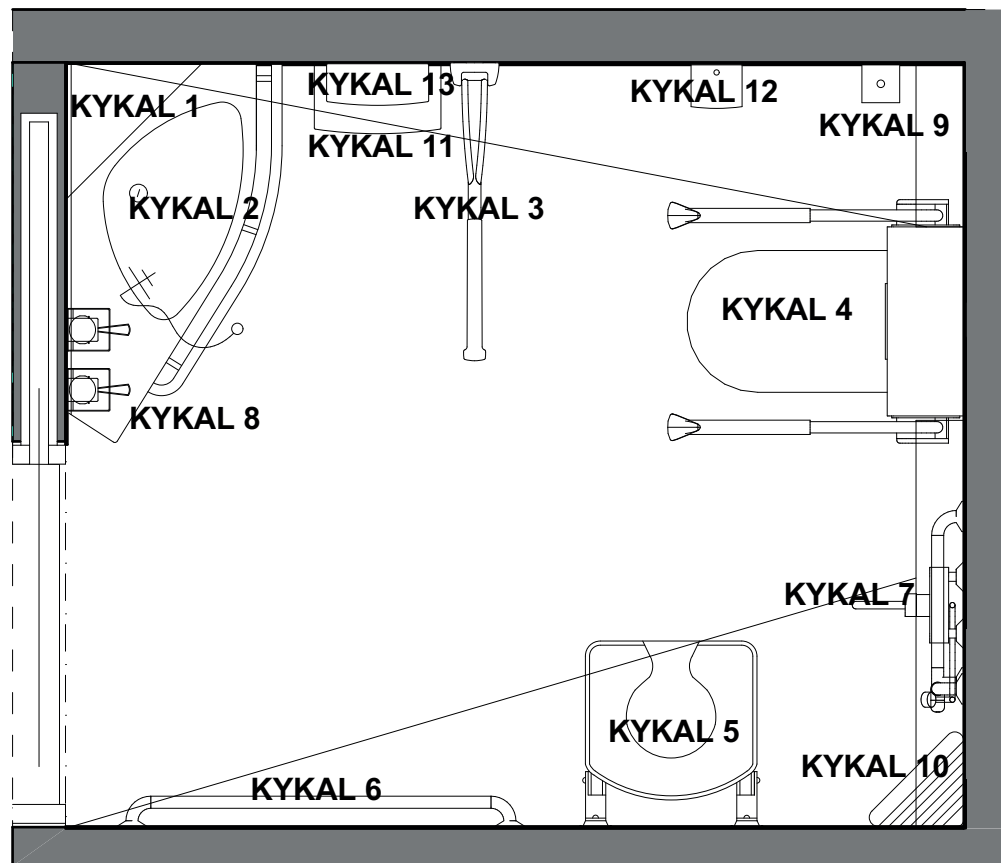
Piirustus ja mittakaava
Mittapohjapiirros 1:200

Piirustuksen numero
SIS-02

KYKAL 1 Gaius Hospital, Kulmapeilikaappi 6534, L500xK900
Lisävarusteena: Peilikaappi LED-valaisin 9573

KYKAL 2 Gaius Care, Orginal allas 6203, Antimikrobinen pinnoite, Tukikaide harmaa
Lisävarusteena: Veivikorkeudensäätö 6236N ja pideesuihkuteline

KYKAL 3 Art 4, Korkeussäädettävä tukikaide 10409 harmaa

KYKAL 4 Duo korkeussäädettävä WC-istuin 17751 + Duo suojakotelo 17771

KYKAL 5 Gaius korkeussäädettävä suihkuistuin 17372N harmaa

KYKAL 6 Amino tukikahva 1627 harmaa

KYKAL 7 Amino suihkutanko 1637H harmaa

KYKAL 8 Nestesaippua-annostin 1226 Lankateline

KYKAL 9 RST-line WC-harjateline 1309, Ruostumaton teräs

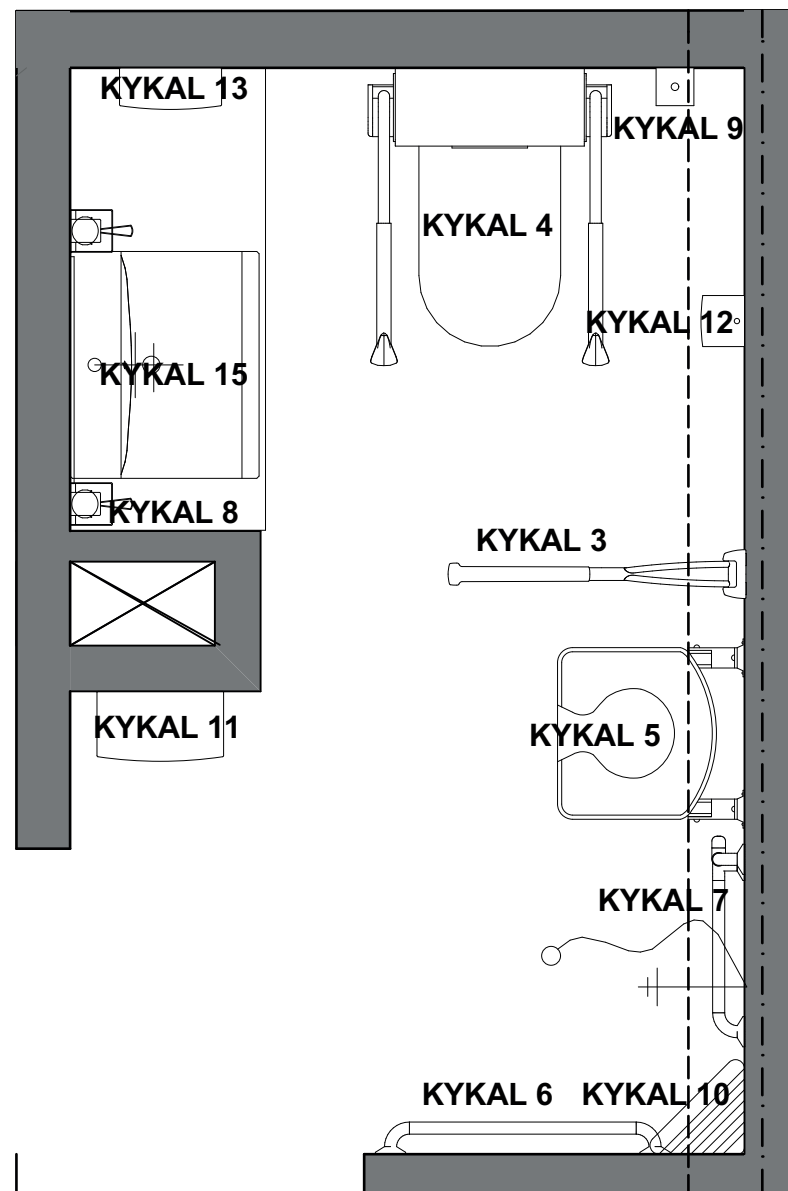
KYKAL 10 Pesuainekori 6079.0, Ruostumaton teräs

KYKAL 11 RST-line Roska-astia 1320L, Ruostumaton teräs

KYKAL 12 RST-line WC- paperiteline 1302L, Ruostumaton teräs

KYKAL 13 RST-line Paperipyyheannostin 1304L, Ruostumaton teräs

KYKAL 3 Art 4, Korkeussäädettävä tukikaide 10409 harmaa

KYKAL 4 Duo korkeussäädettävä WC-istuin 17751 + Duo suojakotelo 17771

KYKAL 5 Gaius korkeussäädettävä suihkuistuin 17372N harmaa

KYKAL 6 Amino tukikahva 1627 harmaa

KYKAL 7 Amino suihkutanko 1637H harmaa

KYKAL 8 Nestesaippua-annostin 1226 Lankateline

KYKAL 9 RST-line WC-harjateline 1309, Ruostumaton teräs

KYKAL 10 Pesuainekori 6079.0, Ruostumaton teräs

KYKAL 11 RST-line Roska-astia 1320L, Ruostumaton teräs

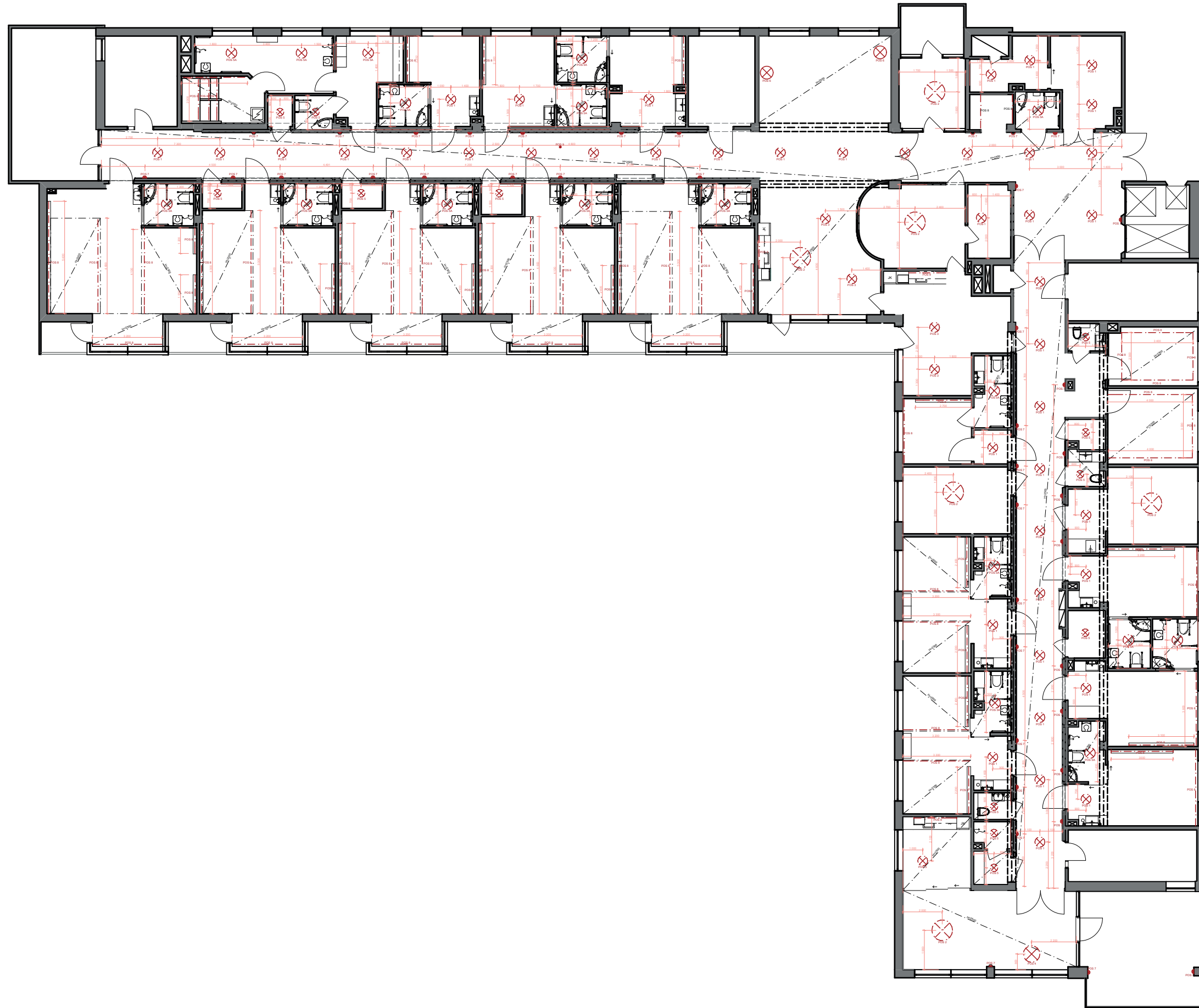
KYKAL 12 RST-line WC- paperiteline 1302L, Ruostumaton teräs

KYKAL 13 RST-line Paperipyyheannostin 1304L, Ruostumaton teräs

KYKAL 14 Bobric peili, kulmasäädettävä peili

KYKAL 15 IDO Elegant 16402 allas

Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

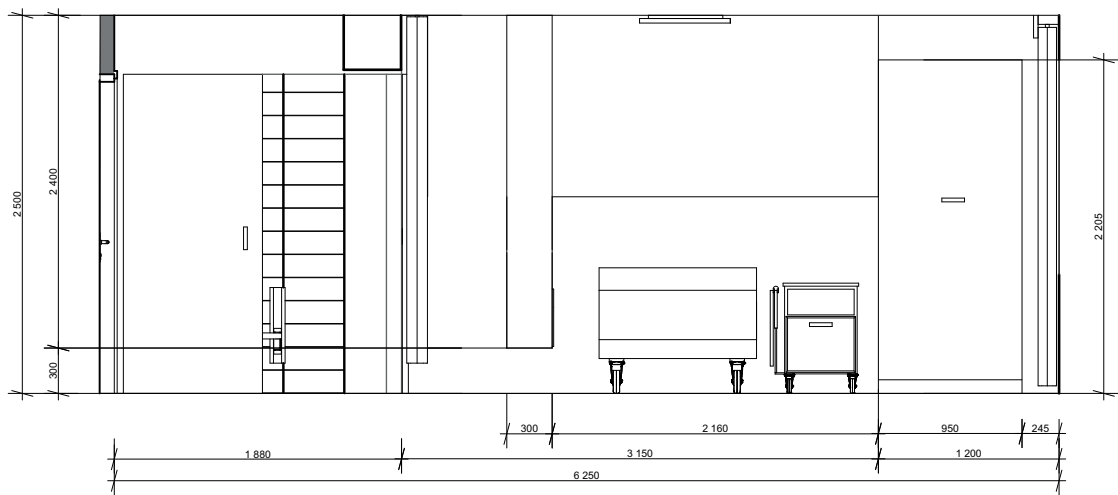
Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

Piirustus ja mittakaava
Valaisinpohjapiirros 1:200

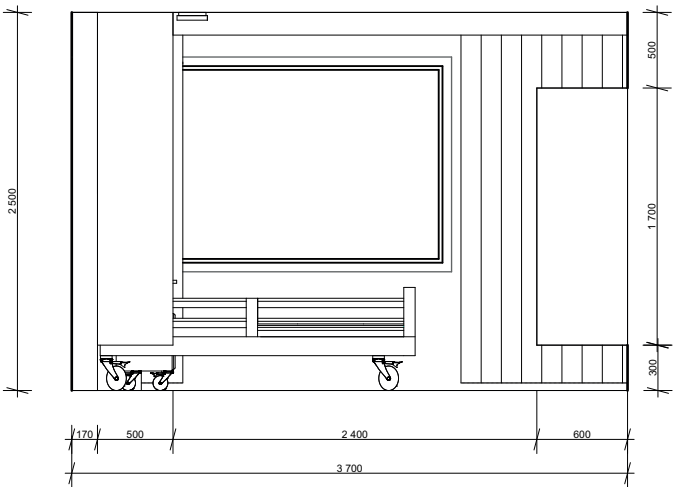
Piirustuksen numero
SIS-06

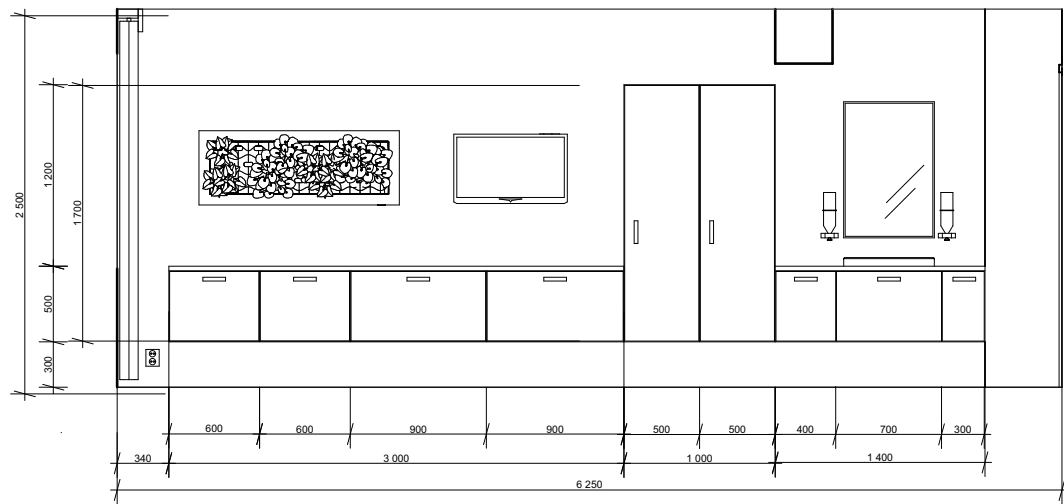
A-A

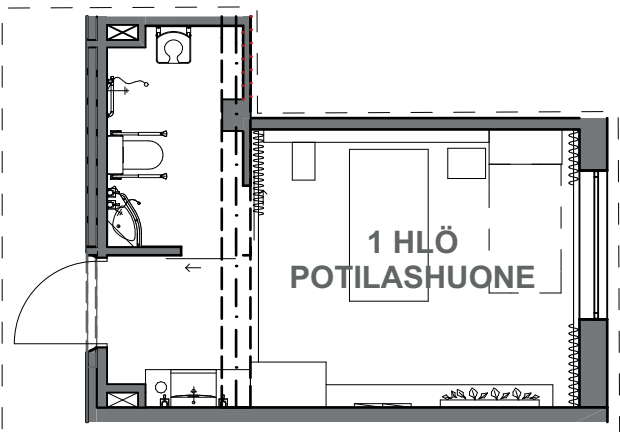
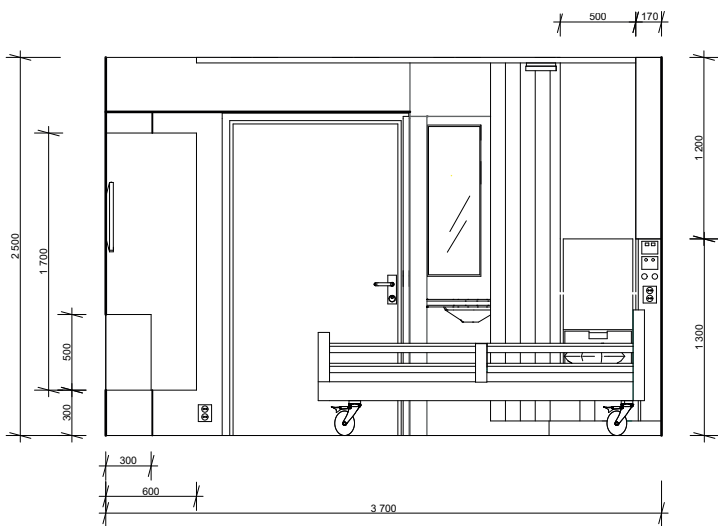
B-B

C-C

D-D

Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

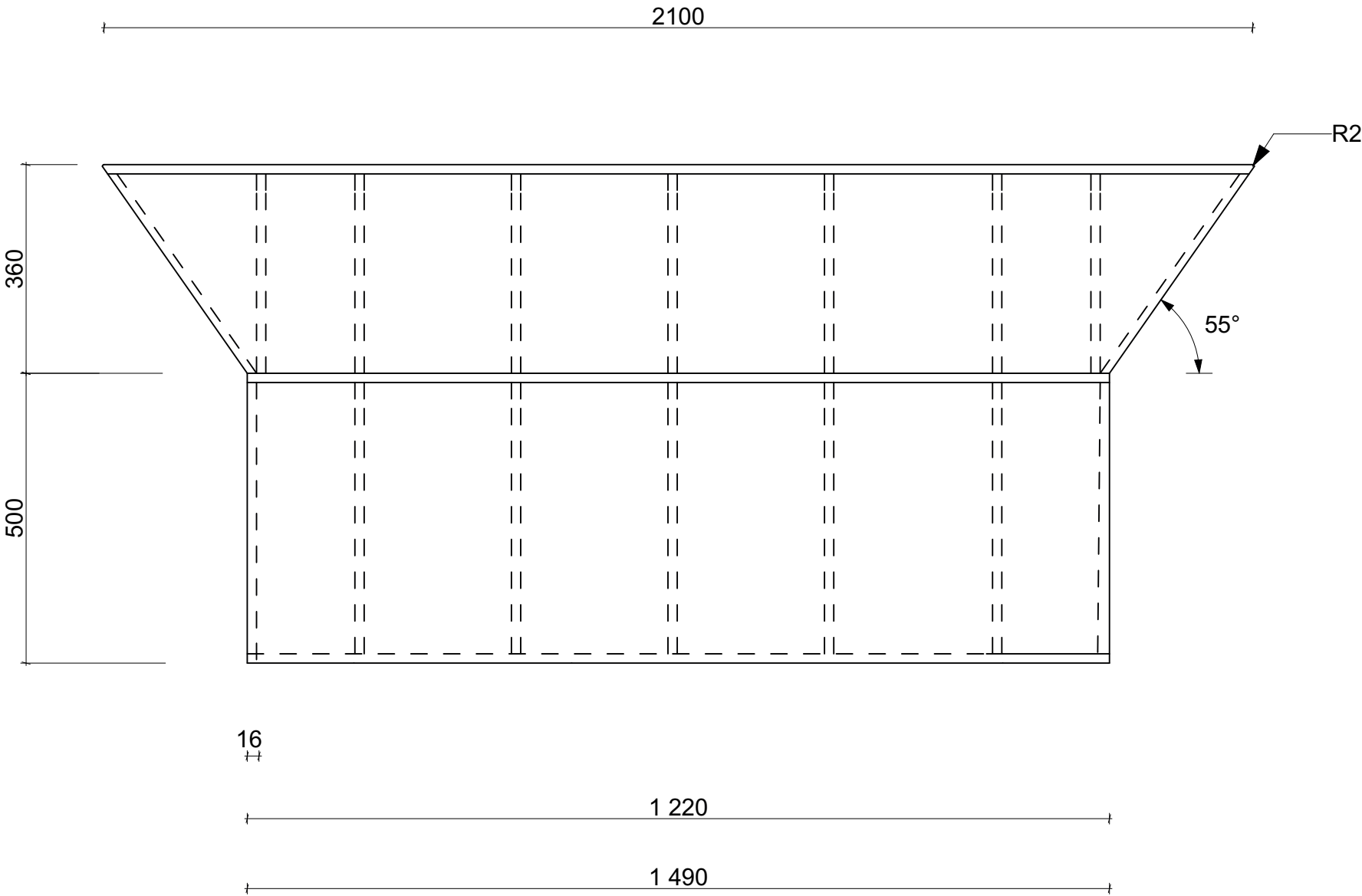
Piirustus ja mittakaava
Potilashuone Projektio 1:50

Piirustuksen numero
SIS-07

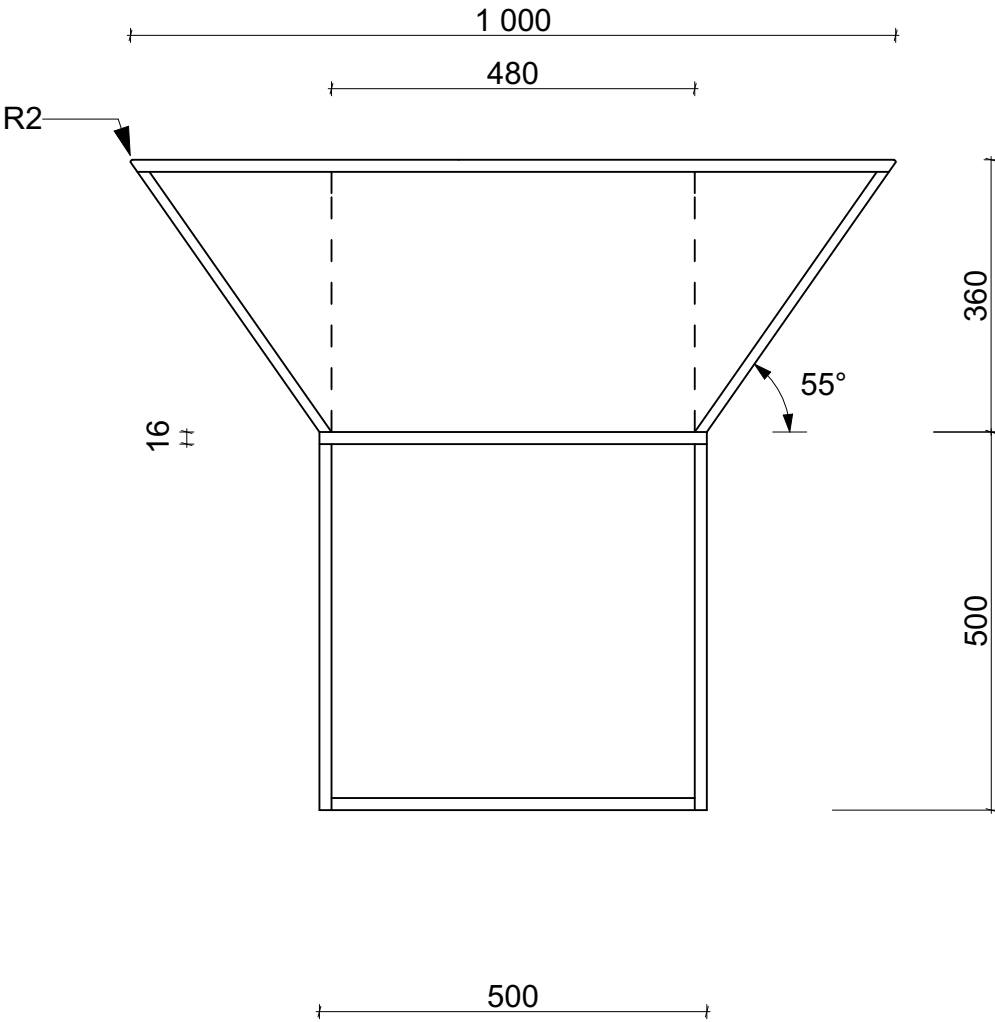

SAATTOPÖYTÄ KAL-26

SIVUSTA

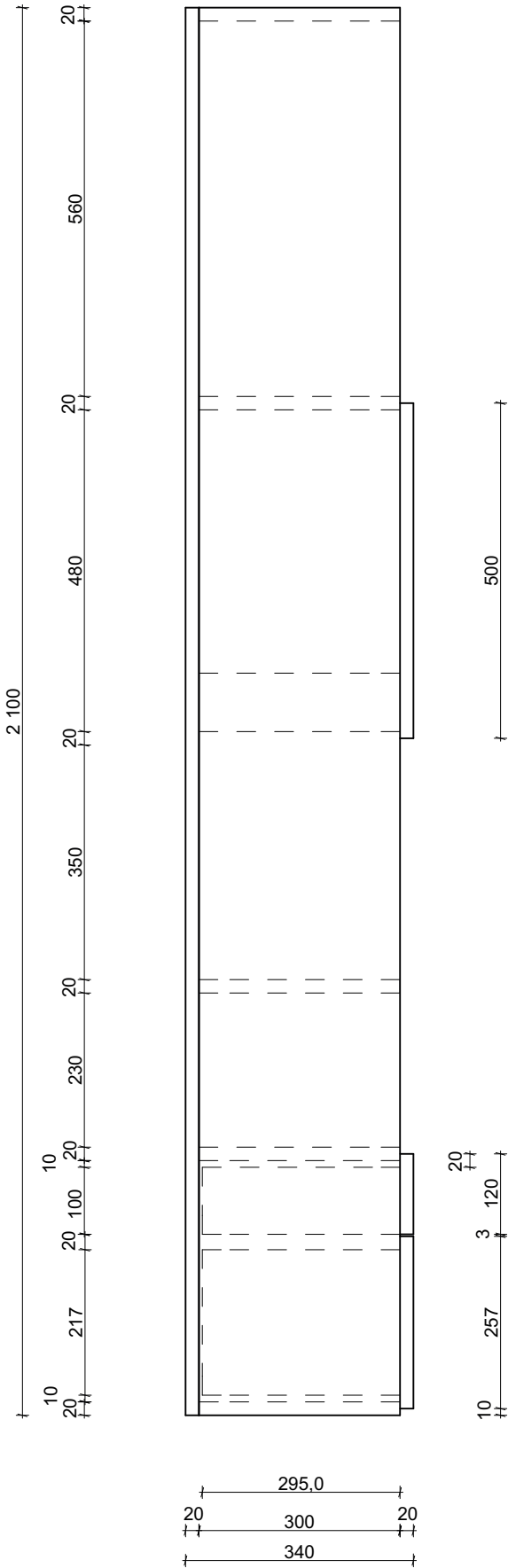
EDESTÄ

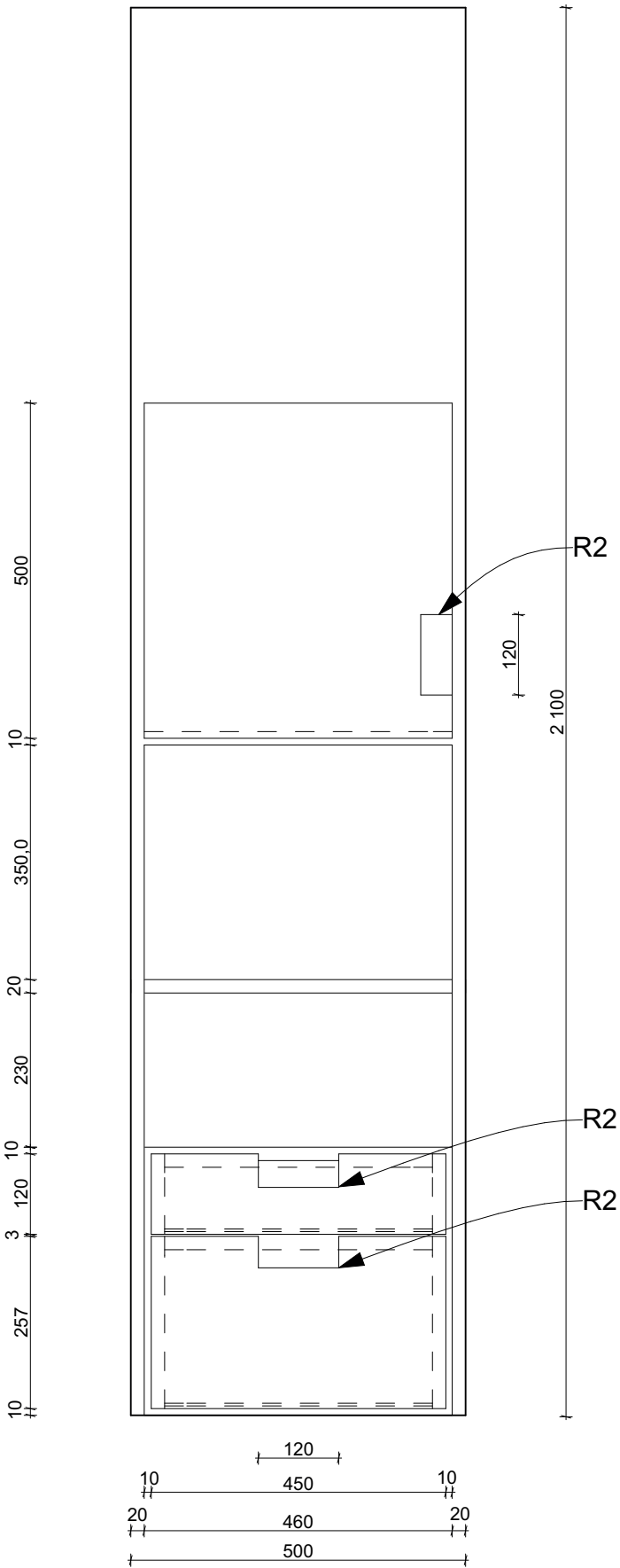

SIVUHYLLYKKÖ KAL-28

SIVUSTA

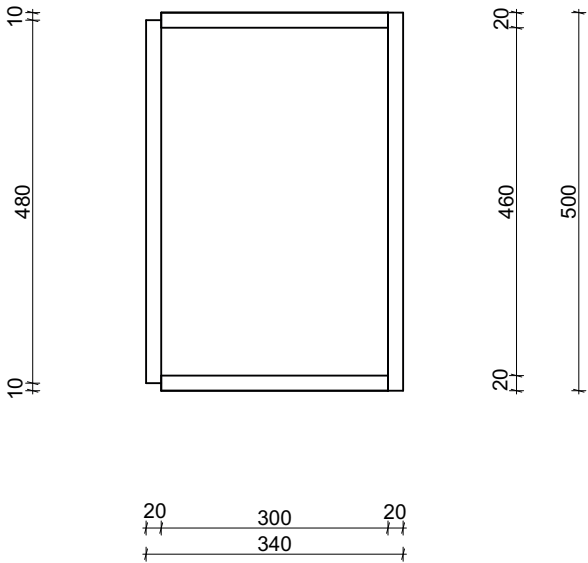
EDESTÄ

TYÖSELITYS

MATERIAALI: Laminoitu lastulevy, Formica Group Elegant Oak
RAKENNE: Runkokappaleet kiinnitetään toisiinsa puutapeilla.
Vetolaatikoihin asennetaan rullakiskot vaimentimella esim. Häfele 431.06.927 Harmaa, RAL 9022
Kädensijojen reunat pyöristetään R2

PÄÄLTÄ

Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

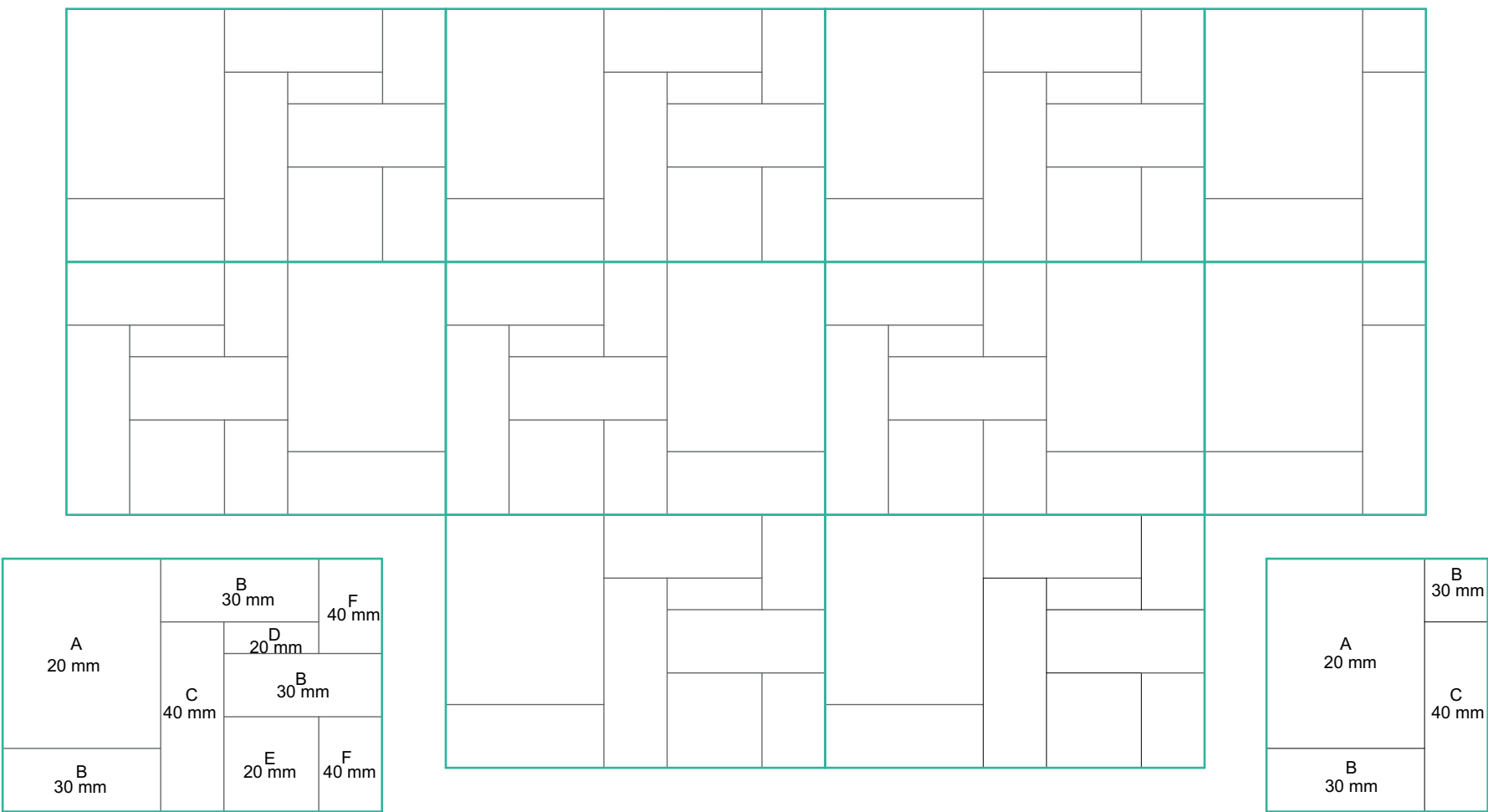
Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

Piirustus ja mittakaava
Kalustemittapiirros 1:10

Piirustuksen numero
KAL-02

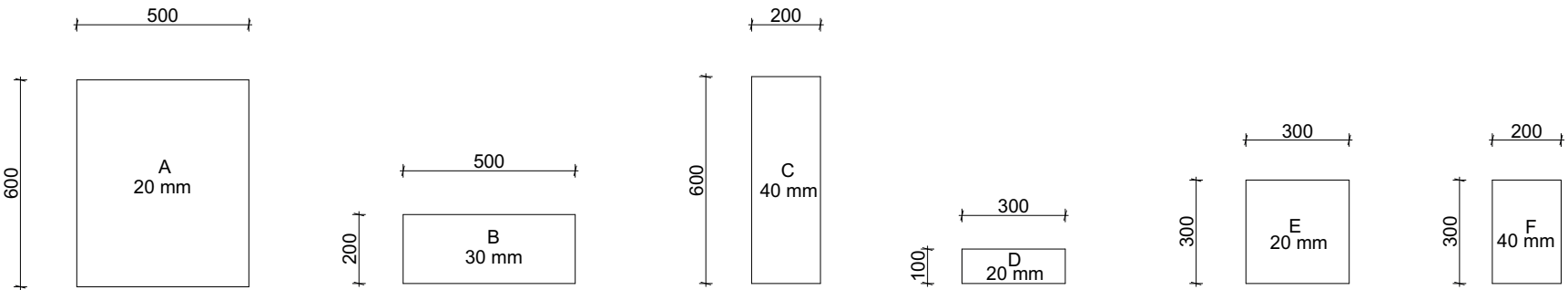

SAATTOHUONEEN PANEELISEINÄMÄ

Paneeliseinämä

Materiaali: Kunto akustiikkalevy 20 mm, 30 mm ja 40 mm
Asennus: liimataan suoraan seinäpintaan.
Äänen absorptioluokka A (EN ISO 354 & EN ISO 11654)
M1-luokitus
Homehtumaton

Projekti
Suursuon sairaala, Maunula
saattohoito-osasto 11

Suunnittelija
Lara Stenius
Metropolia AMK, Muotoilu, Sisustusarkkitehtuuri

Piirustus ja mittakaava
Kalustemittapiirros 1:20

Piirustuksen numero
KAL-03

SUURSUON SAIRAALA OSASTO 11 TYÖPAJA

TEHTÄVÄ 1

Kirjoita asia/aktiviteetti/paikka, miten/missä rentoudut vapaa-ajalla
Miltä siellä tuoksuu? Miltä siellä näyttää? Miltä siellä kuullostaa?

TEHTÄVÄ 2

Kuvaile A4 paperille kolmea tyypillistä potilasta, heidän päivänsä ja tarpeitaan osastolla. Millaiseen tilaan sijoittaisit potilaan? Kuvaile tilaa.

TEHTÄVÄ 3

Kirjoita post-it lapuille tiloja, joita katsot osaston tarvitsevan. Ne voivat olla olemassa olevia tiloja tai tiloja, joita haluaisit osastolla olevan.
Kirjoita myös omille post-it lapuille kuvailemasi potilashuonetyypit.

TEHTÄVÄ 4

Kirjoita post-it lapuille jokin osaston toiminto esim. kahvittelu, lääkkeiden laskenta yms.

TEHTÄVÄ 5

Sijoita pohjaan tilat → voit käyttää apuna myös kyniä.
Mieti mitkä tilat tulee sijoittaa lähekkäin ja mitkä erilleen.

TEHTÄVÄ 6

Sijoita tiloihin toiminnot.

TEHTÄVÄ 7

Sijoita pohjaan vapaa-ajan rentoutumisesi.